

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 2 december.

2 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Förste vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden med voringstider under tiden den 16 januari–30 mars 2012 delats ut till riksdagens ledamöter.

3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:14 för tisdagen den 6 december i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från trafikutskottet.

4 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2011/12:45 till försvarsutskottet

5 § Kultur, medier, trossamfund och fritid

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2011/12:KrU1
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop.
2011/12:1 delvis).

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 1 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Häromkvällen träffade jag en musiker som sade ungefär så här: För tio år sedan var människan i Sverige nyfiken och öppen mot det nya, såg på omvärlden med nyfikna ögon och lyssnade med öppna

öron. Nu går alla och tittar ned i sina plånböcker, ser sig inte runt och ser inte vad som händer i vårt samhälle.

Jag tänkte sedan mycket på vad han sade. Den här killen var ingen politisk nörd som vi som finns här i kammaren i dag. Men det var hans kamp för rätten till att få betalt för den musik han skrev som hade lett honom vidare i tanken om vikten av att ha ett samhälle där vi människor bryr oss om varandra, ett samhälle som håller ihop i stället för att dra isär, ett samhälle som sätter människan före marknaden.

Det är just här som kulturen är ett så viktigt verktyg. En levande kultur på alla områden, en mångfald av röster i den offentliga debatten, är livsviktig för ett modernt och dynamiskt samhälle. Den socialdemokratiska kulturpolitiken tar sin utgångspunkt i vår absoluta övertygelse och tilltro till att alla människor har rätt att ta del av kultur och utöva kultur, en kulturell allemansrätt. Det är också därför som vi i vår skuggbudget har byggt vidare på byggstenarna för den kulturella allemansrätten. Detta är ett samhällsansvar som aldrig får överlåtas till marknadskrafter.

Om jobben är det som skapar ekonomisk självständighet och tillväxt, och välfärd är det som hjälper oss i livets upp- och nedgångar och gör livsresan möjlig för alla, är kulturen det vi fyller livet med. Den är själva livets innebörd. Ett viktigt mål för oss är därför att kulturen genomsyrar alla politikområden.

Ett exempel är när vi socialdemokrater säger att vi måste satsa på bostäder. Vi måste bygga nya bostäder som folk har råd att bo i och satsa på renovering av det äldre bostadsbeståndet. En bra boendemiljö är inte bara stambyten i flerfamiljshus eller snyggt kakel i badrummet, det är också det offentliga rum som omger vår bostad. Hur ser det ut när vi kliver av bussen? Hur ser det ut vid parkeringsplatsen, i garaget eller i trappuppgången? Finns det över huvud taget ett offentligt rum där du inte behöver ha plånboken med dig i ditt närområde?

Det är i det perspektivet vi sätter satsningen på resurser till Statens konstråd och en påminnelse om att enprocentsmålet är så viktigt mot att det vi har gemensamt ska vara lika fint och bra som det egna privata rummet. Det är sådant som bidrar till ett samhälle som håller ihop där vi tittar oss omkring och inte ned i plånboken – ett samhälle för alla, inte bara några.

Om drygt ett år prognostiserar Arbetsförmedlingen att vi har en kvarts miljon långtidsarbetslösa. Det är den största siffran i arbetsmarknadspolitikens historia. Detta sker med en regering som säger sig sätta jobben i fokus. Här borde och måste kraftfulla resurser sättas in mot de mest utsatta grupperna, de människor som behöver oss bäst i samhället. Det handlar om folkbildningen, och det handlar om kulturen. Sverigedemokraternas resonemang om minskad folkbildning ter sig precis lika verklighetsfrånvänt som regeringens teori om att sänkta skatter och sänkt krogmoms skulle vara lösningen på arbetslöshetens bekymmer. Vi behöver satsningen på folkbildningen och folkhögskoleplatserna. Vi behöver insatser för att samhället ska hålla ihop.

Det är också detta som driver oss när vi socialdemokrater lägger pengar till Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen för projekt om demokrati, integration och mångfald. I en undersökning från World Value Survey har det visat sig att hela 21 procent av 18–29-åringarna kan tänka sig att byta parti mot en mindre summa pengar. Det är bara 13 procent av de

unga som tror att det över huvud taget går att påverka politiska beslut, men det är 40 procent som vill påverka oss politiker och politiska beslut.

Vi har så mycket kvar att göra för att nå målet om ett samhälle för alla, men det finns också så många goda exempel på idéer som borde få växa, så många projekt som blir ostartade i brist på medel.

Av de pengar som Ungdomsstyrelsen i dag har till förfogande räckte de till att bevilja sju av 48 ansökningar. Kulturrådet fördelade i veckan 5,5 miljoner till internationalisering. Ansökningslistan var betydligt längre.

I vårt Kultursverige hade Kulturrådet och Ungdomsstyrelsen tilldelats 40 miljoner till detta viktiga arbete. I vårt Sverige hade Kulturrådet fått ett tydligt uppdrag att i sin anslagsfördelning stötta organisationer, institutioner, fria grupper och andra initiativ som långsiktigt arbetar med att öka mångfalden och därmed stärka demokratin.

Ökade klyftor slår hårt mot barn, och barns utsatthet ökar. I vårt Kultursverige hade barnfilmen fått ett välbehövligt tillskott redan 2012. I vårt Kultursverige hade fler barn haft råd att delta i kultur- och musikskolan. Biograferna hade kunnat digitaliseras i raskare takt, och vi hade haft fler bra offentliga rum att mötas i. Konstnärer och kulturutövare hade fått bättre inkomstmöjligheter. Vi kan säkert vara överens om att utan kulturutövare blir det ingen kultur.

Kulturministern säger nästan alltid till mig när vi debatterar i kammaren att Berit Högman och Socialdemokraterna aldrig är nöjda. Vi vill alltid ha mer. Det är alldeles rätt, kulturministern. Vi kan aldrig slå oss till ro när vi vet att människor i vårt land behöver mer kultur, mer demokrati, mer jämställdhet och mer rättvisa. Det är därför vi är här – inte för att nöjda slå oss till ro. Vi är här för att förändra och förbättra.

I betänkande KrU1 finns ändå tre stora ljuspunkter, nämligen det utskottet har enats om. Samtliga förslag kommer från oppositionspartierna. Det första förslaget är ett ytterligare tillkännagivande till regeringen om att komma till skott med ett hållbart förslag till pensionssystem för scenkonstnärerna. Det återstår att se om de tre ministrarna slutar att spela svartepetter och presenterar en lösning under året som kommer. Inte bara kulturutskottet utan hela Kultursverige förväntar sig det – milt uttryckt.

Det andra förslaget gäller ett tillkännagivande i frågan om vad som egentligen har hänt med museibesöken sedan fri entré-reformen upphörde. Det vi gemensamt äger ska vi också gemensamt ha tillgång till. Det är inte vare sig svårare eller enklare än så.

Det tredje förslaget innebär att ett enigt utskott avstyrker regeringens förslag om att ta bort 55-procentsregeln, som innebär att public service-företagen ska se till att 55 procent av det som produceras görs utanför Stockholmsområdet. Okej – det är ett trubbigt sätt, men det är det bästa sättet så länge vi inte har hittat något annat.

Avslutningsvis, fru talman, ber jag att få yrka bifall till detta förslag och till reservation 3.
(Applåder)

I detta anförande instämde Kerstin Engle (S).

Anf. 2 TINA EHN (MP):

Fru talman! Jag vill likt Berit Högman uttrycka förnöjsamhet över att kulturutskottet har ett enigt tillkännagivande runt frågan om scenkonst-pensionerna. Jag är också nöjd med att hela utskottet ställt sig bakom den av Miljöpartiet väckta frågan om att följa upp och utvärdera beslutet om att ta bort resurserna till fri entré-reformen. Dessutom är det bra att förslaget om att förändra 55-procentsregeln inte fick gehör, då vi tror att det behövs en djupare genomgång för att det ska bli en mer konstruktiv och demokratiskt förankrad förändring.

För oss i Miljöpartiet är ett rikt och mångfasetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. Kulturen förhöjer människors livskvalitet, den utmanar, utvecklar, skapar mening, bygger broar och ger sammanhang. Frihet är garanti för ett levande kulturliv. Kulturen är en del av välfärden och demokratin.

Kulturpolitiken behöver sträva mot en inkludering och garantera tillgänglighet gällande såväl kostnader som tid och rum. Vi tror också att en stor spridning av kulturverksamheten i hela landet måste eftersträvas.

I vår gröna kulturbudget har vi redovisat kraftfulla satsningar som vi anser behövs på förbättrade villkor för kulturskapare, ökade regionala resurser och en förstärkt folkbildning. Miljöpartiet är det parti i Sveriges riksdag som i sin budgetmotion lagt mest pengar till kulturen.

Vi gröna har valt att satsa på kulturarbetarna och de villkor som råder. I vårt förslag har vi gjort en prioritering som handlar om den stora frågan för kulturutskottet i höst – och många höstar före den – att finna en lösning på scenkonst-pensionerna. Vi lägger även in medel i vår budget för 2013.

Vi tror att det gynnar alla om konstnärsstipendierna över lag blir skattepliktiga. Vi vill öka anslaget till utställningsersättningar och även öka anslaget till musik-, dans- och teaterallianserna. Dessa utgör en trygghet för många professionella och frilansande kulturskapare.

Vi önskar också en utredning runt företags rätt till avdrag för konst och kultur.

Slutligen värnar vi rätten till förhandling mellan Författarförbundet och regeringen.

När det gäller den stora förändring som äger rum runt det som kallas samverkansmodellen, där flera län är på väg in, har vi också lyssnat in vad som hörs: För att lyckas ge förutsättningar för ett ökat regionalt inflytande och ansvar behövs det medel för att regionerna ska kunna ta ansvar för att ge kulturen möjlighet att utvecklas. Det har vi också pekat på i vår budgetmotion.

Utöver vad som har sagts vill jag redogöra för hur vi ser på att ge fler möjligheten att självständigt kliva in i vuxenvärlden och i arbetslivet. Det kräver ett samhälle med många öppna dörrar. Här är folkhögskolorna en viktig del i det svenska utbildningssystemet. Där den ordinarie gymnasieskolan misslyckas lyckas folkhögskolan nå ut och skapa förutsättningar för stora elevgrupper. Sammanlagt läser 12 000 elever i gymnasiekompetens på folkhögskola varje år. Vi vet också via Folkbildningsrådets utvärderingar att de som går vidare från allmän linje på folkhögskola klarar sig bra. Problemet i dag är att det är för få platser till antalet sökande. Därför föreslår vi 3 000 nya studieplatser på allmän linje de kommande åren.

När det gäller public service föreslår regeringen att man ska ta 100 miljoner till arkivprojektet. Där delar vi visserligen idén om att tillgängliggöra arkiven, men att styra finansieringen till denna engångssatsning är vi kritiska till, för på samma gång minskar man medlen till public service.

En annan stor utmaning som ligger i kulturpolitikens uppdrag är att hitta lösningar för bibliotekens digitala tjänster. Det är ett uppdrag som getts till Kungliga biblioteket, som vi anser behöver en uppräknings av sina medel för bibliotekets samordnande roll.

I betänkandet är våra satsningar redovisade i ett särskilt yttrande under utgiftsområde 17.

Det finns dessutom ett särskilt yttrande från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avseende förhandsprövning av nya programtjänster.

Vi har under budgetbehandlings process dessutom sett våra förslag tas till vara på ett sätt som innebär att vi i dag inte har någon enskild reservation att direkt yrka på, vilket är intressant. Men jag har naturligtvis lyft upp detta i det särskilda yttrandet.

Det finns en fråga som vi dock kommer att hålla under bevakning och vill se en lösning på, och det är den som handlar om scenkonstpensionerna. I dag har vi framför oss ett tillkännagivande från ett enigt kulturutskott, men även finansutskottet har yttrat sig i enighet. Nu väntar vi på att den önskade lösningen inte skjuts upp, som skett under årtionden hittills. Även om ansvaret kan sägas ha delats av flera regeringar duger inte det svaret nu och i framtiden.

Jag ska sluta med ett citat av Nalle Puh: ”Om man tänker efter en stund kan det hända att man kommer fram till ett mycket viktigt beslut.”

Anf. 3 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1.

Vi behandlar i dag betänkandet KrU1 innehållande budgetförslag för utgiftsområde 17.

Sverigedemokraterna har presenterat ett offensivt budgetförslag med tydliga prioriteringar. Vi vill anslå drygt 340 miljoner kronor mer än regeringen till kultur- och idrottsområdet. Vi förespråkar därtill ett antal omprioriteringar inom och mellan anslagen.

Våra satsningar är i huvudsak koncentrerade till fyra områden.

Vi vill förbättra scenarbetarnas villkor och därmed också den konstnärliga kvaliteten vid våra scenkonstinstitutioner. Trots att frågan om scenarbetarnas pensionsvillkor är av mycket stor betydelse, både ur ett arbetsmarknadspolitiskt och ur ett kulturhistoriskt perspektiv, har den behandlats på ett nonchalant och oansvarigt sätt av regeringen. Vi vill att frågan löses snarast möjligt och har därför öronmärkt pengar för detta ändamål redan under 2012.

Vi vill också göra betydande satsningar på barnkulturen. Det handlar dels om att vi vill höja anslaget till läsfrämjande insatser för barn och unga, dels framför allt om att utveckla Skapande skola till att även omfatta förskolan. Trots att man i decennier har haft målsättningen att kulturen ska nå alla grupper i samhället kan man av bland annat SOM-institutets undersökningar utläsa att väldigt lite har hänt på området. Kulturen är fortfarande i väldigt stor utsträckning en angelägenhet främst

för de högutbildade och de högavlönade. Den allra finaste aspekten av Skapande skola menar vi är det faktum att den ger alla barn, oavsett föräldrarnas utbildning och status, lika möjligheter att komma i kontakt med kulturen. Denna möjlighet tycker vi bör utsträckas till att även omfatta de mindre barnen, och vi anslår medel för att möjliggöra detta.

Vi vill se ökade satsningar på kultur och idrott för landets äldre. Vi vet att kulturen och idrotten har en stor potential att förbättra de äldres hälsa och livskvalitet och att satsningar på dessa områden till och med kan medföra en långsiktig samhällsekonomisk vinst. Att regeringen sakta men säkert har börjat inse detta är väldigt glädjande, men vi menar att satsningarna på kultur och idrott för äldre bör permanentas och tillföras mer resurser. Jag beklagar att vi är ensamma bland oppositionspartierna om att prioritera detta område i vårt budgetalternativ.

Sist men inte minst förordar vi en kraftig förstärkning av de verksamheter som syftar till att bevara och levandegöra det svenska och samiska kulturarvet. Till det svenska kulturarvet räknar vi här också de finlandssvenska och de estlandssvenska minoriteternas kulturarv.

Kulturarvet skiljer sig på ett avgörande sätt från samtidskulturen genom det faktum att de som en gång har skapat och burit de olika kulturyttringarna i de flesta fall är döda. Till skillnad från samtidskulturen kan äldre kulturyttringar alltså inte skyddas, spridas och levandegöras av sina skapare. Det gör enligt vår mening att samhällets ansvar för denna del av kulturen är särskilt tung.

Sedan 2005 har kulturarvets andel av kulturbudgeten dock gradvis minskat i förhållande till andra verksamheter. Det tycker vi är beklagligt.

I sin bok *Requiem for a Nun* skrev den amerikanske poeten William Faulkner: Det förflutna är aldrig dött. Det är inte ens förflutet.

Det ligger ett stort mått av sanning i de orden. Kulturarvet kan lära oss mycket om oss själva, både som individer och som samhälle, om nutiden såväl som dåtiden. Det är en viktig anledning till att stärka anslagen till kulturarvet.

Andra viktiga anledningar som jag tidigare har nämnt är den nya tidens utmaningar i form av kulturarvsbrottslighet, miljöförstöring och den nya tekniken. Att skapa tillgänglighet och användbarhet såväl fysiskt som digitalt är en stor utmaning.

Ur ett ekonomiskt perspektiv är ett starkt och levande kulturarv en stor tillgång för bland annat besöksnäringen. Satsningar på kulturarvet kommer också en stor andel av befolkningen till del, då det även bland medborgare med relativt låg inkomst och låg utbildningsnivå finns ett förhållandevis stort intresse för att exempelvis besöka museer och historiska platser och byggnader.

Den i särklass viktigaste anledningen till att satsa på ett starkt och levande kulturarv är dock – som jag tidigare har tagit upp vid flera tillfällen här i talarstolen – den betydelse detta kan ha för återskapandet av den gemensamma identiteten och samhörighetskänslan i vårt samhälle. Den historiska erfarenheten visar att den gemensamma identiteten och det starka sociala kapital som följer med denna är en helt central byggesten i forandet av ett välmående, harmoniskt och demokratiskt samhälle.

Mot bakgrund av detta är det beklämmande att se hur Socialdemokraterna i sitt budgetförslag utser ett ytterligare förstärkande av den mång-

kulturella splittringspolitiken till ett av sina mest prioriterade områden. Jag menar att det är en extrem politik. Den är extrem i förhållande till vår omvärld, extrem i förhållande till vad en majoritet av befolkningen anser i dessa frågor och extrem i förhållande till vår historia.

I princip alla kulturer i världen, inklusive den svenska, har under historiens lopp påverkats och influerats av andra, i första hand av närliggande kulturer. I vissa fall har man tagit till sig en utländsk kulturimpuls i oförändrad form och gjort den till sin egen. I andra fall har man förändrat och anpassat den efter de rådande traditionerna i landet.

Så kommer det att se ut även i framtiden. Det är inget konstigt eller fel med detta, så länge det sker naturligt och frivilligt på initiativ av befolkningen själv.

Detta historiska, frivilliga kulturutbyte kan dock inte jämföras med den statliga mångkulturalism som samtliga riksdagspartier med undantag för mitt eget förespråkar.

Vi menar att det finns en avgörande skillnad mellan att vissa svenskar till exempel frivilligt väljer att lära sig att dansa amerikansk squaredans och att staten i strid med folkviljan tar hit 200 000 amerikanska boskapsfösare och ger dem bidrag för att dansa squaredans och sedan slå fast att detta nu är en del av den svenska kulturen.

Det faktum att de nationella kulturerna historiskt sett har påverkats av varandra gör dem inte mindre unika eller mindre skyddsvärda.

Under det gångna årets kulturdebatt här i kammaren har jag fått höra alltifrån att det enda riktigt svenska är barbariet till att det inte går att säga vad som är den svenska kulturen, eftersom riset i vår julgröt kommer från Asien och kristendomen kommer från Mellanöstern.

Jag menar att den utgångspunkten är lika felaktig som att hävda att en individ som i vissa avseenden härmar eller låter sig påverkas av andra människor inte har någon egen personlighet. Det är lika fel som att säga att det egentligen inte finns något svenskt språk och att detta inte bör ha någon särställning i Sverige eftersom vi har tagit in en stor mängd utländska lånord.

Den japanska teceremonin är inte mindre japanskt för att japanerna lärde sig att dricka te av kineserna. Det faktum att samerna under medeltiden lät sig påverkas av svenska begravningsceremonier och tog till sig kristendomen utgör ingen anledning att ifrågasätta förekomsten av en samisk kultur.

Det faktum att polskan sannolikt kom från Polen för 500 år sedan, att midsommarstången eventuellt har sitt ursprung i Tyskland eller att ursprunget till luciafirandet till viss del kan spåras till Italien och katolicismen utgör inget skäl för att ifrågasätta existensen av en svensk kultur.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga några ord om Kulturarvslyftet och de tillkännagivanden till regeringen som finns i betänkandet.

Att det sker en större satsning på kulturarvsområdet, att konsekvenserna av sloandet av fri entré-reformen nu ska utredas närmare och att ett enigt utskott nu ger regeringen bakläxa angående 55-procentsregeln och scenkonstspensionerna är naturligtvis mycket glädjande, samtidigt som det visar att Sverigedemokraterna påverkar kulturpolitiken.

Det är dock ingen oblandad glädje. Jag menar att den process som har lett fram till de här besluten lämnar en hel del övrigt att önska och att det

blixtbelyser brister hos regeringen som jag i förlängningen inte tror är bra för vare sig kulturen eller Sverige.

Vi har för tillfället en minoritetsregering som vägrar acceptera att man befinner sig i minoritet. I stället för att samtala med oppositionen – och försöka hitta genomtänkta samförståndslösningar kring de få idéer som man har – ångar man på och hoppas på det bästa, ända tills man med förvånad min kör in i väggen. Man driver sina förslag fram tills det att man vid de preliminära justeringarna i utskotten upptäcker att man har en majoritet emot sig, och då byter man helt sonika ståndpunkt – inte på grund av övertygelse utan på grund av att man vill undvika medialt uppmärksammade nederlag i kammaren.

Det är inte en ansvarstagande regeringspolitik. Det är en blunda-och-hoppas-strategi som resulterar i en illa genomtänkt brasklappspolitik. Faktum är att såväl på det tidigare tillkännagivandet angående Access och ökat stöd till läns museerna och kulturarvet som på de nu föreliggande tillkännagivandena borde den borgerliga majoriteten i ärlighetens namn ha stämplat texten: Härtill är jag nödd och tvungen.

Konsekvenserna av detta agerande ser vi nu i fråga om Kulturarvslyftet, som är en häpnadsväckande illa beredd reform. Man tillvaratar inte befintlig kompetens i tillräckligt hög utsträckning. Det saknas kulturpolitiska mål. Stora summor pengar riskerar att frysa inne på grund av bristande kommunikation och förankring.

När utskottet nyligen besökte Riksantikvarieämbetet och bad dem beskriva den bild som de hade fått av Kulturarvslyftet så här långt blev svaret:

Det här är i första hand en arbetsmarknadsåtgärd, men kulturen ska ju med också. Anslaget är väldigt brett, men någon typ av begränsning eller koppling till kulturarvet måste ju finnas.

Det svaret tyckte jag var ganska talande. Men det duger inte. Jag hoppas att regeringen är beredd att ompröva sin hittillsvarande hållning. Sverigedemokraterna är i alla fall beredda att delta i en konstruktiv dialog som kan leda fram till bättre beslut för kulturen och Sverige.

I detta anförande instämde Per Ramhorn (SD).

Anf. 4 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! Mattias Karlsson talar sig varm för kulturarvet. Häromdagen besökte jag fängelsemuseet i Gävle. Det är ett jättefint museum som visar ett stycke mörk fängelsehistoria från 1700-talet och framåt.

Jag tänkte på Sverigedemokraternas politik många gånger när jag gick där i fängelsehålorna. Det som är historia för oss är nutid för många människor i dag: att inte få tänka fritt, att inte få tala fritt.

Fängslad blev man om man inte kunde tala om var man var skriven, var man arbetade eller var man kom ifrån. Fängslad blev man om man inte var tillräckligt troende eller hade fel tro. Vetemjöljesjesus var en av dem, och han var den första som emigrerade till USA. Han gjorde det för att han inte fick utöva sin tro i Hälsingland.

Det är denna svenska historia som Sverigedemokraterna värnar om i syfte att den ska upprepas. Hur tror du att Vetemjöljesjesus upplevde den gemensamma värdegrunden i landet Sverige? Hur tror du att alla de som

fick utstå skampålen, rappslagen eller skammen i kyrkan fem söndagar i rad uppfattade den gemensamma värdegrunden?

I Sverigedemokraternas Sverige är avsikten att skapa samma hårda, omänskliga samhälle, utan mångfald, utan fria ord och utan tankar. Jag måste fråga Mattias Karlsson: Vad är Sverigedemokraternas svar på skampålen, rappslagen och skammen i kyrkan fem söndagar i rad?

Anf. 5 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Självklart ska man lyfta fram även mer tragiska och mörka delar av vår historia. Det kan man lära sig mycket av.

Socialdemokraterna hade kanske kunnat lära sig en hel del av vad det innebar att inte få uttrycka sin åsikt fritt, att inte få säga sin mening. Då kanske man inte under flera decennier hade givit ekonomiskt stöd till kommunistiska diktaturer runt om i världen. Man hade kanske inte försökt hindra mitt ungdomsförbund att besöka skolor och tala med eleverna. Man hade kanske inte försökt förhindra mitt parti att hyra lokaler och hålla möten.

Jag tror att det hade varit nyttigt. Jag hoppas att Berit Högman under sitt besök i fängelsehållorna tänkte även på sin egen politik och inte bara på min.

Anf. 6 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! Mattias Karlsson och Sverigedemokraterna får över huvud taget inte ihop sina resonemang. Vi kan läsa vidare här. Det står nämligen exempelvis ungefär så här: Den moderna tekniken medför att det inte längre behövs stöd till kulturtidskrifter. Då blir frågan: Gör teknikutveckling att journalister och författare inte längre behöver ha betalt för sitt arbete? Är teknikutveckling i sig en lösning när det gäller mångfald, fria ord och fria tankar?

Att det har skett oförrätter i historien försvarar dem inte. Problemet är att ni vill upprepa dem. Vi försöker att göra någonting åt dem genom insatser för mångfald, för den fria tanken, för det fria ordet och för rätten att vara en fri människa.

Ert resonemang leder också till att vi inte behöver något filmavtal och att vi inte behöver något presstöd. Är det Sverigedemokraternas politik?

Anf. 7 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Vi bygger i hög utsträckning vår politik på de principer som var rådande under den tidiga folkhemseran i Sverige. Den perioden kallar nu Berit Högman för en kall och hård period utan mångfald.

När det gäller stödet till kulturtidskrifter ska kulturtidskrifter naturligtvis också kunna få stöd, men vi tycker att man kan söka stöd på samma villkor som andra tidskrifter. Vi har svårt att se varför man ska peka ut just kulturtidskrifter som särskilt värdefulla och mer värdefulla än tidskrifter som handlar om demokrati, barns rättigheter, miljöfrågor eller någonting annat. Om man kan uppnå den utgivningstakt som krävs och det intresse som krävs från allmänheten bör man kunna söka bidrag som alla andra.

Det handlar också om prioriteringar. Vi föredrar att prioritera en utveckling av barnkulturen. Vi föredrar att prioritera att utveckla kultur och idrott för de äldre och att föra en politik som slår vakt om kulturarvet och

som slår vakt om gemenskapen i samhället, så att vi kan göra upp med den kalla mångkulturella splittringspolitik som Berit Högman står för. Det prioriterar vi framför att ge statliga subventioner till väldigt smala kulturyttringar som bara når toppskiktet av kultureliten.

Anf. 8 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Sverigedemokraternas viktigaste fråga är invandringen. Den ska begränsas, och de som kommer till Sverige måste anpassas till det svenska samhället. Språkravet är tydligt. Man måste anpassa sig till den svenska kulturen och det svenska samhället.

Vad innebär det? Ingen vet riktigt svaret. Jag tror inte ens att ni själva har det riktigt klart för er.

Jag vill påstå att den tolkning som görs av partiet av vad som är svensk kultur och vad som har skapat våra gemensamma värden är förvirrande och svår att förstå. Kärnan i kulturen, folkulturen, är att den har utvecklats utan statlig styrning. Nu vill det konservativa partiet styra den här kulturen.

Kulturen skapas genom människor. Människor får influenser och påverkas av sina upplevelser. När Anders Zorn gjorde resor i Afrika, Asien och Amerika upplevde han säkert mycket av det som finns i hans verk. Alla färger och mönster som finns i dem, som är starkt förknippade med Dalarna, har kanske rent av delar av sitt ursprung i helt andra områden på jorden.

Det som vi gärna vill kalla inhemskt är i stort sett alltid präglat och påverkat utifrån. Det är genom öppna dörrar vi lär och genom stängda dörrar vi stannar av. Det är genom att stänga ute andra som vi splittrar och genom att sortera människor som vi skapar oro. Det här uppfattar jag att ni gör. Vad säger Mattias om den splittringspolitiken?

Anf. 9 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Det är inte Sverigedemokraterna som står för en splittringspolitik. Det tycker jag är ganska uppenbart. Det räcker egentligen med att titta på hur det svenska samhället såg ut för 50 år sedan och på hur det ser ut i dag och sedan fråga sig: Är det mer eller mindre splittrat nu?

Segregationen växer från år till år. Vi har språkproblem. Vi har människor som har bott i landet i 20 år som behöver tolk i kontakter med myndigheterna. Vi har barn som inte lär sig läsa och som inte får någon förutsättning att komma in i samhället.

Detta vill Tina Ehn lösa genom att ha mer mångkultur och mer invandring och genom att skapa ett system som gör att man i princip inte någon gång under sin uppväxt behöver tala svenska i det svenska samhället.

Intentionerna är förmodligen goda, men jag tycker ändå att man efter 20 års totalt misslyckad politik borde stanna upp och fråga sig om det inte är ett systemfel. Man kanske hade fel. Man skulle kanske anta en lite mer ödmjuk hållning till de här frågorna. Gång på gång har ju era lösningar visat sig vara katastrofalt misslyckade.

Detta har man nu insett i stora delar av Europa. I land efter land omprövar man den mångkulturella politiken. Men Miljöpartiet och de andra

partierna i Sveriges riksdag är lika övertygade om att de fortfarande har rätt och att alla andra har fel som Kim Jong Il i Nordkorea är.

Prot. 2011/12:44
8 december

Anf. 10 TINA EHN (MP) replik:

Fru talman! Demokrati stavas mångfald, Mattias Karlsson. Det handlar om yttrandefrihet, om att sprida makt, om att spegla alla åsikter, om att låta många kulturer få berika samhället och om att inte diskriminera någon på grund av kön, hudfärg, nationalitet, sexuell läggning, funktionshinder eller social bakgrund.

I er budgetmotion kan man läsa ganska intressanta saker om vad ni vill dra in på och den politik som ni vill driva. Det handlar om att minska alla bidrag till allmän kulturverksamhet och allting som har med internationellt kulturutbyte att göra. Bidrag till mångkultur och samkultur ska minskas. Den mångkulturella inriktningen ska avvecklas. Världskulturmuseet i Göteborg ska vi helst inte ha, eller världskulturmuseerna. Moderna museer är inte intressant.

Sedan har ni ett förslag om att folkhögskolornas anslag ska minskas med 50 miljoner. Jag kan läsa anledningen till det på s. 69 i vårt budgetbetänkande. Där står det att ni framhåller att folkbildningen på flera sätt fyller en viktig funktion i det svenska samhällslivet men är skeptiska till de inslag av mångkulturalism, politisk extremism och ensidig politisk påverkan som ni anser rymms inom verksamheten i dag. Då frågar jag mig: Var kommer det ifrån?

Anf. 11 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Om Tina Ehn har lyckats med att inte se de inslag av extremism som finns i folkbildningen i dag beror det förmodligen på att hon inte har tittat. Jag vill hävda att folkbildningen i hög utsträckning finansierar den svenska vänsterextrema rörelsen. Det finns otaliga exempel på detta.

Syndikalistisk ungdom, Revolutionär Kommunistisk Ungdom med flera tar årligen emot stora summor pengar och använder sig av folkbildningens lokaler, kursverksamhet och annat för att bygga upp sin verksamhet och sin struktur. Det menar jag är helt orimligt. Vi kan inte ha statsfinansierad terrorism i Sverige.

Tina Ehn säger att hon är emot diskriminering och säger att det är fel att diskriminera på basis av nationell eller etnisk härkomst. Jag undrar då: Hur kan det komma sig att Tina Ehn inte har invänt mot till exempel bidraget till etniska organisationer, där kravet för att få ett bidrag är att en majoritet av medlemmarna inte är födda i Sverige? Är det en rimlig princip att vi ska ha statliga bidrag som bara kan ges till personer som inte är svenskar? Är inte det diskriminering? Varför har Tina Ehn inte invänt mot lagen om hets mot folkgrupp, som omfattar alla folkgrupper i Sverige utom svenskarna? Den lagen är inte till för att skydda etniska svenskar. Varför invänder inte Tina Ehn mot det om hon är emot diskriminering?

Anf. 12 BENGT BERG (V):

Fru talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till våra reservationer nr 2 och 3.

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Baudelaire, den franska symbolistiska häxmästaren, lär vid ett tillfälle ha yttrat: Utan bröd kan man leva i tre dagar, utan poesi aldrig.

Jag tror att Baudelaire har fel. Likafullt vill jag hävda att konsten är kulturens kärna. Konsten är ett speciellt uttryck för mänskligt liv samtidigt som kulturen i vidare bemärkelse berättar något om ett samhälles demokratiska nivå.

De konstnärliga uttrycken skiftar från barnets spontana lekfullhet till en konstnärs mödosamma arbete för att gestalta sin vision av verkligheten. Men både barnet och den yrkesverksamma konstnären kommunicerar med sin omgivning och verkligheten runt om.

Det som förr kallades de sköna konsterna – bildkonsten, litteraturen, musiken, teatern och dansen – utvecklas hela tiden och går över i nya uttrycksformer, ny konst i form av foto, databaserad kommunikation och experimentella uttryck. Allt detta behövs. Allt detta är ett svar på alla de frågor vi människor ställer till verkligheten.

Konstens uppgift är mångahanda: att levandegöra, gestalta, ge ord och form åt och att väcka debatt och därmed bidra till samhällsutvecklingen. Konstens uppgift är också att stärka den demokratiska mångfalden och uttrycka en inkluderande världsbild och samhällssyn.

Konsten har både ett eget värde och är en samhällelig nödvändighet så länge vi gör anspråk på att tillhöra en civiliserad nation. Ett lands kulturpolitik speglar också den politiska maktens syn på människan. Vänsterpartiets kulturpolitik vill främja och skapa förutsättningar både för den lekande människan och för yrkesverksamma konstnärer.

Kulturen är med andra ord en hörnsten i det demokratiska samhällsbygget men har även som uppgift att undersöka vad det egentligen innebär att vara människa. Kulturen ska enligt min uppfattning försvara varje människas lika värde och olika gruppers rätt till egna val av sina liv, religioner och traditioner. Vänsterpartiet vill öka kulturens svängrum i samhället och ge konsten en mycket viktigare roll än den nu har.

Fru talman! Kulturen kan överbrygga gränser och avstånd mellan olika kulturer, folk och nationer liksom den också kan förstärka klyftor och konflikter mellan människor. Med en demokratiskt fungerande nål i kompasshuset vill vi orientera oss mot ett mer jämlikt, rättvist och humanistiskt samhälle. Vänsterpartiet vill satsa ekonomiska resurser på kulturen och har budgeterat 700 miljoner mer än regeringen för 2012, en summa som sedan ska fyllas på till 1 miljard om två år. Vi ser kulturen som en framtidsinvestering med vittförgrenade effekter på det samhälle som vi lever i och delar.

Kulturen är också en spegel av den tid, den värld och det samhälle vi lever i. Konsten kan vara ett verktyg för att utveckla och förändra livsvillkoren. Vänsterpartiet är ett feministiskt parti som kämpar för att jämställdheten ska slå igenom också på kulturens område. Vänsterpartiet pläderar allas rätt till kultur och eget skapande, och det måste även gälla alla de barn och ungdomar som växer upp i sämre lottade miljöer. Vi har tidigare fört fram Unga Klara som ett lysande exempel på den ungdomliga teaterns kreativitet och utvecklingsmöjligheter, och vi vill fortfarande ge Unga Klara ett nationellt uppdrag.

Forskning om barnkulturen behövs liksom givetvis bra lokaler för barnen att vistas och virvla i. Kulturskolorna måste tillföras resurser så att alla barn där kan få sitt lystmäte och uttrycksbehov stillat. Fritidsgår-

darna får inte bli den där lilla posten man spar in när budgeten ska gå ihop. Än en gång: De unga är en framtidsinvestering.

Eftersom medierna utvecklas i en rasande fart vill vi också föra fram tanken på ett populärkulturcentrum där även dataspel, filmer, serier och musik kan tas på allvar.

Vi anser att de vanliga biblioteken som är under stark press fortfarande utgör viktiga och bevarandevärda oaser i samhället. De kommersiella krafterna vill låta lönsamhetsevangeliet ersätta både bibliotekens oberoende ställning i samhället och det gamla goda folkbildningsidealet som biblioteken fortfarande står för.

I detta sammanhang, när jag är inne på folkbildningens betydelse för enskilda människor och samhället i stort, vill jag även ge uttryck för satsningen på studieförbund och folkhögskolor som tidigare har nämnts. Men som sagt, när det gäller biblioteken säger vi ja till samarbete mellan olika bibliotek. Vi säger ja till läsfrämjande åtgärder, och vi säger ja till att biblioteken är ett kommunalt, offentligt ansvar.

Vi menar också att det är otroligt viktigt att skolbiblioteken både ska ha bra bokbestånd och en välutbildad personal som kan hjälpa till när man letar sig fram i bildningens djungel. Vi har även fört fram idéer om digitala bibliotek.

Filmen är ett underbart och demokratiskt medium som man kan få del av över hela landet. Det är väl ingen som har undgått att ropen skalla efter ett nytt filmavtal. Vänsterpartiet har varit drivande när det gäller digitaliseringsstödet som regeringen också har genomfört eller är på väg att genomföra i en raskare takt än vad som kanske var tänkt från början.

Vi vill främja kvalitetsfilm och skapande av ny film för barn och ungdom men också att ungdomar ska få möjlighet att själva prova på sina resurser när det gäller att använda filmen som ett konstnärligt medium.

Så har vi återigen det här med Baudelaire, poesin och brödet. Jag tror att Baudelaire hade rätt i att utan poesi kan man inte leva en enda dag. Men jag tror också att utan bröd kan heller inga konstnärer och kulturarbetare överleva så värst länge.

Fru talman! Dario Fo, den italienske teatermannen, har formulerat den konstlade motsättningen mellan amatörkultur och professionell kultur på ett väldigt bra sätt. När han fick frågan svarade han: Jag är amatör i den meningen att jag älskar min konst, professionell genom lyckan att kunna leva av den.

Vänsterpartiet vill också värna om ett tillgängligt kulturarv och fritt inträde till statliga och regionala museer. Vi vill att det här samhället ska ha råd att bjuda på kultur som skapar förutsättningar också för en höjd anp – andlig nationalprodukt.

Anf. 13 CECILIA MAGNUSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i 2011/12:KrU1 som ligger till grund för dagens debatt om kulturpolitiken för kommande år.

Jag vill börja med begreppet ”kultur” som vi alla vet kommer från latin och som i en av sina betydelse står för att förbereda och plöja åkerjorden för det som ska växa där. Jag tycker att det är en utmärkt förklaring till vad kulturpolitiken ska vara.

När vi talar om kultur i dag har vi en fantastisk bredd av saker som vi människor skapar tillsammans eller på egen hand. Kulturpolitikens roll blir då att skapa en så god grogrund som möjligt för att både det breda och det smala som sker i hem, i studieförbund och på andra arenor helt enkelt blir så brett som möjligt. Om man återkopplar till jorden och åkerbruket innebär det att vissa kulturyttringar bara behöver en plats på åkerplätten för att gro och bli bra, medan andra plantor behöver stora insatser och mycket omsorg för att de ska kunna växa.

Oavsett det ena eller det andra måste fokus ligga på att möjliggöra för människor att både ta del av kulturen som andra skapar och kunna skapa kultur själva.

När det gäller den här delen är det inte bara viktigt vad som växer på marken och på åkern utan det är också viktigt vad som finns i ladorna. De måste finnas mycket i ladorna. I en tid som vi nu lever i då vi omgärdas av länder som måste skära ned på kulturanslagen, där finanskrisen slår rakt in på välfärden, är det skönt att leva i ett land som Sverige där vi har en stark ekonomi, där vi kan fortsätta att satsa och genomföra de flesta av de satsningar vi vill.

Fru talman! För kulturens del innebär det inför 2012 att vi kan öka budgeten – för femte året i rad. Det finns 12,3 miljarder avsatta för anslag till kultur och idrott. Det är 100 miljoner kronor mer än i förra årets budget. Det är jätteskönt att kunna konstatera detta.

Det har ju hänt en del sedan förra årets budgetdebatt också. Berit Högman, Socialdemokraternas ledare och ordförande i kulturutskottet, och hennes partikamrater har fått en ny partiledare som tidigt gick ut starkt och sade att nu ska kulturen få en helt annan plats i samhället än tidigare. Vi var många som såg fram emot kulturens högre position inom politiken. Men någon påtaglig kulturrevolution från Socialdemokraternas sida har vi ännu inte sett mycket av.

Visserligen har Socialdemokraterna jämfört med förra årets budgetmotion ökat på summan som partiet vill avsätta för kulturområdet, men alla som har läst betänkandet kan ju se att reservationerna inte är särskilt många från vare sig Socialdemokraterna, Vänstern eller Miljöpartiet. Ett enigt utskott gäller faktiskt i 3 av de 25 punkter som betänkandet består av. Av oppositionens alternativ till regeringens progressiva politik finns inte särskilt mycket.

När vi tittar på de reservationer som finns ser vi framför allt en favorit i repris. Det är frågan om fri entré på statliga museer. Jag måste upprepa mig, precis som förra året, och säga: Är det inte bättre att museerna själva får bestämma om de ska ha fri entré eller inte, att ge bästa service till de besökare som kommer dit i stället för pålagor, att tvingas till detta och dra ned på annat i stället.

Vi ser också kvantitet och inte kvalitet. Det är stimulansbidrag till kommuner som sänker avgifterna inom musikskolan. Vad är det för kvalitetshöjning? Det är bara kvantitet, tyvärr.

Förutom de här skillnaderna är inte alternativet i någon storleksordning. Däremot ser vi detta hos Sverigedemokraterna. Det är lite svårt för mig att avgöra om jag ska skratta eller gråta när jag går igenom deras förslag. Inte nog med att man, med en i verkligheten omöjlig kirurgisk precision, vill skära bort alla delar som ens andas ett ursprung söder om Skåne, viktiga delar av den moderna kulturen får också sin del av kniven.

Man skulle nästan kunna tro att den sverigedemokratiska definitionen av svensk kultur enbart omfattar hemslöjd med ett bästföredatum kring 1920.

Att kulturhistoria är viktigt, fru talman, kan jag skriva under på, men att anlägga ett så smalt perspektiv på så stora delar av utskottets område visar på en brist på förståelse för kulturen som ständigt föränderlig. Sverigedemokraternas ensidiga fäbodsnostalgi kommer inte som en överraskning, men bristen på insikt i hur den svenska kulturen historiskt har formats av möten med det främmande är minst sagt slående.

Fru talman! När jag lyssnade på Mattias Karlsson kunde jag inte låta bli att tänka på en kvinna som jag nyligen mötte. Hon heter Dorkhany Gheljai. Hon driver ett UF-företag där hon säljer saffran. Hon har själv rötter i Afghanistan och hennes affärsidé är att sälja saffran – saffran, denna kulturgröda, Mattias Karlsson, som är grundpelaren i vårt svenska julfirande och färgar våra lussebullar guldgula.

De krokusar som ger saffran dess färg odlas ekologiskt av bönder i Afghanistan som på så sätt får ett alternativ till att odla opium, som tar livet av svenska ungdomar varje år. Det här skulle knappast vara möjligt i ett sverigedemokratiskt land. Personligen föredrar jag Dorkhanys utvecklingsekologi framför Sverigedemokraternas isolationistiska fäbodsnostalgi.

(Applåder)

Anf. 14 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! Det är jätteroligt att det står en moderat i talarstolen och längtar efter socialdemokratisk kulturpolitik. Mer sådant, säger jag.

Vi gick ju till val på 1 miljard mer till kulturen under mandatperioden. Det är den miljarden vi jobbar med. Om riksdagen hade tillåtit oss att reservera oss för våra 310 miljoner hade vi gjort det. Nu är de redovisade i ett särskilt yttrande. Att mäta politisk vilja i antal reservationer på en budget låter sig inte göras i Sveriges riksdag, vilket Cecilia säkert känner till.

Däremot blev jag väldigt fundersam inför ditt kvalitetsresonemang, nämligen att det med automatik blir dålig kvalitet på det som når fler och att det som når få är bra kvalitet. Om det är ett moderat synsätt förstår jag mycket mer av er politik, att inte satsa på bredden utan att satsa på fåtalet, att inte ha ambitionen om kultur på arbetsplatserna och så vidare utan kultur till ett fåtal. Då hänger det resonemanget mycket mer ihop. Det tackar jag så mycket för.

Då kan min fråga i stället bli: Av alla de förslag som vi socialdemokrater har lagt fram – eftersom Cecilia längtade efter dem – vilket hade Cecilia Magnusson önskat att hon hade gått med på?

Anf. 15 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Nu förstod inte jag riktigt frågan så att jag kan ge ett bra svar. Jag hoppas att Berit upprepar den i sitt andra inlägg. Då ska jag gärna svara på den.

Jag är väldigt orolig, bland annat för att alternativen till vår politik saknas i så stor grad, de nya idéerna. Vad vill ni göra på kulturområdet? Ni tackar ju och tar emot när vi bygger ut Skapande skola, när vi inför

Skapande äldreomsorg, Kultur och näringsliv och alla de delarna. Var är era förslag någonstans, den nya kulturpolitiken?

Var är kvaliteten? Att kräva fri entré är ju att lägga på museerna pålagor, krav uppifrån. Alliansregeringen har sagt till de statliga museerna: Varsågoda, här har ni pengar så att ni kan klara verksamheten! Ni får avgöra om ni kan ha fri entré eller inte. Men tänk på kvaliteten!

Den andra delen handlar om att lägga pengar på kommunala musikskolor som sänker avgiften.

Det kan man göra, men det är inte kvalitetsmärkning. Vi vet att köerna till de kommunala musikskolorna i dag är jättelånga.

Jag har många goda idéer om vad jag vill göra med den kommunala musikskolan i min hemstad Göteborg. Men dem lägger jag inte på riksdagens bord. Dem framför jag till mina partikamrater i Göteborg.

Nu ser jag fram emot att Berit Högman förtydligar sin fråga så att jag kan svara på den i nästa replik.

Anf. 16 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Fru talman! Vi har lagt fram en rad förslag som framför allt stärker samtidskulturen. Satsningen på konstnärerna och satsningen på mångfald, demokrati och internationalisering till Ungdomsstyrelsen och Kulturrådet är två stora exempel. Vi vill digitalisera biografierna i snabbare takt. När det gäller barnfilm kan jag instämma i det som Bengt Berg sade om att huvudsaken är att vi får ett filmavtal men gärna också pengar till barnfilmen. Det är några exempel på de ekonomiska satsningar som vi har gjort på samtidskulturen.

Om Cecilia Magnusson längtar efter socialdemokratisk politik är det bara att hänga på. Vi har fortfarande chansen. Det är inte votering förrän kl. 16.

Min fråga är: Blir Nationalmuseums utställning med de ryska konstnärerna sämre av att fler får möjlighet att se den? Är Arbetets museums utställning sämre för att man har fri entré? Jag vet att den utställning som Arbetets museum nu har, som handlar om arbetsmiljö och som syftar till att få i gång dialogen på små och medelstora arbetsplatser och företag om hur man aktivt jobbar med en bättre arbetsmiljö, inte minst den psykosomatiska arbetsmiljön, har gjort stor succé. Men med Cecilia Magnussons ögonmått är det en sämre verksamhet därför att det är fri entré på Arbetets museum. Är detta ett synsätt som framgent ska präglade moderat kulturpolitik?

Anf. 17 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Nej, Berit Högman, vi har helt klart olika synsätt. Jag tror nämligen att när Nationalmuseum tog ställning och bestämde sig för att ha kvar entréavgifterna gjorde man det för att få bästa möjliga kvalitet på de utställningar som man erbjuder människor. Skillnaden mellan er socialdemokrater, Berit Högman, och oss moderater är att vi tilltror museiledningarna att avgöra detta. Vi sitter inte här som riksdagspolitiker och tar beslut om vad som är bäst för museiledningarna, utan vi säger till dem: Vi ger er resurser, och ni får avgöra detta. Var så goda!

Till sist önskar jag att vi under det kommande året kommer att ha fler diskussioner om ett nyskapande av kulturpolitiken. Vi har verkligen saknat det. Jag hoppas att vi till nästa debatt har en flora av förslag som

vi kan diskutera. Vi ser fram emot det från moderat sida och från Alliansens sida.

Prot. 2011/12:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 18 BENGT BERG (V) replik:

Fru talman! Jag har också lite svårt att se konsekvensen i Cecilia Magnussons resonemang om kvalitet och kvantitet. Som jag ser det handlar det om skattebetalarnas pengar och statens insatser och om att ta fram, skapa och upprätthålla mycket bra utställningar, lokaler och så vidare. Samtidigt är de personer som kommer och besöker Nationalmuseum och vad det kan vara skattebetalare och kanske till och med kan ha rätt att ta del av allt detta värdefulla.

Om man vill försöka åstadkomma en rättvis kulturpolitik är det väl inte så orimligt att tänka sig att en familj med dålig ekonomi kanske måste avstå från ett besök på museet till förmån för någonting annat?

Vi har försökt att vidga denna reform till att omfatta hela landet, även läns museer.

Det som är viktigt för oss är att kulturen ska vara tillgänglig för alla så att vi får ett lyckligare, gladare och kunnigare folk om man besöker museerna mer.

Finns det någon undersökning som du bygger ditt resonemang på, Cecilia Magnusson, alltså att om många människor ser en utställning är det per definition en dålig utställning?

Anf. 19 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Ja, Bengt Berg, jag kan se många fördelar med den nu rådande ordningen som innebär att regeringen och majoriteten anser att det är upp till museerna själva att avgöra om de ska avstå inkomsterna från entréavgifterna eller inte.

På den tiden som Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet bestämde och krävde att de statliga museerna skulle ha fri entré blev underhållet lidande, och det blev svårt med städningen. Ja, det blev helt enkelt inte bättre. Dessutom fick man ta ut avgift för vissa utställningar. Detta att museerna var tillgängliga för alla stämde inte då heller.

Nu har vi gett museerna i uppdrag att själva avgöra om de vill ha fri entré eller om de behöver de inkomster som de kan få.

Bengt Berg, strax efter att vi hade slopat fri entré satte Armémuseum upp en utställning om spioner. Armémuseum har aldrig haft så mycket folk på en utställning, och alla betalade entréavgift för att det var en så jättebra utställning. Med kvalitet kommer människor vallfärdande till museerna.

Anf. 20 BENGT BERG (V) replik:

Fru talman! Det är lysande om bra utställningar kan få detta klassamhälle att vara lite mer orättvist. Speciellt spionutställningen torde i så fall vara av godo.

Jag tänker fortfarande på till exempel barnfamiljer som ska ta del av kulturlivet. Ett fantastiskt nyrenoverat bygge är Palatset här i närheten där det verkligen bjuds på bra och kvalitativ kultur. Där förekommer också olika allmänna finansieringar. Men det kostar ändå 120 kronor i entréavgift. Om man då har tre eller fyra barn blir det en ganska hög avgift, speciellt om man bor i förorten och ska åka in till stan.

Vilka är dina och Moderaternas visioner av hur fattiga barn ska kunna ta del av all den kultur som alla andra barn i Sverige kan ta del av? Har du någon liten spionutställning för de små?

Anf. 21 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Bengt Berg, du glömmer en mycket viktig sak. Alla barn upp till 18 år har fri entré på alla statliga museer och på de allra flesta kommunala museer. Det är därför inget problem. Alla barn kan därför ta del av den konst och de utställningar som finns.

Självklart misstror jag inte Bengt Bergs intentioner. Men misstro inte våra intentioner. Vi vill skapa så goda förutsättningar för åkerjorden så att både plantor som inte behöver så mycket omsorg och plantor som behöver mycket omsorg ska kunna trivas och växa. Det är Alliansens ambitioner. Jag hoppas att du inte misstror oss i fråga om vad vi vill.

Men glöm inte, Bengt Berg, till nästa debatt att alla upp till 18 år har fri entré på statliga museer.

Anf. 22 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Cecilia Magnussons anförande var på flera sätt typiskt för de nya moderaterna. Det var typiskt därför att hon ägnade sig åt att problematisera och förklara det svenska kulturarvet och uttrycka sig i termer av fäbodsromantik och annat när det handlar om den politik som vill slå vakt om vårt gemensamma arv.

Det var typiskt därför att det var motsägelsefullt.

Å ena sidan säger man att man tilltro museiledningarna att själva bestämma vad som är bäst, vad man vill ta till sig och så vidare. Å andra sidan kritiserar man oss för att vi vill tilltro svenska folket att välja vilka utländska kulturföreteelser man vill ta till sig – detta i stället för att ha den tvingande mångkulturalistiska politik som Cecilia Magnusson driver.

Apropå detta med att skratta eller gråta: Med anledning av Cecilia Magnussons krokusexempel undrar jag om hon fått saffran eller nippran. Menar Cecilia Magnusson verkligen på fullt allvar att vi inte skulle ha haft lussebullar om vi inte hade haft en massinvandring från Mellanöstern?

Anf. 23 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Nu blandar Mattias Karlsson ihop det mesta till en väldig röra. Jag vill dock inte ta ordet ”deg” i min mun.

Kulturarvet är det inget fel på. Vi moderater och alliansregeringen har med väldigt stora insatser visat att vi vill ta hand om kulturarvet.

Under de tidigare fyra år vi haft möjlighet att bestämma vart resurserna ska gå har vi sett till att vi efter den springnota som Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet lämnat efter sig bland annat när det gäller bristande underhåll kommer tillbaka till ett underhåll av vårt kulturarv. Vi har även kunnat förbättra detta. Vi har gett hembygdsföreningar möjlighet att med statliga medel vårda sina hus.

När det gäller att blanda ihop kan jag säga att det är den sverigedemokratiska politiken som är fäbodsnostalgisk, inte detta med vare sig museichefer eller kulturarv. Att Mattias Karlsson ser sig som *ett* med både museichefer och kulturarv får stå för honom. Vi andra ser det inte så. Kulturarvet är för alla, oavsett var man har sina rötter.

Ja, det är klart att vi ska ha saffransbullar, lussebullar. Men krokusen som är en förutsättning för den gula färgen i saffransbullen går det inte att odla i Sverige. De influenserna är således mycket viktiga och kommer också framgent att vara oerhört viktiga. Glöm inte det!

Anf. 24 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Ja, det var väl en sur deg, får jag säga. Vi har haft saffransbullar och utländska influenser mycket längre än vi haft statlig mångkulturalism och massinvandring. Det finns inget samband däremellan.

Jag skulle önska att Cecilia Magnusson hade lyssnat på vad jag sade i mitt anförande så att vi slapp att gång på gång ha dessa ganska fäniga debatter.

Cecilia Magnusson säger att man har tagit ansvar för kulturarvet. Men enligt riksdagens utredningstjänst har kulturarvets andel av kulturbudgeten gradvis minskat sedan år 2005. Det tycker inte jag är att ta ansvar.

Visserligen görs nu en satsning på Kulturarvslyftet, men som jag sade i mitt anförande finns det mycket övrigt att önska. Med tanke på den förklenande syn som Cecilia Magnusson verkar ha på det svenska kulturarvet är det kanske inte så konstigt att man inte tagit den här utmaningen på allvar.

Anf. 25 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Fru talman! Satsningarna på att bevara, vårda och utveckla kulturarvet är mycket större än den satsning på Kulturarvslyftet som vi nu sjösätter. Att säga att Kulturarvslyftet är den satsning som gjorts på kulturarvet är alltså helt felaktigt. Då har man inte rätt läst de fyra tidigare budgetar som alliansregeringen lagt fram.

Vi har nämligen satsat oerhört mycket på att ge museerna – som faktiskt är den professionella kraft som har att vårda och att exponera en stor del av vårt kulturarv – bättre möjligheter att just vårda och också visa upp det fantastiska kulturarv som vi i Sverige har.

Några hundra meter härifrån ligger Medelhavsmuseet. Där har vi en fantastisk utställning bland annat med cypriotiskt kulturarv, från bysantinsk tid och framåt. Det är inte ett svenskt kulturarv utan ett världskulturarv. Men vi har lika mycket ansvar för detta kulturarv som vi har för vårt svenska kulturarv.

Jag vänder mig starkt mot Mattias Karlssons och Sverigedemokraternas syn i diskussionen i samband med behandlingen av betänkandet. Att man ska kunna ta bort det som är mångkultur från övrigt låter sig inte göras. Kulturarvet är *ett*, oavsett om det gäller Värmland eller det gäller Nicosia. Det är bara så, Mattias Karlsson!

Anf. 26 CHRISTER NYLANDER (FP):

Fru talman! Jag vill tacka utskottets ledamöter och ersättare samt kansliet för ett väldigt bra arbete med det här betänkandet och med betingningen av regeringens budgetproposition när det gäller kulturområdet.

Vi har gemensamt tagit ansvar. Det visar sig i ett tillkännagivande om scenkonstspensionerna. Men ansvaret är inte klart i och med detta. Nu måste vi också gemensamt ta ansvar för att finna de lösningar som krävs

på området. Det gäller då både pensionsfrågorna och omställningen för de människor vilkas kroppar inte längre orkar med arbetet på det fält där dessa människor finns – detta för att ge dem en chans att gå vidare och göra någonting annat.

I fråga om 55-procentsmålet gäller att vi gemensamt inom ramen för framtidens public service-politik finner bättre mått för att mäta, att spegla hela landet och alla människor.

Vidare säger vi att vi ytterligare ska utvärdera vad som hänt sedan avskaffandet av den fria entrén.

Mattias Karlsson hävdar att Alliansen under press nu bytt åsikt, men så är det inte. Vi vill – och har länge jobbat med detta – förbättra scenkonstspensionerna. Redan nu har vi gett Public service-kommittén direktiv om att fundera ut bättre mått på hur den regionala belysningen ska ske och så vidare.

Det är bra att utskottet på det här sättet kan visa att vi kan ta ett gemensamt ansvar och hur vi ytterligare kan förbättra regeringens politik.

Detta med ansvar är ganska centralt med tanke på vår omvärld. Vi kan visa att prioriteringar kan göras och att vi kan samlas när viktiga frågor måste lösas. Som Cecilia Magnusson tidigare var inne på är det nu flera länder i vår omvärld som tvingas göra kraftiga nedskärningar i sina kulturbudgetar.

För ett par veckor sedan träffade jag några engelsmän. De var otroligt oroliga över det som just nu händer i deras land. Samtidigt kan vi i vårt land visa att vi ytterligare kan förstärka kulturbudgeten.

Dock kan det behövas mer. Jag tillhör dem som vill att kulturpolitiken ska flytta fram sina positioner. Men vi ska vara glada över att alliansregeringen lyckats prioritera mer pengar till kulturen trots det mycket kärva läget nu.

Det här är ett sätt att ta ansvar för kulturpolitiken. Det vi tillsammans gjorde i utskottet är ett annat sätt att göra det.

Berit Högman sade tidigare att sänkta skatter inte ger fler jobb. Hon kritiserade därmed regeringens politik när det gäller att skapa jobb. Samtidigt talade hon om en sänkning av avgifterna till musikskolan eftersom det skulle innebära att fler går till musikskolan. Hon vill ta bort entréavgifterna till museerna, för det kommer att innebära att fler människor besöker museerna.

Men om de ekonomiska incitamenten fungerar avseende musikskolor och museer – om sänkta kostnader gör att fler vill ta del av de verksamheterna – varför skulle då ekonomiska incitament inte fungera när det gäller att skapa jobb? Varför skulle inte sänkta skatter ge fler jobb och betyda att fler vill anställa när sänkta entréavgifter innebär att fler vill besöka museerna?

Jag tillhör dem som egentligen vill ha fri entré, men jag och Folkpartiet är beredda att prioritera det som vi tycker är absolut viktigast just nu och att ta ansvar för helheten. I nuläget blir det då inte fråga om att införa fri entré på de statliga museerna.

Vidare innebär budgeten att vi flyttar fram positionerna också på en hel del andra områden. Kulturarvslyftet har tidigare i debatten lyfts fram. Vi flyttar nu fram positionerna när det gäller den fria scenkonsten som får mer pengar. Även det internationella utbytet, som jag senare åter-

kommer till, får mer resurser. Med den här budgeten får även musiklivet ytterligare resurser – 16 miljoner kronor, tror jag.

Samverkansmodellen får de smörjpengar som behövs för att den ska fungera fullt ut när det gäller denna budget.

Litteraturstödet, stödet till att stimulera fler människor att läsa, byggs ut i och med den här budgeten.

Koncessionsavgifterna för privatradion sänks. Det underlättar för denna att ytterligare utvecklas.

Vi har ett speciellt kvalitetsregister för humaniora som också det är centralt för den sfär vi jobbar med. Vi ser att arkiven öppnas för allmänheten genom aktiv politik från alliansregeringen. Det är bara några av de exempel där vi i denna budget har flyttat fram positionen, och det är väldigt bra.

Samtidigt ser vi naturligtvis att den debatt som nu gäller filmpolitikens framtid är central också för Sveriges kultur och Sveriges kulturpolitik. Jag hoppas att vi ganska snart kan få se en lösning på denna problematik, för filmen är en viktig del av svensk kultur och en viktig del av svensk kulturpolitik.

Fru talman! Nästa år kommer det att handla mycket om Strindberg i det här landet, men inte bara i detta land. Också i Tyskland, Frankrike och andra europeiska länder kommer det att uppmärksammas att det var 100 år sedan Strindberg gick bort. Jag tror att vi kan lära oss mycket av Strindberg. En del saker han gjorde bör vi inte göra – jag skulle till exempel inte vilja vara gift med Strindberg, och jag tror att det är få som skulle vilja det. Det finns dock andra saker man, och inte minst kulturpolitiken, skulle kunna lära sig av Strindberg och som jag tycker att vi kan fundera på.

Det ena är drivkraften att förstå sig själv. Strindberg, liksom Goethe och många andra framträdande skribenter och kulturpersonligheter, har använt mycket av sitt skrivande till att förstå vilka de själva är. Det kan kulturen göra med oss; vi kan använda läsandet, teatern och musiken till att förstå vilka vi är och bättre förstå det sammanhang vi befinner oss i.

Nyfikenheten är en annan sak man kan lära sig av. Strindberg åkte runt i Europa för att få ny inspiration. Han bosatte sig under flera år utomlands, precis som de flesta andra stora svenska kulturpersonligheter – alltifrån Ingmar Bergman och Selma Lagerlöf till Carl Larsson, Eyvind Johnson, Heidenstam och många fler. De har gett sig ut i Europa och världen för att få nya influenser. Utifrån det de har fått in har de sedan skapat det vi i dag ser som genuint svenskt. Låt oss lära oss också av det!

Berit Högman sade att hon träffade någon som tyckte att svensken för tio år sedan var nyfiken. Så var det, men svensken var nyfiken även för hundra år sedan och för två hundra år sedan. De svenskar jag träffar i dag är också nyfikna. De vill ut i världen och lära sig mer om vad det innebär att vara människa och hur det ser ut utanför det här landet. Strindberg vore inte densamme utan sina resor till Paris eller sin boendeperiod i Schweiz. Han vore inte densamme utan sina fruar i Österrike, Norge och Finland. Allt detta påverkar naturligtvis hur Strindberg sedan formulerar det vi i dag uppfattar som genuint svenskt.

Samma internationella beroende ser man på den moderna konstscenen. Vi har ett antal svenska konstnärer som ligger i den absoluta internationella toppen. De flesta är faktiskt kvinnor, som Klara Lidén och

Nathalie Djurberg. De deltar i det globala samtalet kring nutidskonsten, bryter ny mark och visar nya vägar. De river gränser och lär oss att förstå vad som händer i världen och med människan. Det är viktigt. Det är viktigt att Sverige och svenska artister och andra är med i detta internationella utbyte.

Därför är det centralt att regeringen nu ytterligare späder på pengarna till internationellt utbyte. Jag tycker att vi ska ställa krav på att EU:s budget i ytterligare högre grad satsar på att underlätta internationellt kulturutbyte. Där har EU en kompetens som verkligen behövs. Också satsningar på att Stockholm ska bli ett nav i det internationella kulturlivet tror jag är viktigt. Det handlar inte bara om att vi ska ta emot från andra utan också om att vi ska berätta om det vi har i Sverige och därmed växa tillsammans.

Fru talman! Flera talare har tidigare varit inne på Sverigedemokraternas motion. Jag ska nämna den mycket kort. Först och främst har vi en helt avvikande syn på vad kulturpolitik är till för, både när det gäller internationellt utbyte och när det gäller nyfikenhet på den nya och utmanande konsten. Jag tycker också att motionen och politiken lämnar en hel del frågor att besvara.

Det står till exempel att merparten av de statligt finansierade kulturinsatserna i dag har mångkulturalistisk inriktning och att det ska avbrytas. Vad betyder ”merparten”? Är det mer än 50 procent, och är slutsatsen då att ni vill halvera kulturbudgeten?

Det står att ni vill att fokus i kulturpolitiken ska vara att återupprätta den gemensamma nationella identiteten. Vad innebär det? Ni måste ge svar på frågan vad detta verkligen innebär i praktiken. Vad innebär det för Kristianstads teaterförening, och vad innebär det för Moderna museet? Vad innebär det för medlemmarna i Stim etcetera?

Ni måste konkretisera vad det är ni säger. Det låter enkelt att genomföra när ni säger det från talarstolen och skriver det i motionen, men ni måste konkretisera det. Det går inte att begripa det som står i era motioner om ni inte själva exemplifierar vad det egentligen innebär. Eller är det så att man inte ska ta Sverigedemokraternas politik på allvar?

Fru talman! När Strindberg skrev *Röda rummet* och gav ut den var den en frisk fläkt. Han öppnade dörren för något nytt. Den nya realismen, ett nytt skriftspråk, kom till. Det avskyddes av många; Aftonbladet kallade det smuts, och andra ansåg att författaren måste vara psykiskt sjuk. I dag är vi dock glada att Strindberg öppnade dörren till det nya. Jag tror att svensk kulturpolitik i än högre grad måste satsa på att öppna dörrar för det nya. Så lär vi människor oss nämligen att förstå mer om oss själva och också om vår omvärld.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anna Steele (FP).

Anf. 27 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Christer Nylander säger att de har jobbat länge med att förbättra scenkonstspensionerna. Det vill jag lova att ni har – alldeles för länge. Det är det som är problemet. Man kan inte vara nöjd med hur vare

sig den här regeringen eller den tidigare regeringen har hanterat denna fråga.

Christer Nylander tar upp Strindberg som exempel och målar upp en halmgubbe som innebär att vi på något sätt skulle vara emot att man åker till andra länder och tar intryck av dem, och att vi skulle vara emot allting som är utländskt i någon mening. Så är det inte. Med Christer Nylanders politik skulle Strindberg dock inte haft någon chans att ta intryck av de länder han besökte. Han skulle nämligen ha satts i ett ghetto, bara talat svenska och fått bidrag för att bara ägna sig åt svensk kultur i stället för att lära sig om det franska eller det andra. Det är det Christer Nylanders politik går ut på. Så vill man att invandrare ska se på Sverige, och så ska de behandlas i Sverige.

Christer Nylander talar återigen om hur viktigt det är med den utmanande konsten. Jag tror att han i den förra budgetdebatten menade att vi om vi inte hade den oerhört provokativa, avantgardistiska konsten skulle förpassas tillbaka till medeltiden. Det skulle därför vara intressant att höra vad Christer Nylander till exempel tycker om uppsättningen av SCUM-manifestet, där man har låtit skolbarn besöka en teaterföreställning där det pläderas för att män är biologiskt underlägsna varelser och ett naturens misstag. Det är en pjäs som skrivits av en författare som förespråkar att män ska utrotas och som också har försökt mörda män. Tycker Christer Nylander att detta är ett bra exempel på provocerande kultur? Är det detta han vill se mer av?

När det gäller brist på konkretisering tycker jag att Christer Nylander skulle sopa rent framför egen dörr först och kanske börja med att konkretisera vad man vill åstadkomma med Kulturarvslyftet.

Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Kulturarvslyftet är en åtgärd som innebär att människor som står långt från arbetsmarknaden får en chans att ta sig in på arbetsmarknaden samtidigt som man gör stor nytta för kulturarvet. Det tror jag är en viktig prioritering och satsning, men det innebär inte att alla frågor och problem kring kulturarvet löses. Det behövs mer, och vi kommer att göra mer. Kulturarvet är nämligen en av de prioriteringar alliansregeringen har.

Jag tänker inte från riksdagens talarstol recensera uppsättningar som finns runt om i Sverige. För mig är det viktigt att vi har en konstnärlig frihet, och jag funderar snarare ständigt på hur vi ska öka den konstnärliga friheten och minska politikerns möjlighet att förbjuda utställningar de inte tycker om. Jag kan gärna ta denna diskussion i ett annat sammanhang.

Jag tror inte att man kunde ha satt Strindberg i ett ghetto; jag tror inte att han hade stannat där. Jag har heller inte, vad jag vet, föreslagit att Sverige ska omvandlas till ghetto. Det jag vill ha är ett samhälle där det finns en dynamik som innebär att människor kan lyfta sig ur den situation de i dag befinner sig i. Jag vill ha ett modernt Sverige där människor som vill skapa eller göra något har en chans att utvecklas och växa, oavsett varifrån de kommer.

När det slutligen gäller utmanande konst tror jag att till och med Mattias Karlsson i dag är glad över att Strindberg förnyade det svenska språket med *Röda rummet*. Jag tror att Mattias Karlsson också är glad

över att det fanns en målare i Italien i början av 1300-talet som hette Giotto och som inte bara målade av gudomligheter med guld i bakgrunden utan också gjorde människor med känslor och visade bakgrunder som inte bara var guld utan även levande. På det sättet visade han att det fanns ett annat sätt att göra konst än det som hade varit förhärskande under hundra år. Att våga se det nya tror jag är en viktig del av konsten.

Anf. 29 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Som vanligt blir det jag som får berätta för Christer Nylander, som är liberal, att kreativitet och nyskapande inte är avhängigt av statligt stöd. Jag tror att det är en mänsklig egenskap. Men när man lyssnar på Folkpartiet får man många gånger intrycket att om det inte är skattefinansierat finns det inte. Det är, menar jag, i grund och botten en socialistisk utgångspunkt.

Du, Christer Nylander, kritiserar mig för att jag inte kan konkretisera vad jag menar med det jag säger, men samtidigt säger du att du vägrar att konkretisera vad du menar med utmanande konst. Du vill ha mer av utmanande konst, men du kan inte konkretisera vad du menar med det.

Du säger också att du vill ha ett modernt Sverige. Men den politik som du företräder innebär ju bland annat att man cementerar medeltida värderingar i Sverige genom att ge stöd till islamistiska organisationer, genom att ha det mångkulturella synsättet som låser fast folk i gamla värderingar, normer och synsätt. Det innebär till exempel en medeltida syn på kvinnor, en medeltida syn på dem som inte har samma religiösa uppfattning som en själv, en medeltida syn på judar och så vidare.

Den politik du för får den rakt motsatta konsekvensen mot den som du säger att du vill uppnå. Det tycker jag är beklagligt.

Anf. 30 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Fru talman! Jag noterar att Mattias Karlsson inte svarar på min huvudfråga om han vill halvera kulturstödet eftersom han vill ta bort den merpart som har mångkulturalistisk innebörd.

Jag noterar också att Mattias Karlsson, och jag vet att han vet bättre, blandar samman begreppen. Ordet mångkultur kan man använda på två olika sätt.

Det ena är en deskription av verkligheten, det vill säga att det finns olika kulturer i ett samhälle. Dessa kulturer kan bestå av människor som flyttat hit, men de kan också bestå av rika regioner runt om i landet.

Det andra är en politisk mångkulturalism som går ut på att grupper har rättigheter, inte bara enskilda människor. Den är jag emot. Jag anser att de mänskliga rättigheter som finns ska gälla alla människor. Jag tycker inte att grupper ska ha rättigheter som är viktigare än de mänskliga rättigheterna. Om detta är vi överens. Men Mattias Karlsson blandar samman detta i sin retorik och får det att låta som att det skulle vara förtryckande att ge stöd till människor som vill komma ihåg sitt eget kulturarv och att det skulle innebära att kvinnor inte får samma rättigheter som män. Det är två helt skilda saker, men Mattias Karlsson blandar ihop dem i debatten därför att det låter mer effektivt. Jag tror att han vet bättre.

Anf. 31 PER LODENIUS (C):

Fru talman! Centerpartiet värnar kulturens egenvärde och dess betydelse som samhällsberättare och aktiv part i samhällsutvecklingen.

Kulturen hjälper oss att se världen runt omkring oss. Vi kan med en berättelse se oss själva med en klarare blick. Vi kan genom en teaterföreställning förstå andras livsvillkor. Vi kan uppfyllas av kraft, lust och glädje genom att dansa. Kulturen kan berika oss i alla livets situationer. Den kan roa och den kan oroa.

Kulturen har så många olika uttryckssätt att vi alla kan finna något som passar, om vi bara får chansen. För att alla ska få chansen att uppleva kultur och också själva aktivt kunna delta krävs rätt förutsättningar. Det finns mycket god kultur att tillgå där samhället genom stat, regioner, landsting och kommuner bidrar till finansieringen av kulturen. För oss i Centerpartiet är det viktigt att dessa medel också bidrar till att fler får tillgång till kulturen.

Skapande skola är ett mycket bra exempel på hur kultur ger mervärde och där professionella kulturutövare och skapare delar med sig av sin kunskap och inspirerar barn och ungdomar. Jag ser fram mot den analys som både Statens kulturråd liksom Myndigheten för kulturanalys kommer att göra. På sikt kan jag mycket väl se att skapande skola kan få en utbyggnad till både gymnasium och förskola.

Att satsa på kultur för barn och ungdom är viktigt. Det ger så många plusvärden. Vi pratar ofta om att kulturen ger hälsa och välbefinnande. Det stämmer, liksom att man också tränas i tolerans och förståelse för andra. En viktig del av kulturen är också kreativiteten och lusten att skapa. I Centerpartiet pratar vi gärna om entreprenörskap, och viktiga drivkrafter i entreprenörskapet är just kreativitet och lust.

Vi behöver ett vitalt kulturliv i hela landet, inte minst för att vi alla är beroende av kulturen som en viktig del av våra livsbetingelser, oberoende av var i landet vi bor, men också som ett medel för att öka en regions attraktionskraft. Ett brett och vitalt kulturutbud gör också en region mer attraktiv när det gäller val av bostadsort och företagsetableringar. Det finns alltså också ett ekonomiskt värde i kulturen, ett värde som inte alltid är så lätt att räkna på men som bevisligen ändå finns där.

Kultursamverkansmodellen är en viktig motor för att utveckla kulturen och samarbetet mellan aktörerna som finns i en region. Men för att det ska fungera är det viktigt att dialogen regionen för med kommunerna, det fria kulturlivets organisationer, studieförbunden, de ideella kulturorganisationerna och alla övriga aktörer blir så bra som möjligt. Med en väl genomförd dialog och ett gott samarbete inom regionen får också kulturlivet ett uppsving. Det är viktigt för såväl ett rikt och nära kulturutbud som en attraktiv region i stort. Inte minst är det bra för den regionala tillväxten. Jag är glad att också regeringen ser vikten av att utveckla samverkansmodellen och att det också avspeglar sig i budgeten. Centerpartiet ser gärna att man på sikt avsätter ytterligare resurser till detta.

Folkbildningen spelar en viktig roll för ett tillgängligt kulturliv och för ett livslångt lärande.

Studieförbunden och folkhögskolorna står för en stolt och bred bildningstradition, unik för Sverige, och har ett brett utbud av utbildning och kulturverksamhet över hela vårt land. Folkbildningens och folkhögskolornas betydelse kan inte överskattas. Den arbetsmarknadspolitiska sats-

ningen som regeringen gör på folkhögskolan är därför en viktig och rätt åtgärd.

Möjligheterna som den digitala tekniken öppnar för när det gäller tillgängliggörande av kultur är svindlande. Tänk bara på alla böcker som man enkelt kan få ta del av, alla gamla klassiska tv-serier som man kan vältra sig i nostalgi kring, men också alla tänkbara nya konst- och kulturupplevelser som kan möjliggöras. Tekniken skapar nya förutsättningar och nya arenor.

Centerpartiet har varit drivande när det gäller stödet till digitalisering av biografier. Den digitala tekniken håller snabbt på att ta över distributionen av filmer. Men omställningen till den nya tekniken är kostsam. Genom satsningen på detta stöd får många biografier på mindre orter i vårt land nu en möjlighet att fortsätta sin verksamhet.

Den nya tekniken öppnar också upp för många andra spännande möjligheter. I bruksorten Hallstavik, min hemkommun, fylls nu salongen i Folket Hus av en förväntansfull publik, en publik som väntar på att få se opera, balett eller en konsert direktsänd från ett välkänt opera- eller konserthus någonstans i världen. De väntar på en kulturupplevelse som för bara några månader sedan kanske inte ens fanns i tanken för flera av dem.

Möjligheterna är svindlande. Digitaliseringen av biografier och samlingslokaler visar bara på en liten del av vad man kan åstadkomma.

Fru talman! Jag vill också ta upp det svenska kulturarvet, som flera före mig har gjort här. Sverigedemokraterna skriver i sitt särskilda yttrande bland annat att man vill bevara kulturarvet och levandegöra den traditionella, folkliga, svenska kulturen. Det kan man läsa under rubriken Teater, dans och musik.

Jag vet inte vilken erfarenhet Mattias Karlsson från Sverigedemokraterna har av svensk musik och dans.

Själv är jag utbildad pedagog i svensk folk- och pardans. Jag har också under flera år jobbat professionellt som danslärare med just denna inriktning. Jag har jobbat i skolklasser i alla årskurser. Jag har haft kurser för både gamla och unga. Jag har undervisat i gammaldans och folkdans, sång- och danslekar och bugg. Jag har varit lekledare vid midsommarfiranden och julgransplundringar.

Jag har i över 30 år aktivt varit med och levandegjort den traditionella, folkliga, svenska kulturen.

Vad jag har lärt mig under dessa år är att dessa svenska kulturyttringar aldrig skulle ha funnits om vi inte hade fått influenser från andra länder, från andra kulturer. Dansen, musiken, julgranen och midsommarstången har alla, precis som också Mattias Karlsson sade, påverkats av andra länders kulturer. Utan dessa kulturer och influenser hade vi inte haft det som vi i dag kallar svenskt. Det unika är att det har blandats och mixats i Sverige, ett Sverige som är öppet och mottagligt, så öppet att man till och med är beredd att göra det till sitt på sitt sätt.

Visst, det finns en poäng i att bevara kulturella uttryck isolerade i sin tidsanda, som museiföremål, inte minst för att förstå det samspel som finns både inom och utom Sverige med det kulturella utbytet. Men kulturen och dess uttryckssätt som sådana måste få utvecklas för att över huvud taget överleva och inte bara bli ett dött museiföremål.

Det bästa och, vad jag kan se, det enda sättet att utvecklas är genom att möta och inspireras av andra kulturella former och uttryckssätt, andra kulturer. Det enda sättet att utvecklas och överleva är att vara öppen och tolerant mot andra.

Prot. 2011/12:44
8 december

Fru talman! Kulturen hjälper oss att se världen runt omkring oss. Vi kan med en berättelse se oss själva i en klarare blick. Vi kan genom en teaterföreställning förstå andras livsvillkor. Vi kan uppfyllas av kraft, lust och glädje genom att dansa. Kulturen kan berika oss i alla livets situationer. Den kan roa och oroa.

Centerpartiet vill värna kulturens egenvärde och förstår dess betydelse som samhällsberättare och aktiv part i samhällsutvecklingen.

Jag yrkar bifall till kulturutskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 32 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! I kulturdebatter i kammaren citeras ofta poeter, författare och tänkare. Det kan vara några rader som är värda att lyfta fram och som inte är ens egna ord. I salen har vi just nu både en poet och en författare, så jag borde väl vara försiktig med att citera mig själv. Men jag gör det ändå.

I förra årets debatt om kulturutskottets betänkande med anledning av budgetpropositionen hamnade några av mina ord på Aftonbladets kultursida som dagens citat. Det jag sade var följande: "En riktigt välspelad innebandymatch kan också vara en form av kultur." Kanske tyckte man på Aftonbladets sida att det var roligt och lite lustigt, men jag tackar likväl för att det finns fler som vill hjälpa mig att sprida detta budskap.

Det jag försökte göra var att peka på att utgiftsområde 17 inte bara handlar om kultur i vanlig bemärkelse. Teater, film, dans, musik, konst och litteratur är alla viktiga och angelägna att satsa på från kammaren, men jag ville också lyfta fram medier, trossamfund, fritid och idrott. Innebandyn fick då vara en representant för det sistnämnda.

Ungdomspolitiken, mediepolitiken och idrottspolitiken finns ju med i dagens betänkande. Av dessa, låt oss kalla dem sidoverksamheter till kulturen, vill jag nämna två viktiga satsningar som Alliansen föreslår.

Det ena är digitaliseringen av public service-bolagens arkiv. Det andra är satsningen på trossamfund i budgeten.

De 100 miljoner som går till digitaliseringen av public service-bolagen kan gagna mig eftersom jag aldrig har sett *Hylands hörna* på tv, och kanske vill jag någon gång titta på vad alla äldre pratar om. Det kan vara ett värde med detta. Som riksdagsledamot tycker jag dock att man ska ha ett lite större perspektiv, och ur bildningssynpunkt är det en revolution att alla de kunskapskatter som finns bevarade i SVT:s, SR:s och UR:s arkiv nu blir tillgängliga för alla.

Fru talman! Jag vill vända mig något emot det som Tina Ehn anförde tidigare i debatten, nämligen att dessa 100 miljoner skulle tära på anslaget till public service-bolagen. Så är inte fallet. Pengarna tas från rundradiokontot och är pengar som har blivit över. Vi frigör pengar från rundradiokontot till digitaliseringen av SVT:s, SR:s och UR:s arkiv. Det handlar alltså inte om att tära på anslaget.

Stödet till trossamfunden höjs med hela 24 procent i budgeten. Det är den största höjning som har gjorts. Totalt är stödet på 67 miljoner kronor om året. Det är en markering att kyrkor och samfund har en viktig roll i samhället. Jag tänker bland annat på allt socialt arbete som utförs både i Sverige och internationellt. Jag tänker på den verksamhet som bedrivs för

barn och unga där eldsjälar runt om i landet lägger ned tid och engagemang ideellt för sin nästa.

Vi har också under många år berikats av nya influenser från andra kulturers trossamfund. I kulturutskottets betänkande står det också att trossamfunden spelar en viktig roll när det gäller integration och mångfald i vårt samhälle. Historiskt sett har inte minst frikyrkorörelsen betytt mycket för den demokratiska utvecklingen i Sverige tillsammans med våra andra rörelser, arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen och idrottsrörelsen. De är alla viktiga delar av det civila samhället.

Fru talman! På tal om det civila samhället kan jag inte undgå att peka på ett annat område i budgeten där regeringen föreslår en reform som är ett principgenombrott i Sverige. Som sista land inom EU inför vi nu avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer som arbetar med hjälpverksamhet. Nu är vi inte längre ett land där det inte uppmuntras av staten att vara generös. När man i Norge införde motsvarande avdragsrätt ökade gåvogivandet med ca 30 procent. Det ska bli spännande att se hur utvecklingen blir i Sverige.

Jag fortsätter gärna driva på för att avdragsrättsreformen ska gälla fler verksamheter, inte bara hjälporganisationer. Det ska vara ett högre belopp, och det ska inkludera företag som vill göra gott för sin nästa i olika typer av allmännyttiga verksamheter.

När vi nu talar om civilsamhället vill jag gå lite utanför betänkandet och rikta blickarna åt ett annat håll i EU, nämligen Bryssel. Där diskuteras mycket i dagarna, och en fråga som är avgörande för vårt civila samhälle är momsbeläggningen på den ideella sektorn i Sverige. EU-parlamentet valde att med röstsiffrorna 521 mot 50 visa sitt stöd för Sverige.

Vi tycker att varje land ska få införa mekanismer som underlättar för den ideella sektorn, men kommissionens meddelande som kom i förrgår pekar i rakt motsatt riktning.

Det är viktigt att Sveriges riksdag, regering och alla ideella aktörer fortsätter engagera sig i frågan och opinionsbilda. Några EU-byråkrater ska minsann inte komma och bestämma hur vi ska organisera vår ideella sektor. Det ska inte läggas på moms, byråkrati och krångel på stackars kassörer som redan i dag sliter sitt hår för att få verksamheten att gå ihop.

Det är en viktig markering. Annars kommer det att få konsekvenser, inte minst i utskottets budgetbetänkande kommande år. Därför ville jag ta upp detta i dag.

Liksom flera av mina allianskolleger är jag glad över att vi för femte året i rad utökar anslaget till kulturen i budgeten. Fortsätter vi ha ena foten i Bryssel ser vi att vi i ett EU-perspektiv är unika. När andra länder gör drakoniska nedskärningar på kulturverksamheten i sina budgetar utökar Sverige anslaget till kulturen. Det är viktigt att vi håller hög profil när det gäller kulturpolitiken, även i ett EU-perspektiv.

När så mycket handlar om ekonomiska system och politiska diskussioner på EU-nivå kan det vara på sin plats att påminna sig om att dessa ekonomiska system och politiska diskussioner kom till efter kulturen. Skapandet, kreativiteten och gemenskapen människor emellan fanns långt före och kommer att bestå långt efter dessa ekonomiska och politiska konstruktioner.

Vad är en människa utan kultur? Jo, det är en människa utan hjärta. Vad är en människa utan hjärta? Jo, det är en robot. Vad är ett samhälle utan kultur? Jo, det är ett robotsamhälle. Därför är kulturen viktig. Den ger oss rötter till vår historia, en mening i nuet och möjlighet att skapa visioner för framtiden.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)
(forts. 7 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.49 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

6 § Frågestund

Anf. 33 TALMANNEN:

Vi har kommit till frågestunden med regeringen. Jag vill hälsa socialminister Göran Hägglund, justitieminister Beatrice Ask, landsbygdsminister Eskil Erlandsson, statsrådet Gunilla Carlsson och statsrådet Birgitta Ohlsson välkomna.

Socialministern Göran Hägglund besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

Införande av lagen om valfrihet

Anf. 34 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Under den senaste tiden har vi kunnat se en rad upprörande exempel på dålig äldreomsorg, ibland ren vanvård. Det är skälet till att jag ställer en fråga till socialministern.

Kommunerna har ansvaret för all skattefinansierad äldreomsorg. Det gäller naturligtvis den verksamhet som drivs i egen regi, men kommunerna har även ett övergripande ansvar när privata företag utför den skattefinansierade vården.

Under förra mandatperioden införde regeringen lagen om valfrihetssystem, även kallad LOV. Det var en möjlighet för kommuner som ville använda privata utförare utan att behöva upphandla verksamheten.

I den senaste statsbudgeten skriver regeringen att alla kommuner i landet senast 2014 bör ha beslutat om att införa LOV. Annars bör tvingande lagstiftning övervägas. LOV blir ett tvång efter 2014 om nuvarande regering får bestämma. Det betyder fri etablering för alla privata vårdgivare i hela Sverige, oavsett vad kommunerna tycker, trots att det är kommunerna som har ansvaret för äldreomsorgen.

Den senaste tiden har visat vilka svårigheter det är för kommunerna att kontrollera och följa upp kvaliteten i äldreomsorgen. Anser socialministern att det mot bakgrund av de problem som uppdragats är rimligt att tvinga alla kommuner att införa lagen om valfrihet när det gäller äldreboenden?

Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Den fråga som Lena Hallengren tar upp är verkligen något som har berört oss alla. Jag tror att de exempel som vi har kunnat se i medierna förmedla har påverkat alla väldigt starkt. Ingen vill att någon person, äldre eller yngre, ska behandlas på det sätt som vi har sett exempel på.

Det är mycket riktigt så som Lena Hallengren säger, att väldigt mycket av ansvaret för detta ligger på den kommunala nivån, där man ska följa upp omsorgen, vare sig den sker i kommunal regi eller utförs av någon annan.

Det som Lena Hallengren säger är också riktigt när hon refererar de formuleringar som finns i budgetpropositionen. Regeringen lär få tillfälle att återkomma till denna fråga med en presentation av vad vi konkret ska åstadkomma på det här området. Vi vill lägga mer makt hos den enskilda personen att kunna avgöra själv hur vård och omsorg ska utformas, vare sig man är en yngre eller äldre person. Vi ska som enskilda personer ha ett större inflytande än vad vården hittills har kunnat medge.

Anf. 36 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Jag noterade att jag inte fick svar på frågan. För kommunernas äldreomsorg kan lagen om valfrihet användas inom hemtjänsten och när det gäller särskilt boende. På Kvalitetsmässan den 16 november uttalade Maria Larsson i en debatt att lagen om valfrihet kanske passade bättre i hemtjänsten än när det gäller särskilt boende.

Mot bakgrund av att regeringen vill göra lagen om valfrihet obligatorisk samtidigt som LOV uppenbarligen är mindre lämpad för särskilda boenden vill jag fråga: Har socialministern och regeringen för avsikt att tvinga alla kommuner att införa lagen om valfrihet i särskilda boenden?

Anf. 37 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Man kan se det här på två sätt när man uttrycker sig. Det ena är att säga att staten tvingar kommuner till saker och ting. Det andra är att säga att vi lägger mer makt hos den enskilde att bestämma över det som spelar en väldigt stor roll för det egna livet. Det är det som har lett till att LOV har införts inom primärvården och gett större inflytande för oss som patienter. Vi har fått fler vårdcentraler.

Regeringen har aviserat det som Lena Hallengren refererar i texten i budgetpropositionen och ska återkomma till frågan. Det är precis som Lena Hallengren säger mer komplext och svårare att se konsekvenser för äldreboendena. Därför fordrar det här en särskild omsorg vid utformningen, för allting siktar på att skapa en bättre äldreomsorg och en starkare ställning för den enskilda äldre inom ramen för den vård som man är berättigad till.

Frågestund

Anf. 38 ULRIK NILSSON (M):

Herr talman! Efter att ha tillbringat helgen i Ryssland vid deras parlamentsval får man en speciell känsla för demokrati och mänskliga rättigheter. Därför skulle jag vilja ställa en fråga till biståndsmminister Gunilla Carlsson, som hade förmånen att vara i Burma häromsistens. Jag ställer frågan både med anledning av det besöket och med anledning av att det är den internationella människorättsdagen den 10 december.

Vad gör vi från Sverige för att stödja en demokratisk utveckling i Burma och hur arbetar vi för att stärka de mänskliga rättigheterna? Jag känner ett behov av att bli lite upplyft efter helgens erfarenhet.

Anf. 39 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag tackar för engagemanget för demokrati över hela världen. Vi kan spela en roll på många olika sätt. Om vi rör oss ända bort till Sydostasien och Burma, ett fantastiskt land med 50 miljoner vänliga människor som i årtionden varit avskurna från omvärlden i en väldigt grym diktatur, kanske det ändå är så att det finns öppningar. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi från den europeiska sidan och från Sverige ser de reformer och förändringar som möjligtvis är på väg och ser om de också är hållbara.

Därför är det viktigt, tycker jag, att vårt humanitära svenska stöd fortsätter. Det har funnits där hela tiden. Vi ser stora behov i hälsosektorn, och vi fortsätter att göra demokratiska insatser, bland annat för en del exilorganisationer. Nu ges vi kanske möjlighet att jobba mer med de fria medier som börjar komma fram. Det gäller att vi är framme tidigt och snabbt för att ta tag i den förmåga och de möjligheter som kan finnas när det börjar ske ett visst öppnande som inger hopp.

Anf. 40 ULRIK NILSSON (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret och för de tankar som finns, men skulle ändå vilja be statsrådet att ge lite mer konkreta exempel där Sverige faktiskt kan göra skillnad i Burma för mänskliga rättigheter och demokrati.

Anf. 41 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! På alla håll kan vi göra skillnad. Jag ska ge ett exempel: Sveriges engagemang för mänskliga rättigheter. Sverige är en av de största givarna till FN:s kontor för mänskliga rättigheter.

Vi kan nu äntligen få in den särskilde rapportören för MR i landet. Han kan göra en analys, komma med rekommendationer och se om han verkligen får tillträde till alla delar av landet. Vi ska stötta detta, se till att det blir ett tillträde, följa de rekommendationer som rapportören ger och därmed specifikt rikta in biståndet och det ekonomiska flödet. Både politiskt och ekonomiskt stöd innebär att våra moraliska ansträngningar för demokrati och frihet i denna del av världen och i detta land ska kunna ge resultat.

Där tror jag att vi har en särskild roll att spela. Det finns en stor trovärdighet hos skandinaviskt engagemang i Burma, skulle jag vilja säga,

eftersom vi hela tiden har varit verksamma där, dock inte med samma möjligheter som vi nu har.

Specifikt riktade insatser för mänskliga rättigheter, demokrati och kvinnors ställning i landet är vad jag ser framför mig.

Prot. 2011/12:44
8 december

Frågestund

Djurtransporter

Anf. 42 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Nyligen kom EU-kommissionen med en rapport om hur EU:s djurtransportförordning följs. Man kom fram till att den inte följs så himla bra. Det leder till allvarliga djurskyddsproblem. Bland annat förekommer även i Sverige att djuren transporteras längre tid än vad som är tillåtet, att de har mindre utrymme än de ska ha, att de inte får vatten som de ska och att man transporterar djur som inte alls är i skick att transporteras.

Dessa brister har man upptäckt trots att man i Sverige bara kontrollerar en liten bråkdel av alla djurtransporter. Faktum är att Sverige är näst sämst i hela EU på antalet kontroller av djurtransporter.

Därför undrar jag vad landsbygdsministern vill göra för att minska djurens lidande under djurtransporter.

Anf. 43 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Skydd av djur vid transport, i uppfödningssammanhang och så vidare, är en prioriterad fråga för mig och regeringen. Det vi senast har gjort är att i den budget som nu ligger för riksdagens behandling permanenta de pengar som finns till att kontrollera att djur sköts på det sätt som djur ska skötas på.

Den inledande frågeställningen kring hur det här fungerar i EU är åter föremål för debatt på kommande rådsmöte, som sker nästa vecka. Inför det rådsötet har kommissionen presenterat en rapport om hur den lagstiftning som finns i Europa efterlevs. I den kan man konstatera att efterlevnaden inte är vad den borde vara.

Kommissionens önskemål är att efterlevnaden ska bli bättre. Mitt önskemål är att vi i Europa skulle kunna introducera den ordning som vi sedan länge har i Sverige, nämligen att djur inte ska få transporteras mer än åtta timmar.

Jag hade hoppats att kommissionen hade lagt fram ett sådant förslag till det kommande rådsötet, men det har man alltså inte. Detta hindrar dock inte mig från att fortsätta driva frågan om att djurtransporterna måste förkortas och att förhållandena måste förbättras också i Europa.

Anf. 44 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Jag är väldigt glad över att höra att landsbygdsministern tänker kämpa för att förkorta transporttiderna, för de är orimligt långa i EU i dag. Men jag undrar också över det vi kan göra här i Sverige när det gäller djurskyddskontrollerna.

Ministern sade nyss att man hade permanentat den lilla extrasatsning på djurskyddskontroller som kom till när man såg att djurskyddskontrollerna gick på knäna efter den omorganisation som regeringen hade genomfört. Problemet är att man faktiskt inte gav alla de pengar man hade

sagt. Senast i går sade en enig riksdag att det saknas 10 miljoner. De pengarna skulle ha gått till att stärka djurskyddskontrollerna, bland annat vid djurtransporter, men de kom inte med i budgeten.

Det är väldigt allvarligt om man säger att man ska försöka lösa de problem som finns men inte kan behålla de pengar man har. Hur tänkte ministern lösa det?

Anf. 45 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Vi har nu i storleksordningen 150 årsarbetskrafter för det här ändamålet i vårt land. Det är fler än det har varit tidigare.

De ärenden som flyttades över från den kommunala nivån, och som dessutom ofta var komplicerade och många, hoppas jag nu är avklarade, så att den normalkontroll – låt oss kalla det så – som ska äga rum vid uppfödning, hållande och också vid transport av djur kan utföras av dessa ca 150 årsarbetskrafter som vi har vid landets länsstyrelser.

Det ekonomiska samarbetet i EU

Anf. 46 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Min fråga är riktad till EU-minister Birgitta Ohlsson. Den relaterar till att Europas regeringschefer i kväll samlas i Bryssel för att diskutera bland annat förslag om att ändra i EU-fördraget för att skärpa sanktionerna mot länder som bryter mot stabilitets- och tillväxtpakten. Då är min fråga: Vilken ståndpunkt kommer Sveriges regering att inta i diskussionen om fördragsändringen?

Anf. 47 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Det kan inte ha undgått någon att det möte som nu ska äga rum i Bryssel inträffar under en ödesvecka, och den tuffa ekonomiska kris vi ser i Europa just nu är den värsta i modern tid.

Den hetaste frågan för tillfället handlar om fördragsändring. Där anser vi från den svenska regeringens sida att man kan gå vidare och få starkare hängslen och livremmar för ekonomin i krisländer utan att behöva göra någon större fördragsändring. Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy, som jag träffade på ett möte i måndags, har lagt fram ett förslag som innebär en smidig lösning där man går in – jag ska inte tala så mycket om detaljer – i något som heter Protokoll 12, där man kan få starkare ekonomisk styrning utan en lång fördragsprocess. Vi hoppas förstås att samtliga EU-medlemsstater ska skriva under på den lösningen.

Statsminister Reinfeldt var i EU-nämnden i går. Jag är glad över att det fanns ett brett parlamentariskt stöd från denna riksdag.

Anf. 48 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Min följdfråga är: Hur stark röst har egentligen Sverige här? Vi står ju utanför eurosamarbetet. Kanske just detta att vi har en bra ekonomi kan spela roll i det här sammanhanget.

Anf. 49 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Vi tror att många av de viktigaste ekonomiska reformerna, exempelvis det man kallar för sexpaketet och som handlar om starkare ekonomisk styrning, kan göras utan fördragsförändringar. Vi tycker att det är viktigt att alla 27 medlemsstater är med på en lösning.

Vi känner en oro för ett Europa som glider isär, där euroländerna går vidare och samarbetar mer. Det ska de göra på en del punkter, men det är viktigt att de stora beslut som rör 27 länder ska tas av alla 27 länderna. Det gäller exempelvis den inre marknaden, som faktiskt täcker en halv miljard människor som bor i EU i dag, och också exempelvis banksektorn.

Det är viktigt att man håller ihop Europa. Det finns en oro för konsekvenserna om några länder går vidare och samarbetar intimt på ett brett fält av ekonomiska frågor. Det tror vi inte är rätt väg att gå.

Förhandlingar kommer som sagt att pågå. Statsministrarna kommer att ha en middag i kväll som säkert kommer att pågå ända in på morgonen, och sedan blir det verkliga förhandlingar i morgon. Vi hoppas förstås att det ska bli en lösning utan fördragsförändringar, vilket vi har brett stöd för i denna kammare.

Äldrevården

Anf. 50 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Socialminister Göran Hägglund sade tidigare att han ville flytta mer makt till den enskilde. Jag undrar vilken makt Bertil Stolt, som berättade om sin mamma i *Studio Ett* i går, och hans mamma egentligen har. Han hittade sin mamma på Vintertullens äldreboende, drivet av riskkapitalbolaget Attendo Care, skräckslagen, naken på ett lakan och nedkletad med avföring.

Han har, liksom en del andra anhöriga, beslutat att flytta sin mamma till Katarinagården, ett kommunalt äldreboende. Det har nu också gått ut på upphandling, och vem vann upphandlingen? Jo, Attendo Care. Nu är det många anhöriga där som driver en namninsamling för att få behålla Katarinagården i kommunal regi.

Vilken makt har egentligen Bertil Stolt och hans mamma, och vilken makt har 96-årige Rikard Larsson i rullstol? Han sade så här: Jag tycker inte att man ska tjäna pengar på oss äldre; skattepengarna ska gå till vård och äldreomsorg. Jag undrar: Vill socialministern verkligen ha vinstdrivande bolag i äldreomsorgen? Är det inte dags att sätta stopp?

Anf. 51 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är en förfärlig interiör som Eva Olofsson redovisar. Vanvård eller bristande vård, oavsett om den förekommer i kommunala boenden eller i privat skötta verksamheter, är naturligtvis oacceptabel. Det finns ett ansvar hos kommunpolitikerna och de kommunala tjänstemännen att följa upp och säkerställa att man får den verksamhet som man har beställt, oavsett vem som är utförare.

Eva Olofsson är inriktad på att bekämpa privata aktörer på äldreomsorgsområdet. Jag är inriktad på att bekämpa vanvård var den än förekommer.

Eva Olofsson vet precis som alla andra att väldigt många av de exempel som har rullats upp genom åren har gällt kommunala boenden som har brustit. Det är allvarligt, men det är lika allvarligt när det inträffar i boenden som är drivna av andra. Vi ska komma åt det problemet. Vanvården är bekymret, och det är den vi ska åtgärda.

Anf. 52 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Självklart finns det brister hos både kommunala och privata utförare. Men när jag besöker äldreomsorg träffar jag ständigt på detsamma: Var har man tagit bort rapporteringen mellan natt, morgon och dag? Var är det som personalen har fått order att använda bara en handske eller bara en tvättlapp oavsett behov? Det är inte på de kommunalt drivna äldreboendena utan hos de privata utförarna. Var har man fler deltider och timanställningar? Jo, det är hos de privata utförarna, för det är genom mindre personal som man kan tjäna pengar.

Jag ser det inte som en valfrihet när det i dag faktiskt är svårt att få plats på ett äldreboende för de äldre som behöver. En fjärdedel av äldreboendeplatserna har försvunnit. I exempelvis Uppsala åker man ur kön och får en ny biståndsbedömning om man tackar nej till ett äldreboende.

Valfrihet måste ju innebära att man avsätter mer resurser till äldreomsorgen, något som Vänsterpartiet vill – vi har öronmärkt 3 miljarder – men det gör inte regeringen.

Anf. 53 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det som är den stora utmaningen framför allt för kommunpolitiker runt om i landet är att säkerställa att vi har en god äldreomsorg. Den ska vara god oavsett vem som är huvudman för verksamheten och oavsett vem som utför den. Det ansvaret finns där.

Vi vet allesammans att det finns stora brister i den kommunala kompetensen när det gäller upphandlingar. Om man inte kan definiera vad man vill ha kommer man heller inte att få det. Om man är beredd att betala för en Skoda kommer man inte att få en Mercedes levererad. Här finns det ett stort ansvar hos kommunpolitikerna att definiera vad det är man vill åstadkomma och sedan säkerställa att det följs upp. Det gäller oavsett om det är en kommunal utförare eller en privat. Det är detta som är det centrala. Det är detta som vi kommer att lägga ned arbete på.

Det handlar om att säkerställa att vanvård aldrig någonsin förekommer, och i det arbetet behöver vi ett mycket stort ansvarstagande av kommunala företrädare oavsett partifärg.

Polisuniformen

Anf. 54 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till justitieminister Beatrice Ask.

Vi har de senaste dagarna kunnat läsa att Sverige har fått sin första student på polishögskolan som bär slöja. Bilden i medierna är att detta är något småmysigt och lite gulligt. Polistidningen går till och med lite längre, försöker att vara klämkäck och kallar henne snut i slöja.

För det första menar jag att myndighetsutövning, inte minst av polis och militär med sitt våldsmonopol, måste vara neutral. Jag menar också

att deras uniformer måste vara fria från religiösa såväl som politiska markörer.

För det andra: Att till polisuniform tillåta bärandet av en symbol som för många människor symboliserar religiös underkastelse såväl som uppdelning mellan män och kvinnor torde strida mot allt som vårt samhälle står för.

Min fråga är följande: Finns det en risk att beslutet att tillåta bärandet av religiösa symboler till polisuniform kan leda till ett minskat förtroende för svenskt polisväsen? Tänker justitieministern tillåta liknande sär rättigheter även för andra religiösa grupper?

Anf. 55 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Mitt svar vad gäller förtroendet är nej. Jag tror inte att det påverkar förtroendet för svensk polis negativt om vi lyckas rekrytera fler med förortskompetens och fler människor med annan bakgrund än vad majoriteten har.

När jag får den här frågan erinrar jag mig direkt en diskussion vi hade för några år sedan i Sverige huruvida en sikh kunde köra buss eller inte. Jag tror att de flesta av oss i dag tycker att det är en ganska märklig fråga. Det går naturligtvis alldeles utmärkt.

Det är också på det sättet att som studerande får man klä sig hur man vill. I en tjänsteutövning finns det olika arbetsuppgifter. Där måste arbetsgivare ta hänsyn till vad som är lämpligt och inte. I vissa situationer bär man till exempel uniform och annat.

Som princip tycker jag att vi ska vara glada och lyckliga om man lyckas rekrytera fler unga människor med en annan bakgrund än den traditionella och får dem att söka sig till polisutbildningen.

Anf. 56 RICHARD JOMSHOF (SD):

Herr talman! Vi är överens om att det är bra att man kan rekrytera människor med olika bakgrund. Det är en sak. Det är en helt annan sak att man tillåter en polisuniform som inte längre är neutral.

Jag tycker att justitieministern tar lite väl lätt på frågan. Jag har nämligen frågat runt bland både polisen och allmänheten i frågan. Jag vill påstå att väldigt många är väldigt oroade över den utveckling som nu är igångsatt. Man menar att det definitivt påverkar förtroendet.

Jag ställer mig också frågan: Hur ska någon som flytt undan muslimskt förtryck i det här fallet kunna få förtroende för en polis som bär en symbol som symboliserar allt det man har flytt ifrån? Jag tycker att justitieministern är svaret skyldig.

Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Frågeställaren säger att väldigt många är oroade över en student. Det låter lite överdrivet. Det är väldigt viktigt att vi sätter proportioner på saker och ting.

Min grundinställning är att vi ska rekrytera brett till polisutbildningen. Man ska uppfylla de krav som finns för att kunna bli en bra polis.

Oavsett om man jobbar i sjukvården, i någon annan verksamhet eller inom polisen måste man professionellt utifrån arbetsuppgifterna ta ställning till vilken typ av uniform eller klädsel som är lämplig. Jag tänker inte sitta som minister och ha pekpinnar i det avseendet.

Jag tror också att det är väldigt viktigt att vi i Sverige skaffar oss en öppenhet för att vi ser lite olika ut, har lite olika bakgrund och ibland märks det. Jag tror inte att det på något sätt påverkar förtroendet för de arbetsuppgifter och den service till medborgarna som till exempel svensk polis ska erbjuda.

Strandnära boende

Anf. 58 ANDERS ANDERSSON (KD):

Herr talman! Min fråga riktar jag till landsbygdsminister Eskil Eriandsson.

Jag tror att vi är många som är överens om att det ska vara möjligt att leva och bo i hela landet. Det som oroar mig och andra är att på en hel del håll i landet minskar befolkningen på landsbygden. Kalmar län är ett sådant exempel.

Jag tror att utflyttningen från landsbygden måste hejdas på olika sätt. Vi har i vårt land egentligen goda förutsättningar om vi lär oss att använda dessa på rätt sätt.

Vårt land är rikt på sjöar. Vi har massor av sjöar, skulle jag vilja säga som smålänning. Att kunna erbjuda ett strandnära boende tror jag är ett viktigt argument för att det ska kunna bli attraktivt att bo på landsbygden.

Min fråga till landsbygdsministern är därför: Tror landsbygdsministern att erbjudande om strandnära boende och att se till att använda de dispenser som kan vara möjliga är en åtgärd som skulle göra det attraktivt och vända den befolkningsutveckling som vi har sett?

Anf. 59 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Mitt korta svar är ja. Attraktiva boendemiljöer för många människor, kanske riktigt många människor, är för dessa människor att de har tillgång till vy över ett vattenområde.

Jag vill gärna utveckla mitt svar på frågeställningen lite grann. Det är också viktigt att det finns en infrastruktur som möjliggör att man kan kommunicera med varandra. Det handlar om att väg, järnvägsnät, elektroniska kommunikationer och så vidare är tillgängliga och i ett hyggligt skick.

Det är viktigt att det finns en kommersiell såväl som en offentlig service för att människor ska etablera sig. Det allra viktigaste är att det finns jobb.

Det är skälet till att jag har engagerat mig mycket för att utveckla näringar och verksamheter som av tradition finns på den svenska landsbygden, i skogen, matproduktionen och så vidare. Att man har jobb är grunden för att människor bosätter sig och utvecklar sina liv.

Anf. 60 ANDERS ANDERSSON (KD):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag uppskattar det och engagemanget för att ge denna bredd av service också på landsbygden.

Sedan den 1 februari 2010 har vi haft en ny lagstiftning för dispenser för strandnära boende och strandskydd. Många uppfattade och trodde att det skulle bli en generösare tolkning som möjliggjorde att landsbygden kunde utvecklas. Men alltför många har uppfattat att det i stället har varit

en åtstramning. Diskussionen har mycket handlat om att lokal utveckling också kan ingå i den dispensgrund som heter ”annat angeläget intresse”.

Min fråga till landsbygdsministern är: Behövs det en översyn av hur strandskyddsstiftningen har tillämpats för att kunna nå de mål som vi har haft? Är det så att det borde vara möjligt att se en lokal utveckling som grund för en dispens för att därigenom kunna öka befolkningen också på landsbygden och i de små kommunerna?

Anf. 61 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig först konstatera att detta primärt inte är min frågeställning i regeringsarbetet. Frågeställningen ligger närmast hos miljöministern. Men frågan har diskuterats.

Om inte minnet sviker mig – jag måste lägga in den reservationen – är det i den budgetproposition som nu är föremål för riksdagsbehandling angivet att en sådan översyn ska göras.

Det är generellt på det sättet att översyner ofta behöver göras av lagstiftningar som är nya och diametralt motsatta till hur de har varit tidigare för att se att de fungerar på det sätt som riksdagen och regeringen har tänkt sig.

Jag vill påpeka att det redan i dag är möjligt att anta planer i kommunerna där man gör avsteg från de traditionella bundna strandskyddsområden som är generella i vårt land.

Bluffakturor

Anf. 62 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Min fråga går till justitieminister Beatrice Ask.

Under den senaste tiden har situationen för företagare som drabbas av kriminella fakturaskojare åter blivit aktuell. I många fall har företagen lagen på sin sida. Men genom hot eller trakasserier tvingar man dessa människor till betalning, förlikning eller något sådant. Man hotar med betalningsanmärkningar, kronofogdemyndigheter och tingsrätter.

Det drabbar främst små nystartade företag som kanske inte har stenkoll på alla regler alla gånger. Det drabbar inte bara ekonomiskt utan också socialt, psykiskt och fysiskt. Vi måste hitta lösningar som gör att vi kommer till rätta med de problemen.

Min fråga blir helt enkelt: Vad avser ministern att göra för att vi ska lösa detta?

Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Bluffakturorna är ett stort problem. Men det är viktigt att börja med att konstatera att den som skickar bluffakturor oftast gör sig skyldig till ett brott. Genom ökade resurser till rättsväsendet finns det större möjligheter än tidigare att ta itu med detta problem och nå lagföring.

Sedan några år tillbaka har Kronofogdemyndigheten regler som gör att myndigheten ska ta bort uppgifter som är missvisande, till exempel därför att man har fått denna typ av bluffakturor, så att man inte i onödan under många år släpar med i registren som om man hade skulder som man egentligen inte har.

Jag är glad att Svensk Handel har fått ihop en överenskommelse när det gäller kreditupplysningsbranschen som innebär att man filtrerar bort uppgifter från bolag som finns på listan över oseriösa handlare.

En rad viktiga åtgärder vidtas alltså nu, och det är bra.

Anf. 64 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det kanske är ganska många som inte vet att betalningsanmärkningarna sorteras bort av kreditupplysningsföretagen. Här finns det nog en informationsinsats som man skulle behöva göra.

Jag kommer från det seminarium som Svensk Handel och Företagarna precis har haft om hur man ska göra allt för att minska bluffakturorna. De poliser som var där sade att det kanske inte i första hand är nya lagar vi behöver, men vi behöver en organisation inom polisen som gör att detta inte handläggs på den lokala nivån. Man måste lyfta upp det. Det görs också en polisorganisationsutredning.

Är detta någonting som justitieministern kan ta med sig till en utredning eller kanske till samtal med den högsta polisledningen – att man ska se över hur man arbetar från polisens sida med detta?

Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är inte i första hand en fråga för organisationskommittén. Däremot är det en fråga för Rikspolisstyrelsen hur man arbetar och beivrar olika brott.

Det finns nu flera inriktningar när det gäller ett mer projektinriktat arbete där bedrägerier är ett område där man särskilt fokuserar och arbetar brett över hela landet med ett antal poliser som man har fredat för mer allmänna uppgifter. Självfallet är det en fråga som diskuteras mycket hur man ska hantera detta framöver.

Jag tror också att det ligger mycket i att det behöver spridas mycket information till företagare. Det som framför allt behövs är en ökad medvetenhet om att man kan bli lurad. Det är lätt att småföretagare, som har fullt upp med att sälja grejer, tillverka det som ska tillverkas och vad det nu kan vara, inte funderar över om en faktura är korrekt eller inte, vilket man naturligtvis alltid bör göra. Justitiedepartementet för diskussioner med näringslivet för att se vad vi kan göra ytterligare åt problemet.

Behovet av försörjningsstöd

Anf. 66 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Jag har en fråga till socialminister Göran Hägglund. Socialtjänstlagens regler om ekonomiskt bistånd, socialbidrag, är en del av samhällets trygghetssystem – ett yttersta skyddsnät vid tillfälliga försörjningsproblem.

Målet är att den enskilde så snabbt som möjligt ska kunna försörja sig på egen hand. Orsakerna till den enskildes försörjningsproblem varierar; ofta handlar det om arbetslöshet, sjukdom eller överskuldssatthet som har gjort att ekonomin raserats.

Behovet av socialbidrag halverades i det närmaste under en tioårsperiod. Men utvecklingen bröts under den förra mandatperioden. Kostna-

den för ekonomiskt bistånd har ökat flera år i rad och fortsätter att öka även 2011.

En bidragande orsak till det ökade behovet av socialbidrag är regeringens misslyckade jobbpolitik samt försämringar av a-kassa och sjukförsäkring.

Vad tänker socialministern göra för att minska behovet av socialbidrag, och vilket ansvar har regeringen för de ökningarna av socialbidragsbehovet som vi nu ser?

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag tackar för denna fråga i ett angeläget ämne som rör många människor som har ganska begränsade möjligheter att själva påverka sin situation. Det är otroligt viktigt att samhällets yttersta skyddsnät i form av försörjningsstöd finns där och fungerar.

Som Gunnar Sandberg anger upplever vi nu en ekonomisk kris också i Sverige, även om vi är lyckligt lottade i förhållande till många andra länder. Krisen väller in också över Sverige nu. När vi ser prognoserna ser vi att arbetslösheten också i vårt land kommer att öka, låt vara från en bättre nivå än i de flesta andra länder. Det ökar också trycket på systemen.

Regeringen gör många saker, och i budgeten finns bland annat förstärkningar för de barnfamiljer som har de allra minsta ekonomiska marginalerna. Jag ska återkomma i nästa svar med något ytterligare.

Anf. 68 GUNNAR SANDBERG (S):

Herr talman! Ministern ska få möjlighet att utveckla svaret. Regeringens medvetna nedmontering av a-kassan och sjukförsäkringen har lett till en försämrad utveckling för dem som har små ekonomiska marginaler och ett ökat bidragsberoende genom socialbidrag.

Regeringens åtgärder har urholkat trygghetssystemet och förvärrat situationen. Bland de knappt 277 500 personer som fick ekonomiskt bistånd 2010 var arbetslöshet det vanligaste försörjningshindret – 38 procent. Andra sociala olägenheter och besvär utgjorde 10 procent. Sjukbidrag och sjukförsäkring motsvarade 6 procent.

Många människor står i dag helt utan a-kasseskydd eller har ett alldeles för svagt skydd. Vi går mot sämre tider, förmodligen med högre arbetslöshet.

Jag upprepar min fråga: Vad tänker socialministern och regeringen göra för att minska behovet av socialbidrag?

Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag kan glädja Gunnar Sandberg med att i den budget som regeringen har presenterat och som riksdagen just nu bearbetar går 98 procent av de medel som riktar sig till hushållen till de 30 procent som är de fattigaste. De som har de minsta medlen får också det starkaste stödet. I det ligger bland annat förstärkningar av barnbidraget, som jag redan har beskrivit – för en tvåbarnsfamilj med 425 kronor per månad och för en trebarnsfamilj med 600 kronor per månad.

Vi har också åtgärderna mot de pensionärer som har de allra lägsta inkomsterna. 250 000 pensionärer som uppbär bostadstillägg får en förstärkning. Här talar vi om dem som lever med de små marginalerna i samhället.

Målsättningen i stort är att minska, och helst onödiggöra, socialbidrag. Men det kommer alltid att finnas ett behov. Det viktigaste är att vi genom en aktiv kamp mot arbetslöshet ser till att fler kommer i arbete och undanröjer behovet av ett försörjningsstöd.

Vårdnadsbidraget och svenska språket

Anf. 70 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Också min fråga vänder sig till socialministern, så han kan stå kvar i talarstolen om det underlättar.

Svenska språket är oerhört centralt i det svenska samhället. Det är självklart. Det är mycket lättare om man behärskar det när man ska ut på arbetsmarknaden eller ta del av det svenska samhället som medborgare.

Mot bakgrund av detta blir jag oerhört orolig när jag ser vilka effekter det vårdnadsbidrag som regeringen har infört har haft, inte minst på de barn som kommer från hem där svenska språket inte är ett naturligt inslag. Där möter man kanske inte som ett-, två- eller treåring det svenska språket, utan vanligtvis kommer den första kontakten med svenska språket när man börjar på förskolan.

Vi har sett av de utvärderingar som finns att vårdnadsbidragets användande är oproportionerligt stort just i en del områden där svenska språket inte är en naturlig del av vardagen.

Därför är min fråga till socialministern: Vilka insatser avser regeringen att vidta för att se till att dessa barn får ordentliga kunskaper inte minst när de ska börja i den svenska skolan?

Anf. 71 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Socialdemokraterna sitter i en lite knepig argumentationssits här. I den ena stunden vill de försöka få sagt att vårdnadsbidraget är ett fiasko, att ingen vill ha det och att ingen använder det. I nästa andetag ska de beskriva de monumentala konsekvenser som vårdnadsbidraget får för solsystemet, och särskilt då planeten jorden och Sverige.

Detta håller förstås inte ihop. Men likafullt ligger det en del i det som Ibrahim Baylan framför: Det är jätteviktigt med språk och arbete för personer som har kommit till vårt land med en annan bakgrund. Vårdnadsbidraget är en viktig valfrihetsreform som inte används av många, men för dem som använder det är det en viktig del som skapar en större trygghet i barnens uppväxt. Det är viktigt för de familjer som utnyttjar vårdnadsbidraget att det finns andra komplement, till exempel öppna förskolor dit man kan gå och träffa andra föräldrar som går på föräldrapenning eller vårdnadsbidrag. Så får man tillfälle att umgås, och det berikar livet för både barn och vuxna.

Anf. 72 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Ur Kristdemokraternas och därmed regeringens perspektiv borde vårdnadsbidraget rimligtvis ses

som ett fiasko eftersom det, tack och lov, inte är så många som använder det. Men det finns ändå ett antal tusen som gör det, och där finns en oproportionerligt hög andel just i områden där vi vet att svenska folket inte är en naturlig del av vardagen.

Därför blir jag orolig när jag hör att socialministern inte tar detta på allvar. Jag kan vittna för socialministern om att det är oerhört tufft att påbörja den svenska skolan utan ordentliga kunskaper i det svenska språket. Det kan följa med en hela livet om man inte ser upp. Jag vet det, för jag har själv varit med om det. Jag ser vilka konsekvenser det kan få när man inte behärskar språket när man ska lära sig engelska, matematik och alla ämnen som är viktiga i den svenska skolan. Därför blir jag oerhört orolig när jag hör hur du viftar bort detta som om det inte fanns. Det finns, socialministern, och därför vill jag veta vad regeringen kommer att göra, förutom öppna förskolor, för att se till att barnen får ordentliga kunskaper i svenska språket. Det är oerhört viktigt. Vifta inte bort det, socialministern!

Frågestund

Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Nej, det ska inte viftas bort. Oavsett om det hade funnits några bekymmer på det här området eller inte, hade Socialdemokraterna varit emot valfrihet för småbarnsföräldrar. Det är utgångspunkten för Ibrahim Baylans fråga.

Med det sagt är det förstås ändå jätteviktigt att alla barn i Sverige får en möjlighet att lära sig svenska, att umgås med barn med olika bakgrund och så vidare. Men det är knappast någon som kommer på att ifrågasätta föräldraförsäkringen eller att driva att den borde avskaffas eftersom den möjliggör för föräldrar att vara tillsammans med sina barn i stor utsträckning, utan vi tycker att det är viktiga reformer. För min del är också vårdnadsbidraget en viktig reform. Det är upp till föräldrarna att se till att de har sociala kontakter och utnyttjar de möjligheter som finns, och det är föräldrarna som bättre än riksdagsledamoten, statsrådet eller kommunalrådet kan avgöra hur barnen ska tas om hand under de första viktiga åren.

Våldsbejakande extremism

Anf. 74 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till EU- och demokratiministern Birgitta Ohlsson. Det sprängdåd, utfört av en självmordsbombare, som inträffade här i centrala Stockholm för bara ett år sedan är en mycket mörk händelse i vår historia. Som genom ett mirakel dog ingen förutom mannen själv, men efter Säpos genomgång har vi förstått att det skulle ha kunnat gå oerhört illa. Min känsla är att det inte finns någonting som talar för att det här inte skulle kunna hända igen.

Därför skulle jag vilja fråga statsrådet hur arbetet med att motverka våldsbejakande extremism i alla former går till. Vi har ju sett det här även Norge, fast det var på en helt annan kant. De här tankarna gror och närs i olika individers huvuden och i deras nätverk. Hur jobbar regeringen och statsrådet för att det här inte ska kunna ske? Det är delvis en polisiär fråga, men det baseras också på helt andra insatser.

Anf. 75 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Det är en oerhört viktig och allvarlig fråga som Elisabeth Svantesson tar upp. Jag kan med glädje säga att i morgon kommer vi att presentera Sveriges första nationella handlingsplan mot våldsbejakande religiös och politisk extremism. Den antogs i dag på ett regerings-sammanträde. Det är en skrivelse som kommer till riksdagen i morgon.

Jag kommer att hålla en presskonferens klockan tio i morgon och presentera de 15 åtgärder som vi har tagit fram. Utan att gå in på för många detaljer kan jag berätta kort om ansatserna.

För svensk del har det varit oerhört viktigt att vi har tagit ett brett grepp och att det har talats om både våldsbejakande religiös och politisk extremism. Just den här helgen kommer att sätta fokus på att det finns sådana element i vårt eget land. Du nämnde själv att det var ett år sedan självmordsbombardädet på Drottninggatan. Det är ett år sedan på söndag. Och nu på lördag kommer det att vara stora högerextrema demonstrationer mitt i Stockholm. Den så kallades Salemmarschen har nu tagit sig in mitt i vår egen huvudstad.

Det är mycket viktigt att jobba med det förebyggande arbetet.

Anf. 76 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Eftersom statsrådet även är EU-minister vill jag ställa en fråga till. Extremism känner inga landgränser. Detta är nätverk som finns i hela Europa och även utanför. Hur jobbar regeringen med andra länder? Försöker vi koppla ihop oss i olika nätverk för att bekämpa det här tillsammans med andra länder? Jag vet att det sker polisiärt, men jag undrar hur det är ideologiskt. Hur kan man arbeta för att komma lite djupare in i de här nätverken?

Anf. 77 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag jobbar intensivt med vår svenska kommissionär Cecilia Malmström, som jag träffade när jag var i Bryssel i måndags. Cecilia startade i höstas ett antiradikaliseringarnätverk där de länder som har kommit längst försöker samarbeta runt om i Europa. Jag har i praktiken besökt alla länder i Europa som har nationella handlingsplaner mot våldsbejakande extremism. Det arbetet måste fortsätta. Det är också mycket viktigt att vi inte uppfinner hjulet gång på gång. Vi måste lära oss av erfarenheter från andra länder, både misslyckanden och positiva grepp.

Fokus ligger mycket på det förebyggande arbetet. Hur ser vi till att framför allt ungdomar inte hamnar i den här typen av destruktiva grupper? Många vill ju lämna rörelsen också när de väl har hamnat där. Hur bygger vi upp sådant som liknar Exit som finns i Sverige och som jobbar med att få nynazister att lämna den destruktiva rörelsen? Det ska vi lyfta fram i handlingsplanen när det gäller till exempel våldsbejakande islamister och vänsterautonoma grupper, det vill säga extremister på den kanten. Där måste vi få ett bra och starkt skydd, men mycket ligger i det förebyggande och preventiva arbetet. Det får ni reda på mer om i morgon.

Anf. 78 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till biståndministern. Det internationella toppmötet i Busan i Sydkorea nyligen om biståndseffektivitet kan inte utan fog beskrivas som en viss framgång som gav upphov till en breddad agenda och till att fler aktörer kom med i en gemensam global överenskommelse om bistånd och utveckling. Jag tycker att biståndministern i Busan förtjänstfullt lyfte fram vikten av transparens även för det bistånd som går via den privata sektorn.

Hittills har det varit en utmaning att mäta resultatet av privatsektorstödet och näringslivets roll i biståndet och att påvisa resultat vad gäller de bredare effekterna på fattigdomsbekämpning bortom exempel på best practice och enkla input-output-modeller.

Min fråga till biståndministern är: Hur tänker du förbättra resultatmätning och uppföljning när det gäller privatsektorstödet i såväl det bilaterala som det multilaterala biståndet?

Anf. 79 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack för frågan och för erkännandet! Med anledning av den här frågan vill jag berätta för riksdagen hur bra vi kunde arbeta tillsammans i den svenska delegationen när det gäller behovet av ökad transparens och det som nu är nytt i utvecklingsarbetet i världen, nämligen att man ska jobba mer med den privata sektorn. Det är viktigt att det sker på lika villkor och med de erfarenheter som vi redan har av biståndet. Det ska ge resultat, man ska klara riktlinjer och regler och det ska finnas en tydlighet. Det är oerhört viktigt för oss som vill förnya och se till att vi använder också den efterfrågan som finns i många partnerländer.

Därför tror jag att den transparensgaranti som vi har infört i Sverige är mycket viktig. Jag tror att det är mycket viktigt med en bra granskning, uppföljning och tydlighet. Jag ser fram emot en helt ny tid för det svenska biståndet där man jobbar med utvecklingens alla aktörer, inte minst det civila samhället tillsammans med näringslivet, för att se vad man kan lära av varandra i syfte att se till att fattiga människor ska bli mindre fattiga och att ofria människor ska kunna få frihet. På så sätt kan vi få verklig utveckling i världen.

Anf. 80 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag delar synpunkterna på hur viktigt det är att näringslivet finns med. Det är också någonting som Svenska kyrkan och Diakonia gör i den rapport som de publicerar i dag, *Det privata näringslivet som förmedlare av svenskt bistånd – en kartläggning*. Samtidigt är det en rapport som stämmer till djup eftertanke där de lyfter fram att utvecklingseffekterna av insatserna ofta är osäkra, att det finns brister i fråga om öppenhet, att delar av insatserna i praktiken handlar om att främja svensk export etcetera. Det finns väldigt mycket att jobba vidare med här.

Frågestund

Frågestund

Jag har en mer specifik fråga: Hur kan de fattiga själva aktivt dras med i den här typen av bistånd där näringslivet är involverat?

Anf. 81 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Jag tror att det är mycket viktigt, vilket jag försökte antyda, att det inte sker någon sammanblandning av olika roller och att man är mycket tydlig med varför man nu vill se till att det privata näringslivet är delaktigt i en utvecklingsagenda och underställs samma krav på transparens och resultatmätning. Det är också viktigt att man ser alla möjliga olika flöden som nu sker till utvecklingsländerna så att vi kan analysera och följa pengarna även i den här delen.

Frågan är just: Hur kan man få den här delaktigheten? Eftersom jag representerar regeringen märker jag i kontakt med andra regeringar att det finns en mycket stark efterfrågan på att med biståndet som inkörsport jobba med detta. Jag tror att det handlar om att stärka mottagarländernas regeringar för att de ska kunna förstå det här, ställa rättmätiga krav och ha en egen god lagstiftning som möjliggör fiskal transparens.

Sedan har vi återigen frågan: Hur kan det civila samhället och privata småföretagare, näringsliv och enmansföretagare i utvecklingsländerna vara delaktiga i detta? Det handlar om att utkräva ansvar och se till att pengarna och utvecklingskraften kommer dit de är avsedda att komma, nämligen för att förändra för fattiga människor så att de kan förbättra sin egen levnadsstandard. Det tror jag är en viktig uppgift. Jag är inte säker på att det kommer att bli enkelt, men jag ser mycket fram emot att göra det tillsammans med andra.

Arbetslösheten i utsatta grupper

Anf. 82 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Enligt Arbetsförmedlingens prognos kommer 373 000 personer att vara arbetslösa innan årets slut. Om ett par år förväntas 420 000 stå utan arbete. Mest alarmerande är den dramatiska ökningen av arbetslösa bland utomeuropeiskt födda, personer med nedsatt arbetsförmåga och ungdomar som saknar gymnasieutbildning. Arbetslösheten har sedan 2008 mer än fördubblats i just dessa grupper, och siffran är nu bland de högsta i historien trots år av högkonjunktur och trots att det råder personalbrist inom bland annat sjukvården.

Vi socialdemokrater har föreslagit satsningar på utbildningsvikariat, på en förstärkt gymnasieskola och på kunskapslyft. Regeringen har sagt blankt nej till detta. Därför vill jag fråga Göran Hägglund hur regeringen tänker lösa den skenande arbetslösheten. Vilka är regeringens nycklar till framtidens jobb?

Anf. 83 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Det är förstås en mycket viktig fråga. Som vi var inne på i ett tidigare frågesvar påverkar den ekonomiska oro som finns i världen också vårt land. Som ett litet exportberoende land spelar det stor roll för våra möjligheter att exportera. Om exporten avstannar spelar det roll för de svenska företagens möjligheter att sälja sina produkter, och det finns risk för att arbetslösheten ökar.

Det vi nu kan se är att nästan samtliga prognosinstitut som presenterar sina uppgifter pekar på att utvecklingen kommer att bli sämre än vi hoppades för en kort tid sedan, även om vi redan då kunde förutse problem. Vi ser att sysselsättningen är särskilt oroande när det gäller utomeuropeiskt födda, personer med funktionsnedsättning och personer som saknar utbildning efter grundskolan eller möjligen bara har gymnasieutbildning.

Regeringen gör ganska mycket. Vi satsar stora pengar, 8 miljarder kronor, för att åstadkomma förbättringar på det området. Det handlar om mer utbildning, praktik, fler handläggare vid Arbetsförmedlingen och ytterligare annat som jag kommer till i mitt nästa inlägg.

Anf. 84 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag trodde nästan att det inte skulle komma något svar över huvud taget.

Jag är inte nöjd, och jag tror definitivt inte att ungdomarna på läktaren är nöjda, eller alla de arbetslösa ungdomar som eventuellt lyssnar på oss. Jag har sagt vad vi socialdemokrater vill. Vi vill bland annat se till att få fram fler utbildningsvikariat, satsa mer på kunskapslyft generellt och framför allt förstärka gymnasieskolan, så att våra ungdomar åtminstone klarar sin gymnasieutbildning. Utan gymnasieutbildning är det svårt att alls få ett jobb. Det visar all statistik.

Inte nog med att jag är arg och upprörd, liksom alla arbetslösa ungdomar, utan Svenskt Näringsliv ryter i dag till och säger att de saknar en satsning på tillväxtreformer. Det tycker jag att ministern verkligen bör ta till sig.

Dessutom kan jag konstatera att de ungdomar som är föremål för arbetsmarknadsutbildning är väldigt få. Bland 25–29-åringarna är 30 000 öppet arbetslösa. Av dessa är endast 800 i arbetsmarknadspolitisk utbildning. Samtidigt lider Sverige brist på undersköterskor, sjuksköterskor, rörmokare och en hel del annat. Vad tänker regeringen göra åt detta?

Anf. 85 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Regeringen har gjort många olika saker, vilket också frågeställaren känner till. Det handlar om nystartsjobb, instegsjobb, höjt särskilt anställningsstöd, sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, profilering på Arbetsförmedlingen, tidigare handledarkontakt på Arbetsförmedlingen och så vidare.

En del av dessa åtgärder har Socialdemokraterna satt sig emot. Socialdemokraternas förslag skulle innebära kraftigt höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar, vilket skulle leda till att färre ungdomar hade ett jobb att gå till. Det tror jag att många på läktaren och annorstädes skulle uttrycka en viss förvåning över – om det hade nämnts i själva frågan.

Skolan är jätteviktig, och där har regeringen gjort stora ansträngningar. Det är ett område som just nu är oerhört reforminriktat för att möjliggöra för fler att ta sig igenom skolan med godkända betyg och lättare få inträde på arbetsmarknaden. Vi kommer förstås, i takt med att nya uppgifter kommer fram, att vidta relevanta åtgärder för att kunna möta den utmaning som även vi i Sverige ställs inför till följd av den internationella krisen.

Frågestund

Anf. 86 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till Göran Hägglund.

I dagens morgonprogram i SVT refererades till en rapport från Sveriges Kommuner och Landsting om tillståndet på äldreboenden. Denna gång var det inte fysisk vanvård man rapporterade om utan bristen på andlig och kulturell stimulans för dem som är i äldreboenden. Det borde vara en självklarhet att man även som gammal ska ha tillgång till musik, konst och teater, sådana upplevelser. De behoven finns så länge man lever.

Gör regeringen några insatser för att äldre ska få tillgång till kulturell stimulans?

Anf. 87 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Frågan är oerhört viktig och spelar stor roll. Bara för att vi blir äldre upphör inte behovet att få påfyllnad i form av idéer som utvecklar vår tankevärld och gör att vi känner delaktighet och ser sammanhang. Där spelar kulturen förstås en oerhört stor roll.

Huvudansvaret för att se till att alla äldre, antingen de finns i särskilda boenden eller inte, har tillgång till ett rikt kulturutbud ligger på den kommunala nivån. Det gäller också möjligheten att själv utöva eller som åskådare få del av det som kulturen kan ge.

Låt mig nämna att det finns några goda exempel i landet. I exempelvis Region Skåne och Umeå har man gjort sådant som det är värdefullt att andra kommuner tittar på, men regeringen gör också insatser för att få fram nya goda exempel och föredömen. Här finns för innevarande år ganska stora pengar att söka för kommuner som vill bidra till att utveckla arbetet med kulturinsatser för äldre. Också de behöver det.

Anf. 88 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Ja, det är i första hand en kommunal angelägenhet att se till att äldreboenden kan ge den service som de boende behöver. Som jag ser det är den satsning på skapande äldrevård som regeringen initierat mycket viktig. Före denna frågestund debatterade vi kulturbudgeten för 2012; debatten fortsätter efter frågestunden. En viktig del i kulturpolitiken är regeringens satsning på aspektpolitiken, att kulturen ska få plats och större möjligheter att finnas i övriga samhället, inte bara på kulturens arenor.

Jag skulle vilja att socialministern kommenterade detta med att använda kulturen som en del i en läkeprocess.

Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag är mycket glad att Cecilia Magnusson lyfter fram den frågan. Att ge vård, framför allt om det handlar om sådant som inte rör sig om mycket korta insatser, är att se hela människan. Det räcker inte med insatsen att jag som äldre i ett boende är hel och ren, utan det handlar om att skapa ett mänskligt sammanhang där vi får fortsätta att utvecklas som människor också när fysiken kanske börjar bli knackig.

Jag tror – och det visar alltmer forskning – att kulturen spelar stor roll för läkande, för rehabilitering och för meningen med livet, för att ta till riktigt stora ord. Det är viktigt att vi fyller på med nya intryck, och där kan kulturen utan tvekan ge ett stort och viktigt bidrag genom att skapa en tillvaro där även äldre får vara med.

Ekonomiska klyftor i samhället

Anf. 90 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till Göran Hägglund.

Vid regeringsskiftet efter valet 2006 ärvde den moderatledda regeringen en utomordentligt stark ekonomi. Sverige är ett rikt land, och vi har också haft en god ekonomisk utveckling. Ett synligt och tydligt utfall av regeringens politik är att klassklyftorna har ökat dramatiskt. De 10 procent med det sämsta ekonomiska utfallet har under en femårsperiod tappat 10 procent av sina inkomster. De 10 procent som tjänar bäst har haft en motsatt utveckling. Vi har en våldsamt spridning av inkomster.

Är detta ett förväntat utfall, Göran Hägglund, av regeringens politik? Är det ett önskat utfall?

Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Om vi tittar på hur forskare beskriver samhällsutvecklingen i vårt land och andra länder kan vi se att under de senaste decennierna har vi fått en situation där vissa grupper rycker ifrån och andra grupper sackar efter. Detta kan ingen någonsin ta lätt på. Ingen önskar en sådan utveckling, allra minst regeringen.

Därför gör vi stora insatser för att till exempel stärka skolan. Den är oerhört central när det gäller att ge bästa möjliga start för våra ungdomar så att vi kan upptäcka dem som riskerar att sladda efter, göra insatser så att de kommer i kapp och får möjlighet att ta sig igenom skolan med godkända betyg.

Det handlar om att stärka arbetslinjen så att fler har ett arbete att gå till och finnas i ett sammanhang. Det är viktigt för ekonomin för vårt land och för dessa personer – och mycket mer finns att säga om detta.

Anf. 92 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Man sänker skatterna med 100 miljarder kronor och ser att utfallet blir att de som har det bäst får de största lättnaderna. Sedan låter man de arbetslösa och sjuka bidra med 20 miljarder till att finansiera denna skattesänkning. Hur kan man då förvånas över en utveckling där klyftorna ökar enormt i samhället?

Denna politik rättfärdiggjordes med att den skulle leda till fler arbeten. Resultatet ser vi. Det är fler i arbetslöshet och utanförskap. Det är vad jag kallar det nya utanförskapet. Det är till priset av ökade klyftor. Det är vad ni, Göran Hägglund, skickar till människor i denna juletid.

Anf. 93 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag tror att för den undersköterska som tack vare jobb-skatteavdrag och skattesänkningar har fått mer än en extra månadslön per

år att leva på inte upplever det som att det är de rika som har fått det bättre. Hon eller han har fått det bättre i sin ekonomiska situation.

Jag besvarade tidigare frågor som handlade om att förstärka bostadsbidraget. Det är en satsning på barnfamiljerna med de minsta marginalerna, inte en satsning på de allra rikaste. De förbättringar som vi genomför för de pensionärer som har de minsta ekonomiska ramarna innebär inte en satsning på de rikaste. Det är en satsning på dem som har det svårast i Sverige.

Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att underlätta för fler att ha ett arbete att gå till, för att få en skola som gör att fler kan få ett arbete när de har gått igenom skolan. Det är regeringens inriktning.

Vårt uppdrag är inte att bekämpa rikedom men att bekämpa fattigdom. Att hålla ihop Sverige är regeringens uppdrag. Vi gör det även i ekonomiskt kärva tider med internationella kriser. Vi är rädda om sammanhålningen i Sverige, herr talman.

(Applåder)

Anf. 94 TALMANNEN:

Därmed tackar vi deltagande statsråd och ledamöter för dagens frågestund.

7 § (forts. från 5 §) **Kultur, medier, trossamfund och fritid** (forts. KrU1)

Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag vill hälsa Per Lodenius välkommen till hans första kulturdebatt.

Även i en kulturdebatt är det viktigt att lyfta blicken till vår omvärld och till kulturpolitikens utveckling och färdriktning. Om vi inte gör det finns det en risk att det enbart blir en debatt om enskilda budgetposter, satsningar och prioriteringar. De är nog så viktiga, men de måste ses i en helhet och i ett vidare perspektiv.

För en dryg vecka sedan träffade jag mina kolleger i de andra EU-länderna. Gemensamt för oss alla är att vi drivs av ett starkt engagemang för kulturen, men samtidigt är förutsättningarna i Sverige och i de andra länderna så otroligt olika. Det märks inte minst av den dystra bild som många av mina kolleger tecknar. I snart varje land slår de senaste årens skuldskris hårt mot hela samhället, också mot kulturen. Debatten handlar där och då mer om nedskärningar och hur man kan bevara grunden i kulturpolitiken än om att göra nya satsningar. Många är med rätta oroliga för de långsiktiga konsekvenserna av besparingarna.

Att vi i Sverige påverkas av omvärlden kan inte undgå någon. Det märker vi varje dag i tidningarna, och det kan vi också höra om på radio och i tv varje dag. Ändå befinner vi oss, trots allt, i en för de flesta andra länder i Europa mycket avundsvärd situation. Erfarenheterna från 90-talskrisen när även kultursektorn fick minska utgifterna med över 10 procent har gjort att vi har lyckats stå emot de ständiga kraven på nya offentliga utgifter på snart sagt varje område.

Därför har vi också nu ordning och reda i de offentliga finanserna. Ni har hört det förr, och ni kommer att få höra det igen. Det är därför, herr talman, som vi har sluppit nedskärningar till exempel inom kulturen, som de flesta andra länder nu tvingas till. Tvärtom har vi i Sverige satsat mer på kulturen varje år. Det gäller årets budget, och så har det också varit de gångna fem åren när Alliansen har styrt.

Jag ska inte fördjupa mig i den ekonomiska politiken just nu, men jag konstaterar att en ambitiös och framåtutad kulturpolitik också förutsätter en ansvarsfull ekonomisk politik. Vi kan inte, vi vill inte, lova allt till alla. Det vore djupt ansvarslöst – att lura människor. Men vi kan, just för att vi sätter ansvar främst, faktiskt göra nya och viktiga kulturinvesteringar för framtiden, samtidigt som vi vågar ompröva och förnya.

Eftersom vi har en stabil grund att stå på finns det också förutsättningar att forma framtidens kulturpolitik långsiktigt. Kulturens frihet, egenvärde och oberoende är alltid mina ingångsvärden. Det är utifrån dessa värden som jag vill stärka kulturens – konstens, litteraturens, filmens, musikens, dansens, teaterns – betydelse i samhället och se att ännu fler människor får ta del av vår och andras kultur, oavsett var i landet de bor och oavsett vilka förutsättningar de har i övrigt.

För att detta ska vara möjligt måste vi se till hela samhällets utveckling. Framtiden börjar givetvis i hemmet, men om vi ser det i ett större samhällsperspektiv är det i skolan som mycket startar. Genom att prioritera kunskap och bildning och samtidigt ge barn och unga möjlighet att utveckla sin kreativitet stärker vi kulturen långsiktigt. Det är därför som Skapande skola är regeringens viktigaste kulturpolitiska reform.

Redan i förra årets budget kunde vi förverkliga målet att låta Skapande skola omfatta hela grundskolan, från ettan till nian. Efter att ha besökt ett stort antal skolor i Sverige vet jag att reformen är uppskattad – av eleverna, självklart, av lärarna, av kulturskaparna och, tror jag, av föräldrarna.

Med de erfarenheter vi nu har är det viktigt att utvärdera reformen. Det sker också, och resultatet blir offentligt i början av nästa år. Men sedan är det självfallet min, och regeringens, ambition att fortsätta att bygga ut Skapande skola.

Med Skapande skola finns också kulturen – minns det jag sade om kunskap och bildning – med som en självklar del i skolans arbete. Det gäller alla elever i hela landet. Men ambitionen att sätta barn och unga i centrum får naturligtvis inte stanna där.

Med de nya kulturpolitiska målen finns barns och ungas rätt till kultur för första gången som ett särskilt mål. Det är styrande för hela kulturpolitiken – och det gör skillnad. Alla våra institutioner och myndigheter har numer i uppdrag att särskilt arbeta med barn och unga, och det påverkar självfallet både verksamhet och bidragsgivning.

Att barn och unga får möjlighet att utveckla sin kreativitet och sitt intresse för kultur och skapande är i sin tur sannolikt en förutsättning för att de ska känna sig hemma i kulturens olika rum när de blir vuxna.

Herr talman! En viktig ledstjärna för den nya kulturpolitiken är att föra kulturen närmare medborgarna – och att föra medborgarna närmare kulturen. När människor i olika delar av Sverige får inflytande över hur våra gemensamma resurser fördelas växer också engagemanget för kulturen och hur den egna regionen kan utvecklas.

De nya kulturregionerna och samverkansmodellen är därför både en viktig kulturreform och en demokratireform. Fem regioner har redan infört samverkansmodellen, och från årsskiftet kommer ytterligare elva regioner att ingå. När ni reser i Sverige, vilket jag också gör, tror jag att ni liksom jag har sett det engagemang som finns i regionerna, i kommunerna, hos de ideella aktörerna, i besöksnäringen och framför allt hos kulturskaparna själva.

Allt detta bidrar till förnyelse och dynamik, genom samverkan med Kulturrådet och över regiongränserna. Jag är glad att vi med årets budget kan göra en särskild satsning när vi nu bygger ut samverkansmodellen. Under de tre kommande åren avsätts 75 miljoner kronor för att stödja kulturell förnyelse och utveckling i hela landet.

Kulturens frihet stärks och oberoendet ökar om det finns fler vägar att stödja och samverka med kulturen. En kultur som bara är hänvisad till en enda aktör för sin överlevnad riskerar beroende, snarare än oberoende. För mig är kulturen så stark i sig själv att den frimodigt också kan samverka med andra. Att öppna kulturen för fler, göra den inkluderande, är vägledande för den nya kulturpolitiken.

Om detta handlar bland annat handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar, där regeringen vill skapa bättre förutsättningar för kreativa företag så att de kan växa och utvecklas.

Om detta handlar också Kulturbryggan, som genom nya stödformer och ett nytt sätt att arbeta ser till att fler är med och skapar nya, ibland yrvakna, kulturprojekt. Kulturen kan aldrig vara stillastående, och den behöver fler tillskyndare och fler finansiärer.

Med vårt pilotprojekt Kultur på recept har fler glädjande nog upptäckt kulturens kraft att läka och bidra till rehabilitering. Region Skåne väljer att fortsätta med Kultur på recept, och jag hoppas att andra landsting följer efter. Intresset är stort, och detsamma gäller den satsning på kultur för äldre som regeringen gör i år, en satsning på 30 miljoner kronor.

Men minst lika viktig som de konkreta insatserna är den förändrade attityd som nu växer fram. I dag finns en långt större öppenhet inom kulturlivet gentemot andra delar av samhället. När jag blev kulturminister, herr talman, för drygt fem år sedan möttes snart sagt varje diskussion om en ökad samverkan med andra, till exempel om entreprenörskap, sponsring eller volontärskap, som ett hot. Jag är mycket glad att kulturlivet har förändrats i det avseendet.

När Kulturdepartementet i våras anordnade ett stort sponsringsseminarium, där vi erbjöds att ta del av goda exempel från olika håll, möttes det av nyfikenhet och nya idéer om hur vi kan gå vidare. Så är det också i andra sammanhang. Det är oerhört uppfriskande för oss alla, och inte minst för kulturlivet.

Allt fler upptäcker att när kulturen verkar i samspel med medborgare, ideella organisationer och etablerade företag blir också fler delaktiga. När kulturen tar plats och blir en angelägenhet för hela vårt samhälle växer den i betydelse, men också som en del av samhällets ekonomi. Framför allt blir livet oerhört mycket roligare.

Herr talman! Allt det växande och nyskapande som sker förutsätter ett gemensamt ansvarstagande och en stark kulturell infrastruktur. En viktig del av detta handlar just om vårt kulturarv. Att bevara och utveckla kulturarvet för framtiden är en av regeringens prioriteringar.

Under de senaste åren har vi därför fördelat mer resurser till våra museer så att de har bättre förutsättningar att vårda och visa kulturarvet. Vi har tagit ansvar för det kyrkliga kulturarvet genom att långsiktigt fastställa den kyrkoantikvariska ersättningen.

Genom satsningen på Hus med historia, som nu förlängs med ett år, tar vi vara på det engagemang som finns inom hembygdsrörelsen. Tillsammans bidrar museer, kyrkor och de ideella krafterna till att bevara de många värdefulla byggnader och kulturmiljöer som finns i Sverige.

I årets budget föreslås också en särskild satsning på 100 miljoner kronor från rundradiokontot för att göra arkiven hos Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion tillgängliga för allmänheten. Detta är något som har varmt välkomnats av public service-bolagen.

Också den enskilt största satsningen i årets budgetproposition handlar om att bevara kulturarvet och göra det tillgängligt för fler. Då tänker jag naturligtvis på Kulturarvslyftet, där vi tillsammans med Arbetsmarknadsdepartementet bereder plats för människor som i dag står långt ifrån arbetsmarknaden att kunna komma tillbaka till arbetslivet. Under de kommande tre åren satsas ca 800 miljoner kronor, vilket beräknas ge 4 400 jobb. Av detta får Riksantikvarieämbetet ca 270 miljoner kronor för att kunna anställa kvalificerade kulturutövare som handledare.

Tillsammans med arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besökte jag i går Uppsala. Vi var bland annat på Institutet för språk och folkminnen och på Upplandsmuseet för att diskutera den stora satsning som inleds under 2012.

Kulturarvslyftet, herr talman, är en satsning med bara vinnare. I ett besvärligt ekonomiskt läge, där arbetslösheten riskerar att öka, värnar vi människors möjligheter att komma tillbaka till arbete och gemenskap, i stället för att låsas fast i permanent utanförskap. Samtidigt kan vi göra en viktig investering i vårt gemensamma kulturarv. Jag är mycket glad över att kulturen också på arbetsmarknadens område nu kan ta plats och bidra till fler jobb och ökad sammanhållning.

(Applåder)

Anf. 96 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Herr talman! Tack, kulturministern, för anförandet! Kulturarvslyftet debatterade kulturministern och jag i tisdags. Jag sammanfattar med att jag önskar att kulturministern får rätt men att jag hittills betvivlar starkt att det blir så.

Det är jättebra med pengar till den regionala samverkansmodellens utveckling. Det hade vi i vår skuggbudget redan i fjol. Första gången jag debatterade den frågan med kulturministern var kulturministern tydlig med att detta inte är en ekonomisk reform utan en demokratisk reform. Nu kan jag konstatera att detta både har blivit en ekonomisk reform och syftar till en demokratisk reform. Det kan vi bara tycka är helt okej.

Däremot har jag en fundering när det gäller Skapande skola. En utvärdering är viktig, säger kulturministern, och en sådan är precis vad vi har krävt. Bilden av Skapande skola skiftar ju lite, och de kulturverkssamma, som vi har träffat ganska många av, tycker inte att deras roll i Skapande skola har blivit den man avsåg. Vi vet inte heller riktigt träffsäkerheten, om den verkligen stimulerar de barn som bäst behöver kulturstimulans på något sätt.

Min fråga är om kulturministern är beredd att lägga resurserna för Skapande skola i den regionala samverkansmodellen, för då skulle det hamna närmare människorna, nämligen barnen och ungdomarna. Den regionala samordningen betonar man i Norge, men deras skolesekk ser man som den absolut främsta framgångsfaktorn för att det har blivit så bra i Norge.

Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattade detta mer som ett par kommentarer och en fråga.

Kulturarvslyftet debatterade vi mycket riktigt häromdagen. Berit Högman yppade redan då sina farhågor. Jag tycker att det är lite tidigt. Satsningen är fortfarande inte klubbad. Det kanske sker i dag – vad vet jag, det beror på hur länge vi diskuterar här.

Det finns stora förväntningar och också stora möjligheter. Det har både Hillevi Engström och jag kunnat notera vid de möten som vi har haft med representanter för Riksantikvarieämbetet, hembygdsrörelsen och Sveriges museer. Förordningen kommer också att beslutas nästa vecka. Vi kan väl återkomma till hur detta kommer att utvecklas. Jag är i alla fall fylld av förhoppningar, stora förhoppningar.

Vad gäller samverkansmodellen uppfattade jag inte mer än detta om det var en demokratireform eller inte. Det är den naturligtvis också, eftersom den syftar till att föra kulturen närmare människorna. Det har vi också sett.

Någon ekonomisk reform är det bara i den meningen att de statliga resurserna nu fördelas direkt ut till regionerna. Det är mycket välkommet. På många håll har det också inneburit mer pengar till kulturen regionalt.

I fråga om Skapande skola uppfattade jag trots allt någon form av fråga. Den gällde i vad mån detta borde ingå i samverkansmodellen.

Jag ser inte det i dag. Jag tror inte att det är en god idé utan kanske snarare tvärtom. Det kan hända att jag ändrar mig, men som det ser ut nu tycker jag att det är en alldeles utmärkt idé att skolorna själva tvingas bli aktiva, ta fram handlingsplaner, involvera lärare och handledare och inte minst fråga eleverna vad de önskar ta del av under Skapande skola.

Anf. 98 BERIT HÖGMAN (S) replik:

Herr talman! När det gäller Kulturarvslyftet utgår jag från att vi aldrig behöver riskera att pengar för 2012 fryser inne till följd av att planeringsprocessen kommer i gång så mycket senare, utan att det i så fall sker någon förändring så att de pengar som ska gå till Kulturarvslyftet också gör det och att det blir bra arbetstillfällen.

En annan fråga, när jag ändå står här, gäller folkbildningen. För någon timme sedan hörde vi från Sverigedemokraterna en enligt min uppfattning förskräcklig syn på folkbildningen. Den var ungefär att den statliga folkbildningen finansierade terrorism i vårt land.

Jag vill bara genom denna fråga få en försäkran: Visst är det så att kulturministern liksom jag står för en folkbildning som är fri, där staten aldrig bestämmer vem som får starta en studiecirkel eller studiecirkelns

innehåll, nämligen att grunden för folkbildningen ska vara fri och frivillig.

Prot. 2011/12:44
8 december

Anf. 99 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Herr talman! Frihet och demokrati är något som genomsyrar hela kulturpolitiken, så den diskussion som har rört eventuell terrorism är för mig främmande. Däremot vet jag att man från Nyamko Sabunis sida avser att göra en utvärdering av folkbildningen. Vad den kommer fram till kan vi återkomma till.

Jag måste ta upp en annan fråga, för jag hörde i Berit Högmans tidigare anförande hur det hade sett ut i Socialdemokraternas Sverige. Jag vet inte det, för det blev tack och lov inte så. Men en sak vet vi: I Socialdemokraternas Sverige hade varje människa haft mindre kvar i plånboken. Vi hade haft förmögenhetsskatten kvar, och vi hade haft fastighetsskatten kvar och kanske också ett antal andra skatter. Det hade påverkat inte minst kulturskaparna.

Anf. 100 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Jag hörde på kulturministerns anförande. Det var mycket bra som sades. Bland annat har kulturministern en ambition om att barn och unga har stor rätt till kultur, att Skapande skola är den viktigaste kulturpolitiska reformen och att ledstjärnan för kulturen är att den ska vara närmare medborgarna och att medborgarna ska vara närmare kulturen.

I morgon har jag en interpellationsdebatt. Den har jag med utbildningsministern, för jag tycker att regeringens ambitioner när det gäller kulturen för unga människor är ganska förändrad i och med att man har tagit bort de estetiska ämnena som obligatoriska ämnen på gymnasiet.

För mig skapar det inte mer kultur för unga människor och ungas uppväxt, utan det förminskar på något sätt. Även om den frågan inte är relaterad direkt till betänkandet tror jag att ministern har ett svar på den.

Anf. 101 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Det är alldeles riktigt att vi sätter barns och ungas rätt till kultur väldigt högt – därav satsningen på Skapande skola, en önskan att fortsätta Skapande skola kanske både uppåt och nedåt i årskurserna men också de nya förväntningar vi har på våra egna institutioner och myndigheter.

Vad gäller satsningen inom skolan kommer Tina Ehn själv att ha en diskussion om det med Jan Björklund, så han får svara för sig själv.

Däremot kan jag berätta om en rapport som kommer på ett för mig närliggande område. Det är Ungdomsstyrelsens rapport om unga människors kulturutövande, som är både glädjande och i någon mening oroande – jag rekommenderar skriften.

Den är glädjande i den meningen att vi kan se att ungdomar i åldern 13–25 år är mycket aktiva inom kulturen på sin fritid men att de statliga och kommunala satsningarna kanske inte alltid träffar rätt. Flickor får, som ofta, mindre resurser än pojkar. Här finns en hel del att göra och att

skruva på och säkert också något som vår nya myndighet för kulturanalys kan sätta tänderna i.

Anf. 102 TINA EHN (MP) replik:

Herr talman! Tack för svaret! Det var intressant.

Jag har ytterligare en fråga. Under frågestunden i torsdags ställde jag en fråga till kulturministern utifrån att vi under hela hösten har haft uppe frågan om scenkonstpensionerna.

Jag ställde frågan mycket utifrån det besök som vi hade i kulturutskottet av civilminister Stefan Attefall. Han var tydlig med att beredningen av förslaget var klar – och nu har vi ett tillkännagivande till på bordet. Men han antydde också att det var oklart hur systemet skulle konstrueras, vilka kulturpolitiska mål det skulle möta och att systemet skulle komma att se olika ut beroende på vilka mål det ska möta.

Jag vill ställa frågan en gång till: Vad är de viktigaste målen med ett nytt system för scenkonstpensionerna? Det kan ju inte vara endast en ekonomisk fråga, utan jag förmodar att det också måste finnas andra mål.

Anf. 103 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Ja, målen är naturligtvis att vi ska ha en vital scenkonst och en scenkonst som inte låser in människor. Det är detta som är en del av problemet med den form vi nu har.

Som Tina Ehn mycket väl vet är det här en fråga som har diskuterats i bortåt 15 år. Det visar också hur komplicerad den faktiskt är.

Av det skälet tillsatte vi en utredning som vi trodde skulle hitta en lösning, så att vi äntligen skulle kunna ordna upp det här för scenkonstinstitutionerna. Det visade sig att det inte var riktigt så enkelt, inte minst därför att det här orsakar ett inkomstbortfall för staten på runt 700 miljoner kronor på sex år. Därmed var förslaget i det ekonomiska läget inte genomförbart.

Men vi tar nya tag. Vi har självfallet en dialog mellan Socialdepartementet och Kulturdepartementet även om frågorna i huvudsak är Stefan Attefalls. Vi har också en dialog med Svensk Scenkonst och med Teaterförbundet. Jag lovar att frågan inte sover. Vi tar nya tag.

Anf. 104 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Jag blev väldigt glad i första halvleken av vår kulturdebatt då ett par av kulturministerns alliansbröder apostroferade August Strindberg, som jubilerar nästa år. Det är verkligen en författare med både världsrykte och en otrolig betydelse för förståelsen av det svenska samhället på hans tid och till och med ända in i våra dagar.

Jag skulle kunna föreslå ett litet bokprojekt. Man skulle kunna trycka upp *August Strindbergs Lilla katekes för underklassen* igen och dela ut den till högstadieläverna. Det skulle göra stor nytta, tror jag.

Men min fråga är helt enkelt: Hur kommer Strindbergs namn att lysa över fosterlandet i samband med jubileet? Det är någonting som man väntar på. Tiden går. Snart klämtar klockorna för ett nytt år.

Anf. 105 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag noterade att Bengt Berg var glad över det jag sade i början. Jag tolkar det som att han inte var glad över det jag sade om ett nytt fräscht kulturklimat, sponsring, volontärskap och entreprenörskap. Men jag kanske har fel.

Så till August Strindberg. Det var synd att Bengt Berg inte var med förra veckan när kulturåret, kan man väl säga, eller Strindbergsåret faktiskt inleddes. Det var en liten tjuvstart på Strindbergsmuseet här i Stockholm. Det var en presentation av den hemsida som Kulturrådet nu har skapat i samarbete med Svenska institutet. Det sker väldigt mycket. Det kommer nya förslag varje dag, berättade de som ansvarar för sidans uppdatering. Det sker mycket i hela Sverige. Det sker också mycket i andra länder.

Det här uppmärksammas självfallet av Dramaten, av våra museer, av olika konsthallar och av samtliga bibliotek. Det är jag övertygad om.

Han var också en skicklig fotograf. År 2012 kommer inte att passera obemärkt. August Strindbergs namn kommer att lysa klart.

Anf. 106 BENGT BERG (V) replik:

Herr talman! Det gläder mig och många fler. Det kommer säkert att tas många initiativ från olika håll och kanter. Det tror jag också. Jag ville bara höra om det fanns några speciella planer på gång.

Jag skulle också vilja ta upp en annan fråga. Det gäller filmavtalet, som håller på att ticka ut. Hur är det i dagsläget med det? Jag vet att jag ställde samma fråga häromdagen, men jag tycker att det är viktigt att så många som möjligt i alla möjliga kanaler får kännedom om den oroande situationen och om vad kulturministern har att anföra just nu om det.

Anf. 107 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Det är mycket riktigt att Bengt Berg och jag har samtalat om det här tidigare. Berit Högman och jag hade också en interpellationsdebatt som handlade just om filmavtalet för bara två dagar sedan.

Jag har inte riktigt samma oro som Bengt Berg. Det här är en viktig fråga inte bara för regeringen utan för oss alla. Filmen är nämligen ett starkt konstnärligt uttryck och ett växande uttryck. Men än så länge pågår förhandlingarna med Lennart Foss. Därför vill och bör jag inte kommentera det, även om staten – vi är ju också en representant i filmavtalet – naturligtvis följer det här genom våra tjänstemän.

Det som Berit Högman och jag bland annat diskuterade, som jag tycker att det finns skäl att ta upp, var den illegala fildelningen. Detta är ett stort hot mot svensk film. Jag såg *Jägarna 2* i måndags och samtalade med filmens regissör och producent. Drygt 500 000 har köpt biljetter, men 1,3 miljoner har laddat ned filmen illegalt. Ungefär 400 personer har arbetat med filmen. Det är många som är beroende av detta. Att försvara upphovsrätten och kulturskaparnas möjlighet att få betalt genom att bekämpa illegal fildelning är alltså också en viktig kulturpolitisk fråga.

Anf. 108 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har ett antal frågor. Jag förstår att utrymmet inte medger några uttömmande svar, men jag hoppas att kulturministern kan säga någonting kort på varje punkt.

Det handlar framför allt om Kulturarvslyftet och den kritik som har framkommit mot hur regeringen har hanterat frågan, som jag delvis berörde i mitt anförande.

Jag undrar hur kulturministern och regeringen ser på Kulturarvslyftet, om man i första hand ser det som en kulturpolitisk åtgärd eller om man i första hand ser det som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Jag undrar också om kulturministern är nöjd med hur man har hantarat det förberedande arbetet med Kulturarvslyftet så här långt samt när vi kan vänta oss en mer detaljerad beskrivning av Kulturarvslyftets kulturpolitiska mål och praktiska genomförande.

Sedan måste jag med anledning av vad som framkom i mitt replikskifte med Cecilia Magnusson tidigare fråga kulturministern om hon stöder Cecilia Magnussons ståndpunkt, som hon uttryckte, att den svenska staten har ett lika stort ansvar för alla andra länders kulturer och kulturarv som för det svenska kulturarvet. Kan det anses vara Moderaternas officiella politik? Hur ska det i så fall ta sig uttryck i praktiken? Ska vi i Sverige inrätta ett museum för varje nationell kultur eller kulturkrets i världen?

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 109 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Kulturarvslyftet är en stor satsning. Men det är en satsning som sker med pengar, 800 miljoner kronor, från Arbetsmarknadsdepartementet. I första hand är det därför naturligtvis en arbetsmarknadspolitisk händelse.

Men jag är väldigt glad över att man från Arbetsmarknadsdepartementets sida har valt att rikta den just till kulturarvsområdet. Man hade lika väl kunnat välja något annat. Men här ser vi – det ser också Arbetsmarknadsdepartementet – goda möjligheter till samverkan. Många av våra museer och institutioner har nämligen en vana vid att arbeta just med olika satsningar som är kopplade till arbetsmarknadsprojekt.

Sedan följde frågan. När kommer det en förordning? Då blir mitt svar: nästa vecka. Men under hela tiden från det att budgeten blev offentlig har jag pratat om Kulturarvslyftet i alla mina möten med institutioner, Riksantikvarieämbetet och många andra. Den här frågan har beretts under en relativt lång tid. Jag tror och hoppas att även Mattias Karlsson kommer att bli positivt överraskad när han får se förordningen.

Jag nämnde i går besöket i Uppsala, där Hillevi Engström och jag deltog. Nästa vecka har vi ett möte på departementet med Arbetsförmedlingens chef, Angeles Bermudez Svankvist, den avgående riksantikvarien, den tillträdande riksantikvarien och våra respektive tjänstemän. Frågan är alltså högt prioriterad.

När det gäller kulturarvet vet jag inte riktigt vad Mattias Karlsson är ute efter, men efter att ha läst betänkandet kan jag konstatera att det som handlar om kultur över gränserna eller mångfaldskultur ges skulden för

allt möjligt ont: negativ inverkan på samhällsklimatet i form av ökade motsättningar, värderingskonflikter, segregation, rotlöshet, ökad kriminalitet och ökade kostnader.

Jag ser snarare stora vinster i att samverka med kulturen över gränserna och i andra länder, och det gör också de flesta av de institutioner som arbetar med detta i sina regleringsbrev och sina instruktioner.

Prot. 2011/12:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 110 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Att Kulturarvslyftet i första hand är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd har tyvärr skinit igenom. Jag tycker tyvärr att de kulturpolitiska målen har kommit lite i skymundan när man har tänkt kring det här. Men det är väldigt glädjande att man ger beskedet att det här är väldigt högt prioriterat och att man kommer att jobba intensivt med det.

Jag ser fram emot de mer detaljerade planerna för hur det här ska genomföras, men det har kommit ganska oroväckande uppgifter om att det faktum att regeringen har kommit i gång så sent gör att till exempel en del av pengarna kan riskera att frysa inne. Det vore väldigt olyckligt.

Min sista fråga gäller det Cecilia Magnusson sade om att vi i Sverige har ett lika stort ansvar för att förvalta cypriotiskt kulturarv och över huvud taget alla andra länders kulturarv som vi har för att förvalta det svenska kulturarvet. Det tyckte jag var en ganska radikal ståndpunkt, och jag tycker inte riktigt att jag fick svar på den frågan av kulturministern. Därför vill jag ställa frågan igen. Delar kulturministern den ståndpunkten, och är det i så fall också Moderaternas officiella ståndpunkt?

Anf. 111 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M) replik:

Herr talman! Jag börjar med Kulturarvslyftet. Varför ordet ”tyvärr” när det gäller att det här också skulle vara en del i arbetsmarknadspolitiken? Var glad över att pengarna går just till kulturarvet, det som Mattias Karlsson normalt sett brukar värna om! Dessutom går 270 miljoner till Riksantikvarieämbetet för att anställa professionella handledare. Jag tycker att Mattias Karlsson borde vara väldigt glad.

Regeringen har kommit i gång sent, sägs det. Men jösses! Vad begär Mattias Karlsson? Beslutet är fortfarande inte klubbat i riksdagen. Ska vi föregå beslutet i riksdagen? Vi har haft en dialog hela vägen. Förordningen kommer nästa vecka. Man är väl medveten om det här på ämbetet, och jag utgår från att utskottet och riksdagen kommer att besluta i enlighet med detta. Annars skulle jag bli väldigt förvånad.

När det gäller vårt internationella utbyte tycker jag att det vore väldigt fattigt om vi på våra svenska museer bara skulle ha det som kan vara svårt att beskriva men som ändå omfattar svenskt kulturarv. Vi kan se på de enorma skaror som har vallfärdat exempelvis till bergrummen under Skeppsholmskyrkan för att se terrakottaarmén eller inkaguldet. Det är ett oerhört intresse också för det utländska kulturarvet, på samma sätt som det finns föremål, konst och mycket som rör svenskt kulturarv på institutioner i andra länder.

Det är så vi måste arbeta för att få en förståelse för att undvika krig och konflikter, för det är mycket det kulturen och kulturarvet bidrar till.

Anf. 112 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! I dag debatterar vi budgetpropositionen för 2012 inom utgiftsområde 17: Kultur, media, trossamfund och fritid samt ett antal motioner. Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i propositionen och avslag på samtliga motioner.

Mycket har redan sagts i den här debatten, men jag vill ändå säga några ord när det gäller barn och unga. Kultur är viktigt, särskilt för barn och unga. I de kulturpolitiska målen för 2009 står det att man särskilt ska uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Det finns ca 2 miljoner barn och unga under 18 år i Sverige i dag. Att få ta del av kultur i olika former ger möjlighet till utveckling och känedom om både sitt eget kulturarv och andras. Kunskapen öppnar dörrar längre fram i livet och ger förståelse för andra människor. Alla kan finna glädje inom kulturens underbara värld. Det kan vara glädjen i att läsa en spännande bok, att dansa, att sjunga eller att spela basket.

Kulturen kan också hjälpa barn och ungdomar genom svåra stunder i livet. Att uppleva glädje i till exempel dans gör att det blir lättare att hantera motgångar inom andra områden i livet. Jag tror också att om man deltar i kulturverksamheter och idrott så blir det lättare att hålla sig ifrån kriminalitet och droger.

Herr talman! De offentliga bidragen till barn och unga har ökat kraftigt de senaste tio åren – från 3,5 miljarder till 5,5 miljarder. Kommunerna är de största offentliga bidragsgivarna med nästan 4 miljarder. Merparten av dessa pengar går till musik- och kulturskolor och till bibliotekens låneverksamhet riktad till barn och unga.

Statens bidrag till barn- och ungdomsverksamheter vid kulturinstitutioner som centralmuseerna, nationalscenerna och övriga statliga kulturmyndigheter uppskattas till nära 1,2 miljarder. Utöver det ges statliga bidrag till regionala konst-, scenkonst- och kulturarvsinstitutioner samt till fria grupper inom teater, dans och musik.

Bidrag ges också till läsfrämjande insatser, barn- och ungdomslitteratur på bibliotek, till nationella minoriteter samt till filmverksamhet för och med barn och unga. Bidragen till läsfrämjande insatser har fördubbats sedan 2006 och uppgår 2011 till 13 miljoner kronor. Av dessa beräknas 9 miljoner gå till insatser för barn och unga.

År 2008 inrättade alliansregeringen Skapande skola. Syftet är att främja barns rätt till kultur och eget skapande. Genom att rikta bidraget till skolhuvudmännen är avsikten att nå fler barn än dem som redan är kulturellt aktiva på sin fritid. På detta sätt kommer kulturen in i alla elevers vardag. Bidraget uppgår till 150 miljoner kronor per år och omfattar nu hela grundskolan.

Vid ansökningsomgången 2011 hade 99 procent av alla kommuner någon gång sökt bidrag. Av landets friskolor hade en tredjedel sökt bidrag. Uppföljningen som Kulturrådet gjort av Skapande skola visar att hälften av alla elever i årskurs 7–9 deltagit. 80 procent av bidraget hade gått till professionell kulturverksamhet. Resten hade bland annat använts till inköp av material för eget skapande.

De flesta skolhuvudmännen uttryckte att Skapande skola hade bidragit till ett ökat engagemang och intresse för kultur hos både elever och lärare. Drygt 1 000 kulturarbetare hade fått arbete genom Skapande skola.

De statliga kulturinstitutionerna bedriver ett omfattande arbete för barn och unga med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen. Under 2010 utgjorde barn och unga 15 procent av besökarna vid de statliga museer som omfattas av reformen gratis inträde för unga upp till 19 år.

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Herr talman! Ungdomsstyrelsen har i rapporten *När var hur – om ungas kultur* undersökt ungas kulturliv i åldrarna 13 till 25 år. Analysen visar att en stor del av unga i Sverige utövar någon form av kulturaktivitet på fritiden. Rapporten visar att många av de unga själva säger att de förbättrat sitt självförtroende till följd av det egna kulturutövandet. De har fått nya vänner, en bättre hälsa och bättre skolresultat.

Tidigare i höstas besökte jag Sundsvalls kommun och träffade där en eldsjäl. Det var Marianne Leek som fått priset Årets guldklave 2011. Marianne Leek fick juryns specialpris för det arbete hon lagt ned på Danskulturprojektet. Danskulturprojektet handlar om att lära högstadiel elever dansa, hur det går till när man bjuder upp och hur man uppför sig på dansgolvet.

Marianne berättade om elever som varit blyga och retade av andra elever på skolan men som plötsligt blivit populära för att de kunde dansa. Oftast hade det varit väldigt stelt i början, men det släppte ganska fort och glädjen tog över. På skolan kunde man se att de som dansat med varandra slutade bråka sinsemellan. De tuffa grabbarna blev lugnare, och stämningen blev bättre på skolan. Danskulturprojektet finansierades delvis genom folkhälsobudgeten. Jag är säker på att kultur i olika former har en positiv effekt på folkhälsan.

Ungdomstiden formar människor. Den ställer särskilda krav på hur samhället och politiken möter ungdomar och de utmaningar de ställs inför. Målet för ungdomspolitikerna är att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd och inflytande.

Satsningar i den här budgetpropositionen på bland annat Skapande skola och Idrottslyftet visar att alliansregeringen prioriterar kultur och idrott för barn och unga.

(Applåder)

Anf. 113 ANNA STEELE (FP):

Herr talman! Föreställ er ett Sverige utan kultur – en hel värld utan kultur! Vi kan börja med de lokaliteter vi befinner oss i. Vi får börja med att ta bort den fina, stora väven som hänger här som heter *Minnet av ett landskap*. Vävkonsten härstammar för övrigt inte från Sverige. Man har funnit linneväv i Egypten från 5000 år före Kristus. De tidigast funna i Sverige är från järnåldern. Sedan kan vi plocka bort alla möbler som kommer sig av århundraden av nedärvd snickerikonst med kunskap från många länder i världen och influenser som kommit till Sverige på många olika vägar från många olika kulturer.

Vi kan ta bort flaggorna. Vi kan sluta tala, eftersom språket är nedärvda dialekter och uttal från tidernas begynnelse med ord som har en mångfald olika andra språk som påverkat och färgat vårt språk, det svenska språket. Vi får alltså tystna här inne och vi får ingenting vackert att titta på, inte heller att sitta på eller luta oss mot.

Vi kan nu vandra ut utanför denna sal. Överallt finns byggnader med arkitektur från allehanda länders påverkan. Varje människa som skapar

har sin bakgrund och sitt sätt att uttrycka sig, och ingen har kläckts på den svenska jorden utan historia, utan egen kultur från den egna familjen eller utan påverkan från den omgivning man har vuxit upp i.

Alltså har arkitekten inte kommit ur ett vakuum som är rent från yttre påverkan. Vår historia är allas historia eftersom människor rest i alla tider och förmedlat sina intryck när de kommit hem eller tagit med sig sina drömmar om byggnader, konstverk och texter till Sverige och förverkligat dem här. Så är det med allting som skapats i detta land, i alla länder, i hela världen, influenser som ett ständigt pulserande nätverk överallt.

Nå, då får vi ta bort alla byggnader eftersom de bär på en kultur, en mångkultur som en del vill kalla det. All offentlig utsmyckning, varenda gatsten bär på en kultur, ett hantverk med kunskap som överflyttats mellan generationer, länder och världsdelar.

Allt som vi kan vila ögonen på, som är skapat av oss människor, är kultur. Musiken, som är en sådan glädje för de flesta, må vi ta bort. Instrumenten som musiken produceras på, när det inte är musik som skapats på elektronisk väg, måste bort. Dessutom har de flesta instrument inte sitt ursprung i Sverige, så när man avskyr mångkultur ska de alla definitivt försvinna. Bort med dem!

Litteratur, danskonst. Bort! Även där har vi influenser från hela världen. Ännu mer bort, om man avskyr mångkultur, som jag bestämt vill hävda att *all* kultur är.

Sedan har vi sporten, idrotten, som ingår i detta utskotts ansvar. Varenda sport som utövas dagligdags i detta land har sitt ursprung i ett annat land eller världsdel: fotbollen, innebandyn, handbollen, golfen, basketen, ishockeyn, ridningen, simningen, konståkningen, med flera.

Kvar blir en dyster, trist, tyst och oinspirerande värld. En värld som jag inte tror att någon enda levande varelse står ut att leva i.

Man brukar säga: Utan bilen stannar Sverige. Jag vill på samma sätt säga att utan kultur eller mångkultur finns inte Sverige.

Det finns en hel del motioner som kommit in, syftande på utskottets olika områden. Exemplet med förslaget att införa fri entré på våra statliga museer är i mitt tycke sympatiskt och något som jag personligen gärna skulle se förverkligas i en framtid inte alltför långt bort. Just nu är det dock inte aktuellt. Tillgången till alla våra kulturskatter är i stället endast ett knapptryck bort. Man kan stanna kvar framför sin dator hemma och ta del av dem numera. Riksantikvarieämbetet arbetar för fullt med detta uppdrag.

Ett annat exempel är förslaget att utöka Skapande skola till att även inkludera förskolan. Folkpartiet skulle vilja gå ännu längre och ha med Skapande skola även genom gymnasietiden. En vision som vore fantastisk är förstås ”Skapande samhälle”. Det finns ingen motion om detta, inte heller ett förslag från Alliansen. Men det positiva med Skapande skola som inbegriper den härliga tanken att alla barn ska kunna ta del av olika kulturyttringar och träffa livs levande kulturutövare borde kunna inbegripa vuxna via företag, vård och omsorg.

Nu har vi även satsat på Kultur för äldre, och det är enormt roligt. Dessutom är efterfrågan över förväntan. Här finns inte heller någon motion inlämnad eller något förslag från Alliansen, men en vision om ”Kultur för alla”, hur vore det? Det skulle bli ett samhälle där vi alla har när-

het till konst- och kulturutövare som en naturlig del av våra liv, i samhällsplaneringen, ja, överallt.

Jag är övertygad om att kulturen är vår livsluft. Den gör det möjligt för oss alla att orka leva, att överleva helt enkelt.

Bifall till förslaget i betänkandet!

(Applåder)

(forts. 9 §)

Prot. 2011/12:44

8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 7 december

AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Punkt 1 (Verksamheten med sfi-bonus)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

251 för utskottet

17 för res. 1

16 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 S, 91 M, 19 MP, 21 FP, 16 C, 2 V, 14 KD

För res. 1: 17 SD

Avstod: 1 S, 2 MP, 13 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Punkt 2 (Tolk)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

265 för utskottet

17 för res. 2

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 89 M, 21 MP, 21 FP, 16 C, 15 V, 14 KD

För res. 2: 17 SD

Frånvarande: 23 S, 18 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Punkt 3 (Kommunernas mottagande av flyktingar)

1. utskottet

2. res. 3 (S)

3. res. 4 (V)

Förberedande votering:

90 för res. 3

16 för res. 4

178 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Elisabeth Svantesson (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

180 för utskottet

89 för res. 3

15 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 21 MP, 21 FP, 16 C, 17 SD, 14 KD

För res. 3: 89 S

Avstod: 15 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Punkt 4 (Invandrades etablering på landsbygden)

1. utskottet

2. res. 5 (MP)

Votering:

263 för utskottet

21 för res. 5

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 91 M, 21 FP, 16 C, 17 SD, 15 V, 14 KD

För res. 5: 21 MP

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Punkt 6 (Invandrade kvinnor och arbetsmarknaden)

1. utskottet

2. res. 8 (MP, V)

Votering:

156 för utskottet

36 för res. 8

90 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 S, 85 M, 21 FP, 16 C, 17 SD, 14 KD

För res. 8: 21 MP, 15 V

Avstod: 85 S, 5 M

Frånvarande: 24 S, 17 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Jonas Gunnarsson och Gunilla Svantorp (båda S) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Stefan Caplan, Ellen Juntti och Lotta Olsson (alla M) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 9 (Anslag på utgiftsområde 13 för 2012)

Yrkanden:

1. utskottet

2. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2011/12:A388 (SD)

Votering:

141 för utskottet

17 för mot.

124 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 89 M, 21 FP, 16 C, 14 KD

För mot.: 17 SD

Avstod: 88 S, 21 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 18 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU8 Kontroll av postförsändelser

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Punkt 3 (Tullverkets resursanvändning och verksamhet)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

90 för res. 1

17 för res. 2

177 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

175 för utskottet

90 för res. 1

19 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 21 MP, 21 FP, 16 C, 12 V, 14 KD

För res. 1: 89 S, 1 V

Avstod: 17 SD, 2 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU6 Slopade Lundinregler och vissa andra skatteåtgärder för företag

Kammaren biföll utskottets förslag.

**SkU7 Genomförande av det nya EU-direktivet om bistånd med in-
drivning samt ändrad beräkning av dröjsmålsavgift i vissa fall**

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

267 för utskottet

17 för res.

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 91 M, 21 MP, 21 FP, 16 C, 15 V, 14 KD

För res.: 17 SD

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

CU10 Värdering till verkligt värde

Kammaren biföll utskottets förslag.

**CU3 Avgifter enligt lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska
olyckor**

Punkt 1 (Lagförslaget)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

160 för utskottet

124 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 91 M, 21 FP, 16 C, 17 SD, 14 KD

För res. 1: 88 S, 21 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

Punkt 2 (Ändringar i lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

159 för utskottet

125 för res. 2

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 21 FP, 16 C, 17 SD, 14 KD

För res. 2: 89 S, 21 MP, 15 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

CU11 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag

1. utskottet

2. res. (S, SD, V)

Votering:

163 för utskottet

121 för res.

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 M, 21 MP, 21 FP, 16 C, 14 KD

För res.: 89 S, 17 SD, 15 V

Frånvarande: 23 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 7 C, 2 SD, 4 V, 5 KD, 1 -

9 § (forts. från 7 §) **Kultur, medier, trossamfund och fritid** (forts. KrU1)

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 114 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ledamöterna i kulturutskottet för en intressant debatt. Den har varit intressant men i vissa fall olustig. Sverigedemokraternas utspel om att folkbildning skulle föda terrorism kan inte annat än anses olustigt. Jag beklagar också att kulturministern inte är tydlig och står fast vid folkbildningens obundenhet.

Några borgerliga partier gör sig också lite lustiga över vårt förslag på fri entré till museer. Det kanske krävs ett tydliggörande. Vi socialdemokrater lägger stor vikt vid ungdomspolitiken. Det är därför vi vill satsa på ungdomsgruppernas förutsättningar. Det är därför vi kopplar ihop kultur, utbildning, arbetsmarknad och socialpolitik till en sammanhållen ungdomspolitik.

I Moderaternas Sverige galopperar utanförskapet, särskilt i ungdomsgrupperna. Ungdomsgrupperna släpps inte in i samhället. De hoppar av skolan, får inget stöd i skolan, får inget arbete och får ingen bostad. På så vis känner man inte heller någon tilltro till demokratin. Det är därför vi socialdemokrater särskilt har valt att lyfta fram ungdomsgrupperna.

Kulturen är ett verkligt bra verktyg för att lyfta fram ungdomsgrupperna. Det är bra för att ungdomsgrupperna ska kunna förstå sin samtid

och kunna växa som människor. Vi vet, precis som Bengt Berg har varit inne på, att det i valet mellan mat på bordet och ett kulturbesök på museet blir så att när resurserna krymper väljer man maten på bordet.

Sverigedemokraterna ondgör sig också över vår politik och att det skulle vara en mångfaldspolitik. Vi tycker att det är bra att de ondgör sig över detta.

Fru talman! Fri entré på museer är i den socialdemokratiska politiken inte bara en rättighetsfråga för dem med knappa resurser, utan det är också en viktig integrationsfråga för att komma in i dagens samhälle. Det är med vår politik vi kan nå fler.

Samma sak gäller för musik- och kulturskolan. Med vår satsning hade vi kunnat nå fler talanger som av ekonomiska skäl inte kan nås i dag – de som av ekonomiska skäl inte kan spela ett instrument eller gå en dramatikerskola. Vår satsning är på så vis också en integrationsfråga. Det är så vi socialdemokrater håller ihop politiken. Sedan är det inte fel att vi med vår satsning på musik- och kulturskolan skulle se en fortsatt tillväxt på det svenska musikundret.

Fru talman! Ska Sverige lyckas måste fler – varje mänsklig resurs – nyttjas väl. För ansvar om framtiden vill vi ha fri entré och satsningar på musik- och kulturskola. Det är en viktig del i vår sammanhållna politik för tillväxt, mångfald och välfärd. Tveka aldrig om det!
(Applåder)

Anf. 115 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Isak From ondgör sig över att jag tidigare i debatten sade att det inte kan vara acceptabelt med statsfinansierad terrorism. Det tycker han är oroväckande – inte det faktum att vi indirekt med skattemedel subventionerar organisationer som av säkerhetspolisen har klassats som ett hot mot rikets inre säkerhet. Det tycker Isak From inte är oroväckande, men att jag påpekar det är oroväckande. Det tycker *jag* är oroväckande.

Det räcker med att titta på till exempel Malmö, där jag har varit verksam, för att se hur djupt inflätade de olika extremistorganisationerna – till exempel Syndikalistiska ungdomsförbundet, Revolutionär kommunistisk ungdom med flera – är i folkbildningens verksamheter. Där deltar även Socialdemokraterna, till exempel i Socialistiskt forum som har hållits på olika ställen i landet. Vid Forum Syd deltar Socialdemokraterna med organisationer som är stämplade som ett hot mot rikets inre säkerhet, där en del av finansieringen kommer från skattemedel och folkbildningens pengar.

Det tycker jag att Isak From skulle oroas sig över mer än att jag påtalar problemet.

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 116 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Mattias Karlsson har nog missförstått mig. Vi är glada över att Sverigedemokraterna ondgör sig över vår politik.

Folkbildningen ska vara fri och obunden. Folkbildningens huvuduppdrag är att främja fria och demokratiska rättigheter. Sedan kan det naturligtvis vara så att det någonstans, någon gång har smugit sig in någon

form av högerextremistisk organisation i folkbildningen. Det får vi i så fall försöka hjälpas åt att få bort. Men kom inte här och påstå att svensk folkbildning skulle ha fött terrorism. Det finns inga som helst bevis för något sådant, och vi står fortfarande fast vid vår tydliga ståndpunkt att folkbildningen ska vara fri och obunden.

Prot. 2011/12:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 117 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Jo, det finns gott om bevis för att en del av folkbildningens pengar används till organisationer som inte arbetar med demokratiska metoder. Det är fullständigt paradoxalt att stå och säga att folkbildningen ska främja demokrati och sedan samtidigt försvara att folkbildningens medel går till organisationer som använder våld som politisk metod – våld som bland annat har riktats mot mig och mina partikamrater. Jag tycker att det är oacceptabelt och att Socialdemokraterna borde ta det på större allvar.

Däremot vill jag påpeka att detta så klart är ett marginalfenomen. Det är inte så att det går mycket pengar till detta, men att det över huvud taget figurerar tycker jag är ett stort problem. Vi måste öppna ögonen för detta och åtgärda det, för det kan som sagt inte vara rimligt att vi med skattemedel finansierar våldsamma organisationer som ägnar sig åt överfall på och hot mot oliktankande.

Anf. 118 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Våld i varje form ska beivras. Är det så att det förekommer våldsamheter är det en fråga för polisen att ta tag i; det är inte en fråga för folkbildningen. Folkbildningens främsta uppgift är att främja demokrati och utveckling. Har man inte förstått det har man också missförstått folkbildningens roll. Demokratin vilar på en särskild grund. Det är den vi ska hjälpas åt att försvara.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

10 § Migration

Migration

Föredrogs

socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU2
Utgiftsområde 8 Migration (prop. 2011/12:1 delvis).

Anf. 119 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservationerna 4, 9, 12 och 14.

Migrationen i världen ökar, och Sverige är en del av den utvecklingen. En del kommer hit för att söka skydd, andra för att förena sig med sin familj och många för att arbeta. Oavsett skälet till att människor flyttar hit bidrar de med kunskap, idéer, arbetskraft och företagande som har fått och kommer att få stor betydelse för Sveriges utveckling. Migration handlar om människor och möjligheter.

Socialdemokraternas grundläggande värderingar om alla människors lika rätt och lika värde är det som präglar våra ställningstaganden. Det är bra att människor kommer till Sverige och vill arbeta, men Sverige måste bli bättre på att välkomna dem som flyttar hit och bättre ta till vara deras kunskaper och resurser. Diskriminering av personer på grund av etnicitet, kön, religion, sexuell läggning eller ålder ska bekämpas. Vi tror att Sverige blir ett rikare land när vi lär av andra och när en mångfald av erfarenhet och kunskap tas till vara både i arbetslivet och i politiken.

Vi socialdemokrater värnar den reglerade invandringen, men också rätten att söka asyl som en grundläggande mänsklig rättighet. Den utgår från människors behov av skydd och deras fruktan för förföljelse. Varje person som söker asyl i Sverige ska få en rättssäker prövning och beslut inom rimlig tid. Vi vill bibehålla den tradition som har gjort att Sverige ses som ett föredöme vad gäller såväl att ge människor skydd som att vara påverkande för stabilisering och demokratisering av regioner i världen.

Fru talman! Barnets bästa ska vara vägledande vid beslut som rör barn. Barn väljer inte själva att bli migranter. Barn väljer heller inte sina föräldrar eller den situation de befinner sig i.

Vi vill se en politik med en bred förankring i Sveriges riksdag men också hos medborgarna i hela landet. Regeringen har valt en annan väg, och den migrationspolitiska överenskommelsen med Miljöpartiet ställer nu höga krav och förväntningar på leverans.

Fru talman! Vi socialdemokrater ser ett värde i utbytet av kunskap och möjligheterna för människor att söka arbete över nationsgränserna. Sverige har haft en lång tradition av arbetskraftsinvandring men också tider då svensk arbetskraft i stor utsträckning sökt sig utanför vår nation för att erhålla arbete, även för att skaffa sig kompetens för att stå starkare på den svenska arbetsmarknaden. Vår hållning är att arbetsmarknadens parter gemensamt med den svenska arbetsmarknadsmyndigheten ska klargöra behovet av arbetskraftsinvandring samt att asylprocessen måste skyddas för att människors behov av skydd från förföljelse inte ska blandas samman med arbetsförhet och arbetsgivares behov av arbetskraft.

Exemplen där människor utnyttjas på arbetsmarknaden har inte minskat i tider av lågkonjunktur, snarare tvärtom. Hotell- och restaurangfacket har i rapporten *Migrationsprojektet* granskat 54 arbetsplatser som ansökt om och fått beviljat att anställa migrerad arbetskraft. Ett eller flera lag- eller avtalsbrott hittades hos 33 av de 54 arbetsplatserna. Det är därför viktigt att en utvärdering görs av den förändrade lagstiftningen och att stabila förutsättningar skapas som ger trygghet för såväl individ som arbetsplatser och företag.

Fru talman! Synnerligen ömmande omständigheter är en undantagsbestämmelse i lagen som låter en person få uppehållstillstånd trots att han eller hon inte är flykting eller skyddsbehövande. Det kan vara någon som lider av en allvarlig sjukdom, funktionsnedsättning eller som har vistats lång tid i Sverige.

Vår uppfattning är att begreppet synnerligen ömmande omständigheter har kommit att tolkas alldeles för restriktivt och bör ändras. Vi menar också att nuvarande praxis i ärenden som rör barn ska mildras. Jag vill därför upprepa frågan som min partikamrat Fredrik Lundh Sammeli

ställdes den 4 maj här i kammaren: När kommer en ändring av begreppet synnerligen ömmande omständigheter?

En annan viktig fråga att ställa sig här i dag är: Varför röstade Miljöpartiet och Kristdemokraterna ned det utskottsinitiativ som togs av Vänsterpartiet i den här frågan när man säger sig vilja ha en förändring? Migrationsminister Tobias Billström har varit tydlig med att han inte anser att en sådan förändring behövs. Frågan till Maria Ferm och Emma Henriksson, som jag hoppas lyssnar, får kanske förtydligas: Blir det någon förändring av begreppet synnerligen ömmande omständigheter? Eller är det bara ett löfte som kan avges i tv-soffor, debattartiklar och radiointervjuer? Om en sådan förändring sker, vad finns det i så fall för tidsplan? Vi i riksdagen har ett ansvar, och vi är beredda att ta det. Är ni det?

Fru talman! Kvinnor som utsatts för våldtäkt eller förnedrande handling har ofta svårt att framlägga sina skäl. De satsningar som har gjorts för att utreda kvinnors asylskäl måste fortsätta, till exempel möjligheten att få handläggare, tolkar och offentliga biträden.

Det är av största vikt att Migrationsverket ges resurser för utbildning och kompetensutveckling för att kunna hantera de könsmissiga skillnader som kan förekomma, liksom att personalen utbildas och kompetensutvecklas för att kunna hantera barns och hbt-personers speciella skäl vid asylansökan. En stor andel av de asylsökande har utsatts för tortyr. Migrationsverkets medicinska utredningar vid misstanke om tortyr måste därför följa tydliga rutiner.

Det är också av största vikt att tolkar finns tillgängliga som har kompetens att ge en rättvisande tolkning av de berättelser som ska ligga till grund vid prövningen. Det handlar om att den sökande ska få en rättssäker behandling. Tolkfrågan och kompetensen hos tolkarna är därför mycket viktiga.

Fru talman! Flyktingmottagandet i Sverige behöver utvecklas med den självklara utgångspunkten att alla ska ges en reell chans till egen försörjning och bli en aktiv del i samhället. Det är därför av största vikt att frågan om ett solidariskt mottagande lyfts fram och att signalsystem ges till Sveriges alla kommuner. De ekonomiska villkoren för kommunerna måste ge långsiktigt stabila förhållanden.

Lagen om eget boende, EBO, har fungerat dåligt och ett nytt system borde skapas. Regeringen borde därför tillsätta en utredning för att titta på nya boendemöjligheter för nyanlända i syfte att uppnå ett värdigt mottagande, att barnperspektivet beaktas och att en bra väg in i samhället skapas.

Fru talman! En stor del av den totala migrationen utgörs av anhöriginvandring – invandring som är förknippad med att anhöriga ska ges möjlighet att leva samman med den som tvingats lämna sitt land av olika skäl.

För att ansöka om återknytning finns krav på fastställd identitet. Man måste alltså ha tillförlitliga dokument som visar identitet för att få uppehållstillstånd. Cirka 95 procent av de asylsökande från Somalia får uppehållstillstånd i Sverige. Men för att få tillstånd att ta en anhörig till Sverige måste den asylsökande bevisa den anhöriges identitet. Eftersom Somalia har plågats av krig i över 20 år saknas fungerande myndigheter som kan utfärda tillförlitliga ID-handlingar, och de få identitetshandling-

ar som ändå utfärdas accepteras inte av svenska myndigheter. Därför drabbas somaliska familjer extra hårt av detta.

Barn väljer inte själva att bli migranter. Barn väljer inte sina föräldrar eller den situation de befinner sig i. Barnets bästa ska vara vägledande vid beslut som rör barn. Lagen borde ändras omedelbart så att kravet på identitetshandlingar inte hindrar familjer från Somalia att återförenas.

Vid ett antal tillfällen, senast i budgetpropositionen, har regeringen tillsammans med Miljöpartiet lovat att praxisändringar som påverkar möjligheten till anhöriginvandring ska göras och att en lagändring ska kunna träda i kraft den 1 juli 2012. För oss socialdemokrater är det oförståeligt varför en akut lagändring på ett så välkänt problem dröjt så länge. Även Migrationsverket har kritiserat regeringen för denna senfärdighet.

Fru talman! Under de senare åren har inströmningen till Sverige av barn utan ordinarie vårdnadshavare, ensamkommande barn, ökat. I dag har länsstyrelserna mandat att förhandla med kommunerna om mottagande av flyktingar. Vi socialdemokrater vill understryka vikten av att alla kommuner tar ett solidariskt ansvar för och ser möjligheter i dessa barn. När barn kommer ensamma till Sverige och välkomnas till en kommun tillförsäkras de en god man. Då antalet ensamkommande barn stadigt ökar måste regeringen tillse att kommunerna har förutsättningar att tillgodose behovet av gode män som därmed kan finnas som stöd för barnen.

Fru talman! I Sverige finns i dag en stor grupp människor som lever utan uppehållstillstånd, så kallade papperslösa. Dessa människor lever ofta under ytterst otrygga förhållanden. Många utnyttjas som svart arbetskraft. Papperslösa barn befinner sig i en särskilt utsatt position och har inga möjligheter att själva påverka sin situation. Barn har egna och tydliga rättigheter som uttrycks i FN:s barnkonvention. Barn under 18 år som inte själva har sökt eller vars föräldrar aldrig ansökt om uppehållstillstånd i Sverige utgör i dag en grupp som faller utanför lagstiftningen när det gäller sjukvård. De omfattas inte av samma vård som barn som är bosatta i Sverige eller som är gömda men har funnits med i asylprocessen. Vi kan inte acceptera att barn används som hävstång för att upprätthålla en reglerad invandring. Vi socialdemokrater anser att alla barn som lever i Sverige ska ha rätt till vård på lika villkor. På samma sätt ska alla barn ha rätt till skolgång. Skolan ger dessa flickor och pojkar en fast punkt i tillvaron som kanske är kantad av både oro och fruktan.

För människor som lever i Sverige utan tillstånd, liksom många andra tillfälliga besökare, är tillgången till sjukvård ett problem. Principen att människor som inte är bosatta i Sverige och som inte ingår i den svenska sjukförsäkringen får betala för sig är rimlig. Men konsekvenserna kan bli svåra för dem som befinner sig i Sverige, lagligt eller ej, och som är i behov av sjukvård och inte kan betala. Att ingen ska nekas nödvändig vård är självklart. Vi anser därför att landstingen bör utforma gemensamma riktlinjer när det gäller vård till papperslösa.

Fru talman! Som jag tidigare sade står vi självklart bakom samtliga socialdemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 5, 7, 13 och 15.

Anf. 120 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 11.

Det är andra året i rad och andra året någonsin som vi i riksdagen har att ta ställning till de budgetära konsekvenserna av en i första hand behovsprövad invandring.

Det gläder mig att Sverigedemokraterna kan presentera ett ansvarsfullt alternativ, även om jag tycker att det är 40 år för sent. Tyvärr kan jag inte gå upp i 1971 års riksdag och varna för den mångkulturalistiska kurs som skulle komma att få ganska förödande konsekvenser för sammanhållningen och tryggheten i samhället.

Den historiska misskötseln kan vi inte göra ogjord, men vi borde åtminstone kunna erkänna att vi har haft fel och göra det som jag kan se är det enda rätta, nämligen byta kurs. Jag vill därför uppmana till att vi tar tre steg som rör migrationspolitiken.

Vi ska ha en flyktingpolitik som i första hand syftar till att hjälpa flyktingar. Vi ska se var flyktingarna finns och hur vi kan hjälpa så många som möjligt på ett så adekvat sätt som möjligt. Det är, som vi tidigare diskuterat i kammaren, i första hand genom närområdeshjälp där vi sätter in våra huvudsakliga insatser i de områden i världen där flyktingar finns och är i behov av hjälp.

Vi bör verka för en generell invandringspolitik som är behovsprövad men som också utgår från samhällets förmåga att ta emot nya invandrare. I första hand handlar det om en arbetskraftsinvandring som är behovsprövad. Vi öppnar för arbetskraftsinvandring i de lägen då vi saknar viss kompetens på den svenska arbetsmarknaden och inte förmår att få den inhemska matchningen att fungera – åtminstone under en övergångsperiod.

Att ta emot efter förmåga gäller framför allt anhöriginvandringen. I dag ser vi stora grupper som migrerar till Sverige men direkt hamnar i utanförskap. Här måste vi hitta verktyg för att kunna bedöma vilka som har förutsättningar att bli en del av samhället och väga in det i vår bedömning för uppehållstillstånd. Denna modell praktiseras med ganska gott resultat i bland annat Kanada och Danmark.

Vidare handlar det om att vi måste ha en ansvarsfull hantering av skattemedlen. Det är oerhört kostsamt med det mångkulturella projekt och den massinvandring Sverige har haft under flera decennier. Ungefär 100 miljarder kronor beräknar vi att den svenska massinvandringspolitiken kommer att kosta den kommande mandatperioden. Men med Sverigedemokraternas politik kan vi spara 24 miljarder på utgiftsområde 8 under budgetperioden.

Det här är skattemedel som såväl Alliansen och regeringen som de rödgröna väljer att spendera på ökad segregation. Vi kunde förut se hur man inom Alliansen mätte segregationen och segregationens utveckling i samhället. Folkpartiet upprättade ett slags barometer där man mätte sysselsättningsgrad, skolresultat och valdeltagande. Detta vägdes samman och gav ett index på hur många bostadsområden som var att betrakta som utanförskapsområden, eller gettoområden som man på den tiden kallade det.

År 1990 kom man fram till att Sverige hade tre gettoområden. År 2004, det sista året man mätte detta, var det uppe i 136 utanförskapsområden. När Folkpartiet och övriga allianspartier övergick från att vara i

opposition till att regera slutade man märkligt nog att mäta segregations- och utanförskapsutvecklingen i samhället. Barometern lades ned.

Denna politik för också med sig motsättningar som tar sig uttryck i rasism eller mildare former av fientlighet etniska, religiösa och kulturella grupper emellan. Inte minst gäller detta mellan olika invandrargrupper men också till viss del gentemot den svenska majoriteten. Det är något som aldrig uppmärksammas av något annat parti än Sverigedemokraterna.

Vi kan se detta ute bland ungdomar. I rapporter från Brottsförebyggande rådet kan vi se hur en överväldigande majoritet av unga rånare har invandrarbakgrund, och de väljer systematiskt att ge sig på unga svenskar. Vi kan också se tendenser till liknande fenomen när det kommer till överfallsvåldtäkter och andra grövre brott.

Det som vi kallar svenskfientlighet och som detta är en del av är något som även sanktioneras av denna församling. Vi har i dag till exempel en lagstiftning om hets mot folkgrupp som inte omfattar och skyddar svenskar.

Vi har, vilket kanske är ännu mer allvarligt för den enskilde som drabbas, en hatbrottslagstiftning, alltså en straffskärpningsparagraf, som säger att det betingar ett högre straff att misshandla en person med utländsk bakgrund än en person med svensk bakgrund. Som svensk är man alltså mindre värd i lagstiftarens ögon.

Det kanske tydligaste exemplet, som tidigare har varit uppe till diskussion, är instegsjobben. Det är en reform som i praktiken innebär att skattebetalande svenskar subventionerar en långtgående diskriminering av sig själva. Med skattemedel bekostar staten 80 procent av den totala anställningskostnaden för en person med utländsk bakgrund som har kommit till Sverige de senaste åren. I praktiken gör man det alltså fem gånger dyrare att anställa en svensk än en nyanländ invandrare.

Det är klart att detta får konsekvenser. Den svensk som skulle ha kunnat få ett jobb på till exempel ett kafé eller liknande blir mindre intressant i arbetsgivarens ögon när denne i stället kan anställa någon för en femtedel av summan för att regeringen subventionerar diskriminering.

Jag har varit inne på en viss typ av svenskfientlig brottslighet, men vi kan också se hur det splittrade samhälle som mångkulturen skapat medför en generellt ökad brottslighet. Till exempel är inte ens hälften av de långtidsdömda brottslingarna på våra fängelser födda i Sverige. Det här är siffror från Kriminalvårdens egen statistik.

Massinvandringen under de senaste decennierna har också medfört arbetslöshet. Vi kan se hur en alltför stor andel av dem som kommer till Sverige hamnar i utanförskap och framför allt arbetslöshet. Den färskaste statistiken visar att mer än var tredje person som är arbetslös och arbetsökande är utlandsfödd – detta trots att utrikes födda bara utgör ungefär en sjundedel av befolkningen.

Betydligt värre ser det ut i de grupper som har invandrat de senaste åren. Ser vi till utrikes födda totalt är den största gruppen finnar som kom hit för att det fanns arbete, och då ser situationen annorlunda ut. Men om vi ser till de senaste årens nyinvandring är det värre. Vi direkt skapar arbetslöshet.

Dessutom skapar vi arbetslöshet genom den undanträngning som arbetskraftsinvandringen medför med de nya regelverk som trädde i kraft

2008. Man har gjort det möjligt för en arbetsgivare att anställa arbetskraft från andra länder trots att det finns folk som skulle kunna ta dessa jobb i Sverige. Det skapar en viss undanträngning, vilket späder på arbetslösheten ytterligare.

Även om det för den enskilde arbetsgivaren kan tyckas klokt – man har kanske själv utländsk bakgrund och har lättare att samarbeta med någon från hemlandet eller har andra intressen av att anställa människor från andra länder – blir det en direkt samhällskostnad och belastning eftersom den svensk som inte får jobbet blir en ekonomisk belastning för samhället, utöver att det är en personlig tragedi.

Sverigedemokraterna vill ta bort sjuklöverns investeringar i splittringspolitik och i det samhällsförfall som vi har kunnat se på nämnda områden under en längre tid.

Vi har stöd bland väljarna för den linjen. Ett institut som gör opinionsundersökningar har undersökt botrender. Man har tittat på hur folk ser på olika boendemiljöer och var i landet man kan tänka sig att bo och vilken typ av områden man vill bo i. Det är 23 procent som uppger att man vill bo mångkulturellt. Mer än tre fjärdedelar uppger alltså att det inte är något alternativ för hur man vill bo. Tre fjärdedelar av befolkningen vill inte bo i den typ av områden som sjuklövern skapar genom sin invandringspolitik. Man vill inte bo i den typ av områden som enligt Folkpartiet lavinartat har vuxit fram i Sverige som en följd av den förda politiken.

I SOM-institutets mätningar kan vi se att endast 26 procent, alltså en fjärdedel, av befolkningen stöder den höga nivå vi i dag har på flyktingmottagning. Flyktingmottagning är ändå en solidarisk handling, och en ganska begränsad företeelse sedd till den totala invandringen. Trots det är det bara en fjärdedel som stöder den nuvarande linjen. De övriga tre fjärdedelarna av befolkningen har saknat representation i riksdagen fram till förra året. Vän av demokrati ser det naturligtvis som ett framsteg att jag kan stå här i dag och representera den absoluta majoriteten i den här frågan.

De ekonomiska medel som vi frigör genom en ansvarsfull invandringspolitik vill vi använda till ekonomisk stimulans genom omfattande skattesänkningar, framför allt för pensionärer, och till att förstärka välfärden. Samtidigt vill vi ha en aktiv och mer effektiv flyktinghjälp genom att finnas tillgängliga och investera mer resurser i de delar av världen där flyktingar befinner sig och behöver hjälp.

Fru talman! Så bygger vi ett Sverige som håller samman, som främjar samhällsgemenskap och ekonomisk hushållning före splittring och slöseri.

Anf. 121 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Är det någon som står för splittringspolitik i riksdagen är det Sverigedemokraterna, hävdar jag.

Jag har en fråga till Erik Almqvist. FN:s konvention om mänskliga rättigheter och rätten att söka asyl är ju något som Sverige står bakom. Står Sverigedemokraterna inte bakom den rätten? Anser ni att vi ska lämna FN-samarbetet?

Anf. 122 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Nej, absolut inte. Vi hedrar de konventioner vi har skrivit på. Det har vi haft inskrivet i vårt partiprogram ett antal år. Utöver det vill vi framför allt lägga mer resurser på att hjälpa flyktingar på ett adekvat sätt. Det är enorma grupper, tiotals miljoner flyktingar, som i dag är på flykt och inte har möjlighet att söka asyl i Sverige. Det är framför allt där vi vill sätta in ökade resurser.

Anf. 123 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Om ni nu står bakom rätten att söka asyl måste människor kunna söka asyl. Om man har asylrätt när man kommer till Sverige som första ansökningsland har man rätt att stanna här. Jag uppfattar det som att Erik Almqvist säger att människor inte ska kunna söka asyl i Sverige på det sätt man gör i dag. Då vill ni ju inte ställa upp på FN:s konvention om mänskliga rättigheter.

I er budget drar ni ned på det bistånd som skulle kunna hjälpa människor i andra länder. Jag har svårt att förstå hur Erik Almqvist får ihop det hela.

Anf. 124 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Det stämmer inte. Vi har aldrig ifrågasatt rätten att söka asyl. Självklart ska man kunna söka asyl i Sverige, och självklart ska man få sina skäl prövade.

Sverige tar emot ett fåtal asylanter. I stället för att lägga enorma resurser, miljarder varje år, på en anhöriginvandring som inte fungerar och som leder till ökad segregation vill vi styra en del av medlen till att hjälpa flyktingar runt om i världen där det finns störst behov av hjälp.

När det gäller vår biståndsbudget stämmer inte det som Eva-Lena Jansson säger. Vi ökar den del av biståndsbudgeten som är riktad till att hjälpa flyktingar. Däremot har vi sett hur vissa utvecklingsbistånd inte alltid har fungerat så bra som vi skulle önska. Det har vi varit benägna att dra in på. Men vi har ökat akut bistånd för flyktingar.

Anf. 125 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Vill man förstå Dublinavtalet kan man åka till flyktinghotellet i Eskilstuna. Bakom nästan varje dörr i det slitna och nedgångna hotellet finns människor som har fått känna den europeiska flykting- och migrationspolitiken in på bara huden.

Knacka på och lyssna och ni ska få höra exakt hur flykten känns, hur rädsla smakar och hur kroppen reagerar när man inte hittar någon väg ut ur sin situation.

Knacka på och lyssna och ni ska få höra om det andra Europa som finns där alldeles under ytan bredvid oss med människosmugglarna och med tillfälliga arbeten för papperslösa. Ni ska få höra om en asylprocess som i till exempel Italien kan innebära år av väntan och ett liv på gatan under tiden.

Jag är Dublin, svarade hon och tittade ned på händerna. Vi kan kalla henne Hannah, kvinnan som flytt från Eritrea och nu satt med mig på flyktinghotellet i Eskilstuna. Hon har varit på väg länge, Hannah. Resan till Europa gick, som för så många andra, via Italien. Där registrerades hennes asylansökan med fingeravtryck. Sedan tog hon sig vidare hit och

till Eskilstuna. Jag kan inte veta vad hon har varit med om, men jag vet att hon är rädd på nätterna. Nu väntar Hannah bara på att skickas tillbaka till Italien. Om hon kommer att få en rättvis prövning av sitt asylärende där är tveksamt. Hanna är en av de tusentals flyktingar i Europa som aldrig verkar nå sitt mål – tryggheten. Berätta om mig, säger hon när jag går. Jag lovar att berätta.

Jag är Dublin, svarade han, mannen vi kan kalla Amir. Flykten från Tunisien ledde honom till Italien, sedan vidare till Tyskland och nu till ett flyktinghotell i Eskilstuna. Han var officer i den tunisiska armén och flydde i samband med arabiska våren. Nu sitter även han här och väntar på att skickas tillbaka till Italien. Visa mig en väg och jag ska följa den. Ge mig en liten, liten chans bara, säger Amir. Jag hade inget hopp att erbjuda.

Stämningen på hotellet där de flesta är Dublinärenden är desperat, och inte sällan blir det slagsmål och konflikter. Det har skildrats väl i tidningen Folket. Det blir ännu värre eftersom det inte finns någon personal från Migrationsverket på plats. Mottagandeförhållandena på hotellet är en fråga som jag gärna diskuterar med migrationsminister Billström vid ett annat tillfälle.

Fru talman! På ett flyktinghotell i Eskilstuna ryms hela den europeiska flykting- och migrationspolitiken. Det är inte vackert. Europa sluter sig, och för den asylsökande finns knappt några lagliga vägar in. Därför kommer migranterna den enda väg som finns i skraliga båtar, gömda i lastbilar, simmande över floden Evros. De kommer till de länder som ligger närmast, nämligen Italien, Grekland och Malta. Asylmottagandet i Grekland är så vidrigt och asylprocessen så obefintlig att Sverige just nu inte skickar tillbaka asylsökande dit. Det är bra. Men till Italien och Malta, där asylprocessen och mottagandeförhållandena inte är mycket bättre, skickar vi både barn och vuxna.

Knacka på en dörr på hotellet och lyssna.

Det enda rimliga vore självklart att skrota Dublinförordningen och skapa lagliga vägar in i Europa. Då kunde de asylsökande själva få välja var de vill söka asyl. Men så länge det inte är så, så länge fort Europa sluter sig alltmer och så länge det inte finns några positiva förändringar av Dublinförordningen måste vi se till att de asylsökande ändå får möjlighet till en rättvis och rättssäker prövning. Just nu har varken Hannah eller Amir rätt till rättsligt biträde. Vänsterpartiet vill att det ska finnas möjlighet att få det även i Dublinärenden.

Knacka på en dörr på hotellet i Eskilstuna och lyssna. Mänskliga rättigheter är inte förhandlingsbara. De skapades särskilt för att skydda de allra mest sårbara, för att ge skydd åt den förföljde, för att ingen ska kunna säljas eller hållas som slav, för att ingen ska dömas oskyldigt, för att tanke och tal ska vara fria, för att ingen ska behöva utsättas för tortyr och för att alla ska ha rätt till liv och hälsa.

Bakom hotellets dörrar hittar vi människor som börjat sin resa till ett annat liv i Europa för att just dessa rättigheter har kränkts. I Sverige borde mänskliga rättigheter vara individuella och absoluta. Framför allt borde de gälla just de människor som behöver dem mest: asylsökande, papperslösa och diskriminerade. Så är det inte nu.

Fru talman! När du och jag blir sjuka är hälso- och sjukvården skyldig att ge oss vård efter behov. Personalen får aldrig snegla på vår status i

samhället, vår politiska hemvist, vår religiösa tro eller vem vi älskar. På den grunden vilar även hälso- och sjukvårdens etiska principer sedan 2 500 år tillbaka. Det är principer som vi är väldigt stolta över och som vi kräver att sjukvården ska hävda.

Men när papperslösa Bahar blir sjuk ber vi sjukvården att bortse från hennes behov. I stället ska de främst titta på hennes juridiska status, som om sjukdomar endast drabbar den som har ett svenskt personnummer, som om behoven beror på vilka papper som finns i fickan. När asylsökande Ibrahim blir sjuk ber vi sjukvården överväga om vården är nödvändig eller om den kan anstå. En sådan gränsdragning finns inte för andra människor i Sverige. En sådan gränsdragning finns inte i sjukvårdsetiken.

Knacka på dörren till kliniken för papperslösa, fru talman! Titta in och se det enorma frivilligarbete som görs på kliniker i landet för att tillgodose rätten till hälsa! Träffa läkare, sjuksköterskor och kuratorer som kämpar för att ge de allra mest utsatta den basala vård de behöver! De träffar asylsökande och papperslösa och försöker efter bästa förmåga täcka över vårt samhälles kolossala misslyckande.

Jag är mycket tacksam över att alla dessa frivilliga orkar. Men samtidigt skäms jag ända in i märgen över att de ska behöva göra det. Jag skäms över att FN:s särskilda rapportör för hälsa, Paul Hunt, ska behöva påpeka för Sverige att papperslösa och asylsökande i Sverige inte får rätten till hälsa tillgodosedd och att alla bör ges lika rätt till vård.

Knacka på dörren till kliniken för papperslösa och se att inte ens alla barn i Sverige har lika rätt till vård! Träffa kvinnor som inte får regelbunden mödravård och som förlöses av frivilliga i hemmet! Träffa lungsjuka Samir som går med sin kroniska lungsjukdom, ständigt orolig för att bli så sjuk att han behöver sjukhusvård!

Fru talman! Knacka på dörren till kliniken för papperslösa och svara på vårdpersonalens fråga varför utredningen om rätt till vård för papperslösa och asylsökande inte ännu kommit ut på remiss! Utredningen leddes av Erna Zelmin och presenterades i maj 2011. Helt i enlighet med de internationella konventioner som Sverige har förbundit sig att följa föreslog utredningen att papperslösa och asylsökande ska få samma rätt till sjukvård som personer som är folkbokförda i Sverige.

Migrationsminister Billström var snabb att avfärda utredningen och påstå att det skulle bli för dyrt. Min fråga är: Vad får mänskliga rättigheter kosta, migrationsminister Billström? Är halva kostnaden för sänkningen av restaurangmomsen för mycket? Blir vi inte tillräckligt mätta då?

Fru talman! Det som krävs är en flyktingpolitik som är förändrad i grunden, med lagliga vägar in i Europa, så att asylrätten respekteras och människor inte tvingas riskera livet på vägen, en flyktingpolitik där inte Dublinförordningen skickar asylsökande mellan sig i en evig karusell, en flyktingpolitik där mottagandet i Sverige från första dagen är värdigt och inkluderande, med en rättssäker prövning där Migrationsverket inte utser sin egen motpart och där även Dublinärenden i vissa fall kan få stöd, en flyktingpolitik där den sökande redan från första dagen kan börja sin introduktion till samhället och få sina grundläggande mänskliga rättigheter tillgodosedda.

En sådan flyktingpolitik kämpar Vänsterpartiet för. Längre fram kommer vi att debattera andra viktiga delar av våra motioner: en vidg-

ning av begreppet ”synnerligen ömmande”, rätt till familjeåterförening och mycket annat. Vi är, som Eva-Lena sade, många som väntar på att få se resultat av överenskommelsen. Kommer det någonsin att bli annat än löften?

Nu knackar jag varsamt på dörrarna på hotellet i Eskilstuna. Jag säger: Jag lovar att berätta om er. Vänsterpartiet lovar att kämpa för lagliga vägar in i Europa. Jag knackar på dörrarna till klinikerna för papperslösa och säger: Tack för ert stora arbete! Ni skulle aldrig behöva göra det. Tillsammans fortsätter vi att kämpa för lika rätt till vård.

Med detta, fru talman, ställer jag mig naturligtvis bakom alla Vänsterpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 14 och 19.

I detta anförande instämde Marianne Berg (V).

Anf. 126 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga motioner.

Då var det åter dags för budgetdebatt om utgiftsområde 8! Den stora skillnaden från förra året är att den nu föreslagna propositionen och det i utskottet beslutade betänkandet står på fast politisk grund. Bakom detta förslag står Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Miljöpartiet och vi moderater. Detta har naturligtvis sin grund i den överenskommelse som slöts mellan alliansregeringen och Miljöpartiet i mars i år. Vi tyckte att det var oerhört viktigt att det på migrationsområdet, som så tydligt berör människor i en utsatt situation, finns en bred politisk majoritet, inte minst i dag, när vi har två ytterlighetspartier i riksdagen.

Överenskommelsen vilar på fyra bärande delar. Vi värnar asylrätten och vill underlätta arbetskraftsinvandring och rörlighet över gränserna, tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter samt fördjupa det europeiska och internationella samarbetet.

I decennier har migrationspolitik varit liktydigt med asylpolitik, vilket har skapat en bild av hjälplösa människor som kommer till vårt land. Denna bild tror jag är ett av de viktigaste skälen till att vi inte lyckats hjälpa människor att fullt ut bli delaktiga i vårt samhälle.

När man tittar i backspegeln häpnar man över hur människor som flytt långa vägar under svåra förhållanden kunnat betraktas som hjälplösa. Den bilden vill vi förändra, och det har regeringen och vi moderater aktivt arbetat för att göra. Det är ett annat synsätt, att de som kommer till vårt land är kapabla och vill bidra, som ska prägl processen.

Migration är mycket mer än asyl. Att åter öppna Sverige för dem som vill komma hit och arbeta är oerhört viktigt. Det senaste året som vi har full statistik över, 2010, kom det över 13 000 människor hit. Från den tidpunkt då lagen trädde i kraft, den 15 december 2008, har det kommit nästan 42 000 människor.

Det ska tilläggas att arbetskraftsinvandringen är en av de pusselbitar som ska hjälpa oss att på sikt värna vår välfärd, både ur ett ekonomiskt perspektiv och inte minst för att kunna bemanna våra vård- och omsorgsverksamheter. Låt oss inte glömma att det var människorna som kom till

vårt land för att arbeta på 50-, 60- och 70-talet som hjälpte oss att bygga det land vi nu har!

Ur detta, fru talman, växer det fram en bild av Sverige som en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck tillsammans med bilden att man ska kunna komma till Sverige för att arbeta och förverkliga sina drömmar. Sverige behöver invandrad arbetskraft för tillväxt och välfärd nu och i framtiden. Samtidigt ger det fattiga länder möjlighet att bli något rikare genom att pengar sänds åter. Man får nya kunskaper och nya nätverk. Efter att ha medverkat i den statliga utredningen om cirkulär migration är jag övertygad om att det finns en stor positiv kraft när människor rör sig över gränser. Den svenska migrationspolitiken är human, men inte naiv.

Sverige är det fjärde största asyllandet bland de industrialiserade länderna. Bara USA, Frankrike och Tyskland får fler ansökningar. Under 2010 ansökte nästan 32 000 människor om asyl, och nästan 12 000 ansökningar beviljades. I denna siffra inkluderas även kvotflyktingarna. Dessa siffror visar på vikten av ordning och reda i ett humant asylsystem med flera skyddsgrunder, förutsägbarhet, rättssäkerhet, domstolsprövning, korta handläggningstider och ett tydligt avslut.

Det jag nu har sagt får naturligtvis mer konkret form och lämnar avtryck i budgeten för 2012. Jag ska nämna några.

Migrationsverkets uppdrag och verksamhet är kopplade till en omvärld som kännetecknas av osäkerhet och föränderlighet. Antalet asylsökande är naturligtvis inte konstant utan varierar. Det gör att det är svårt att bedöma vilken bemanning man ska ha. Migrationsverkets verksamhet är kunskapsintensiv, och därför har man från regeringens sida valt att ge medel i förhållande till ett intervall. Regeringen bedömer att det ska komma mellan 26 000 och 32 000 asylansökningar mellan 2012 och 2015.

Handläggningstiderna har förkortats på framför allt Migrationsverkets område med flera månader. Men tiden i mottagningssystemet beror också på andra myndigheter, domstolar, tiden för kommunmottagandet och tiden från ett lagakraftvunnet utvisnings- och avvisningsbeslut till tiden för utresa.

Här vill jag nämna det så kallade Revaprojektet, som är ett samarbete mellan polisen och Kriminalvården för att få effektivare verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.

Kvotflyktingar är den grupp som oftast är i störst behov av skydd och hjälp. Därför har Sverige under lång tid samarbetat med UNHCR för att hjälpa dessa människor som inte sällan suttit fast i flyktingläger. Förutom att detta är en prioriterad fråga i budgeten – Sverige har en kvot på ungefär 1 900 personer – driver Sverige också att fler EU-länder ska ta sitt ansvar för denna grupp. Gör man räkneexemplet att varje EU-land skulle ta emot lika många kvotflyktingar som Sverige i förhållande till sin befolkning skulle vi kunna hjälpa 80 000 människor.

Jag vill även lyfta fram den överenskommelse som har ingåtts mellan alliansregeringen och Miljöpartiet, där regeringen föreslår att 850 miljoner kronor avsätts till nästa år. Bland sådant av mer konkret natur kan nämnas att med utgångspunkt i principen om barnets bästa och rätten till familjeåterförening lösa problematiken med återförening på grund av praxisförändring. Praxisändringen gäller styrkt identitet för anhörig-

invandrare, vilket har fått stora konsekvenser för bland annat barnfamiljer. Jag vill också nämna planerna på att inrätta en fjärde migrationsdomstol för att minska handläggningstiderna och öka rättssäkerheten.

I detta betänkande hanteras, som brukligt är, ett stort antal motioner. Jag tänker koncentrera mig på ett av de två ytterlighetspartierna, nämligen Sverigedemokraterna. På migrationsområdet gör partiet sina absolut största besparingar. Storleken och takten är av den omfattningen att även om någon skulle vilja genomföra detta är det inte praktiskt möjligt. Det får som en naturlig konsekvens att de satsningar som Sverigedemokraterna föreslår på andra områden inte har ekonomisk täckning. I realiteten är det många tomma löften. Det är något jag tycker att väljarna bör vara uppmärksamma på.

Om vi lite mer konkret lyfter på locket kan vi se att det är enbart två kategorier med asylsökande som ska tillåtas komma till Sverige. Det är konventionsflyktingar och kvotflyktingar. Redan här kan vi konstatera att partiet utan att blinka bryter mot konventioner som Sverige har förpliktat sig till: Genèvekonventionen, FN:s konvention om rätten till familjeåterförening, Europakonventionen och även åtaganden som Sverige har gentemot EU.

Samtidigt som det nu finns 35 000 i Migrationsverkets mottagnings-system ska enligt Sverigedemokraterna medlen för rättslig prövning minskas med 28 procent. Det betyder naturligtvis att de kommer att vara en längre tid i mottagningssystemet, vilket naturligtvis ökar kostnaderna och förlänger vistelsen i Sverige. Samtidigt föreslår de att medlen för ersättning till asylsökande också kraftigt ska reduceras.

Med nuvarande ordning kan jag inte se någon annan lösning än att alla dessa asylsökande som blir fast i systemet med mindre pengar för sin försörjning kommer att få förlita sig på kommunens försörjningsstöd. Är detta något som ni glömde nämna på era torgmöten, Erik Almqvist och Jimmie Åkesson?

En av de flyktinggrupper som Sverigedemokraterna säger ska tillåtas komma till Sverige är kvotflyktingarna. Men anslaget som finansierar kvotflyktingar ger man, hör och häpna, 0 kronor.

Om vi bortser från nyss nämnda små detaljer är det övergripande budskapet från partiet att man vill minska invandringen med 90 procent och att enbart konventionsflyktingar och kvotflyktingar ska tillåtas komma.

Låt oss då titta lite grann på hur det ser ut. Den siffra som kan härledas till flyktingar som fått uppehållstillstånd i Sverige var 2010 lite drygt 15 000. Häre ingår även de drygt 3 000 personer som är anhöriga till flyktingar. Denna siffra är viktig att nämna för att få proportion när ord som "massinvandring" används.

I Sverigedemokraternas budgetmotion görs bedömningen att man kan minska antalet asyl- och anhöriginvandrare med 90 procent. Den gruppen består i dag av nästan 37 000 människor. Med nämnda inriktning skulle alltså asyl- och anhöriginvandringen minskas till ungefär 3 676 personer. I samma motion säger man att konventionsflyktingar och kvotflyktingar ska vara dem man släpper in. Men de är redan nu 4 078 till antalet, så redan här når man inte 90-procentsmålet.

Sedan kommer man att neka flyktingar och deras anhöriga att återförenas. Inte heller de som har hittat kärleken kommer att kunna leva ihop

med sina älskade om de råkar vara från ett land utanför EU: Det skulle kunna vara USA, Japan, Thailand, Israel eller Sydafrika. Denna grupp, anhöriginvandring av icke-flyktingar, är den absolut största gruppen anhöriginvandrare. De är 21 460 av totalt 24 500.

Med detta vill jag tala om att den budget som Sverigedemokraterna presenterar är ihålig och inte säger allt som är sant.

Fru talman! Jag vill ånyo yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner. Jag ser med glädje fram mot Erik Almqvists förklaring om hur han och hans parti mer konkret tänker sig sin politik.
(Applåder)

Anf. 127 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Vilka konsekvenser man får av att införa en i högre grad behovsprövad invandring är så klart något man får prognostisera. Vi har i första hand tittat på Danmark, som har infört i grova drag den invandringspolitik som vi vill se i Sverige. Vi har tittat på de konsekvenser som det har inneburit för Danmark när det gäller antalet som söker uppehållstillstånd i Danmark och det antal som beviljas. Danmark är dessutom ett land som också ingår i EU och har skrivit på samma avtal med FN som Sverige har.

I det danska exemplet handlar det om en minskning med ungefär 90 procent i förhållande till dagens nivå i Sverige. Därav följer naturligtvis också minskade anslag till Migrationsverket och andra instanser som hanterar invandringsmottagning och flyktingmottagning.

Det uppstod några frågetecken för mig när Mikael Cederbratt försökte motivera de nya regelverken för arbetskraftsinvandring. Han använde samma retoriska knep som de sju övriga riksdagspartierna har gjort här i kammaren i tio år. Han talade om att vi i framtiden kommer att ha utmaningar och behöva folk till välfärden och att vi kommer att ha brist på arbetskraft i Sverige.

För tio år sedan talade man mycket här i kammaren om att det när fyrtiotalisterna gick i pension skulle komma att vara enorm brist på arbetskraft och att det därför behövdes en förebyggande och mycket omfattande invandring. Men i dag har två tredjedelar av fyrtiotalisterna gått i pension, och vi har den högsta arbetslösheten på lång tid. Arbetslösheten är som högst bland dem som vi har tagit hit just med förevändningen att de skulle fylla luckan, och särskilt gäller det dem som har kommit de senaste åren.

Därför undrar jag hur Mikael Cederbratt menar att en generell arbetskraftsinvandring som den vi har i dag skulle lösa några problem. Redan innan nuvarande regelverk hade vi ju en modell där folk kunde få uppehållstillstånd och få komma hit för att arbeta i de fall vi hade behov av arbetskraft, till exempel inom välfärdssektorn.

Anf. 128 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Jag menar att det bästa sättet att reglera arbetskraftsinvandring är att den som har behovet är den som bäst kan bedöma det, inte någon myndighet.

Det är redan nu arbetsbrist. Det är detta som gör det här krångligt. Vi har alltså en förhållandevis hög arbetslöshet, och vi har en väldigt hög sysselsättningsgrad. Jag tror att det är 600 000 utrikes födda som varje

morgon öppnar sina trötta ögon och trampar i väg och genererar skattepengar till bland annat oss här i riksdagen.

Jag ser också i utredningen om cirkulär migration att handeln mellan länder där det finns invandrargrupper ökar. Jag tror att det finns en stor ekonomisk potential. Jag tror också att vi behöver det på grund av den demografiska situationen. I dagsläget går det tre som arbetar på varje som inte arbetar. Det kommer inom 20–30 år att vara två förvärvsarbetande på varje person som inte arbetar, och det ger naturligtvis konsekvenser.

Vad Sverigedemokraterna säger är att vi naturligtvis ska hålla de konventioner som Sverige har ingått. Men samtidigt bryter ni direkt emot dem genom det förslag ni lägger fram. Det gäller FN:s konvention om rätten till familjeåterförening.

Ni har förslag på att om man inte har ID-kontroll vid gränsen ska man direkt avvisas. Det är ett direkt brott mot Genèvekonventionen. Erik Almqvist kan inte bara slänga sig med sådana saker. Nu får du faktiskt tala om för oss varför du inte bryter mot konventionerna med det jag har beskrivit.

Sedan får du också försöka förklara hur man kan få människor till Sverige som kvotflyktingar om man har 0 kronor på det budgetkontot.

Anf. 129 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Det blir svårt att förhålla sig till frågeställningen. Menar Mikael Cederbratt att enbart västvärldens kanske mest ansvarlösa och generösa anhöriginvandring uppfyller FN:s krav och om vi gör en åtstramning som mycket väl är i linje med den i ett antal andra länder i EU som också ingår i samma avtal skulle det inte vara förenligt? Vore det så att bara en ansvarlös invandringspolitik är förenlig med FN:s regler tycker jag inte att vi ska helga de avtalen. Men jag är ganska övertygad om att så inte är fallet.

Vad gäller arbetskraftsinvandringen tycker jag inte att jag fick svar på min fråga. Finns det en brist på arbetskraft inom en viss sektor? Visst, det finns det alltid. Med den gamla behovsprövade arbetskraftspolitiken fanns det en möjlighet att ta in arbetskraft utifrån. Det är även vi sverigedemokrater för. Den enda skillnaden är att man nu kan arbetskraftsinvandra till Sverige fast man inte behövs på den svenska arbetsmarknaden. Det späder snarare på arbetslöshet och utanförskap än att bidra till att minska det.

Dessutom ser vi hur merparten av dem som har arbetskraftsinvandrat sedan det nya regelverket trädde i kraft inte har varit någon kvalificerad arbetskraft. Som vi mycket riktigt har konstaterat flera gånger redan i dag hamnar majoriteten av dem som invandrar till Sverige i utanförskap under en lång tid innan de kommer in på arbetsmarknaden.

Det vore snart på sin plats att någon företrädare för sjuklövern kan erkänna den koppling som finns mellan en stor invandring och en ökande segregation. Erkänn det faktum att segregationen som tilltar år från år inte hade varit möjlig om man inte haft den invandringspolitik som ni företräder.

Erkänner man det måste man också inse att så länge invandringen leder till utanförskap och arbetslöshet kommer heller inte invandringen att lösa problemet med arbetskraftbrist.

Anf. 130 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Jag förstår att det är svårt att förhålla sig till verkligheten. Jag talar ganska tydligt om att den budget som ni har lagt fram inte håller. Ni talar å ena sidan om 90 procents minskning. När jag lägger ihop hur många kvotflyktingar och konventionsflyktingar vi har får vi ett större antal än de 10 procent som ni är beredda att släppa in. Sedan lägger på vi ett antal anhöriga. Antingen får ni ändra på procentsatserna eller så får ni säga rakt ut att ni bryter mot konventionerna. Den största gruppen anhöriga är de som tillhör klubben Vi som blev kära.

Anf. 131 MARIA FERM (MP):

Fru talman! I dag debatterar vi socialförsäkringsutskottets betänkande 2 som rör utgiftsområde 8 och handlar om migration. För mig som representant för ett grönt parti är det självklart att alla människor är lika värda och har samma rätt till vår gemensamma jord. Vi har alla ett lika stort ansvar att förvalta vår omvärld till dem som kommer efter oss. Länder inte är isolerade öar, utan delar av den helhet som vår planet utgör. Gränser är ett relativt sent påfund som skapar barriärer människor emellan. I en grön värld finns inte gränser. En grön värld är en värld där alla människor har en möjlighet att flytta, men där ingen människa tvingas fly. Tyvärr är vi långt ifrån den visionen i dag.

Det finns fler flyktingar i världen nu än det har funnits på 15 år. De flesta är internflyktingar eller har flytt till grannländer som också är utvecklingsländer, precis som de konflikthårdar de flyr ifrån. Väldigt få lyckas ta sig till EU eftersom det inte finns några lagliga sätt att ta sig in i EU över huvud taget. De murar som byggs runt EU:s gränser skapar ytterligare hinder för de människor som söker sig in i EU i hopp om ett bättre liv eller på flykt undan våld och förtryck.

För de få som lyckats fly in till EU blir det svårare att få stanna. Främlingsfientliga vindar blåser över Europa, vilket gör politiken alltmer restriktiv. Etablerade partier anpassar sin politik efter de främlingsfientliga, kanske i hopp om att vinna tillbaka väljare.

För Miljöpartiet de gröna är det viktigt att Sverige inte går samma väg som övriga Europa och inte tillåter de främlingsfientliga att sätta agendan och indirekt påverka politiken. Det blir bara en ond spiral som förskjuter debatten i en mer främlingsfientlig riktning vilket öppnar upp för ännu mer extremism. Samhället blir allt kallare, och möjligheterna att driva igenom humana reformer blir alltmer avlägsna i takt med att diskursen förändras.

Denna debatt om migrationsdelen i statsbudgeten är relativt historisk. För första gången är Miljöpartiet de gröna och regeringen överens om migrationsdelen i budgeten. Miljöpartiet de gröna och regeringen inledde i mars i år ett samarbete om den samlade asyl- och migrationspolitiken.

Vi gjorde en ramöverenskommelse som innehöll ett antal olika reformer. De reformer vi kom överens om innebär alla att politiken blir mer human och mer mänsklig. Migrationspolitiken som vi är överens om ska vara human, rättssäker och ordnad. De sammanlagda reformerna innebär att fler kommer att få stanna i Sverige och skapa sin framtid här.

Vi har till exempel kommit överens om att förbättra landinformati-
onen, inrätta en fjärde migrationsdomstol, ge papperslösa rätt till vård, ge

papperslösa barn rätt till skolgång och se över tillgången till auktoriserade tolkar.

För Miljöpartiet räcker det nämligen inte bara med att förhindra att främlingsfientliga krafter får direkt eller indirekt inflytande över politiken och debatten, utan vi vill genomföra konkreta förändringar som får en direkt påverkan på människors liv. Det behöver göras förändringar av migrationspolitiken. Många förändringar är alldeles för angelägna för att vänta med till efter 2014.

Fru talman! Det här betänkandet rör allt från resurser för Migrationsverket till domstolsprövning och återvändande. Jag kommer att fokusera på den del som rör de förändringar som kommer till följd av migrations-samarbetet mellan regeringen och Miljöpartiet.

En av de absolut viktigaste frågorna som Miljöpartiet de gröna tog med in i samarbetet med regeringen handlar om rätten till familjeåterförening. Sedan några år tillbaka är det omöjligt för vissa personer att återförenas med sin familj på grund av nya krav på styrkt identitet och passhandlingar. Sverige godtar inte pass från till exempel Somalia, och därmed har familjeåterförening i princip omöjliggjorts för personer från Somalia men också för personer från andra delar av världen.

Inte minst med tanke på den djupt allvarliga situationen i Somalia och på Afrikas horn, med både inbördeskrig och svältkatastrof, har det varit viktigt för Miljöpartiet att snabbt gå vidare med att lösa problemen med kraven på styrkt identitet och passhandlingar.

Många är de föräldrar som sedan flera år väntar på sina barn som är kvar i flyktingläger i Somalia eller i närliggande länder. Kravet på ur svensk synpunkt godtagbara passhandlingar leder till att barn förvägras komma till sina föräldrar i Sverige och att makar hålls separerade trots att alla kriterier i övrigt för beviljande av uppehållstillstånd är uppfyllda.

Att få en med svenska mått mätt godtagbar passhandling är omöjligt i vissa länder. I till exempel Somalia har det inte funnits fungerande myndigheter under flera decennier, och därmed har ingen kunnat utfärda riktiga identitetshandlingar.

Miljöpartiet de gröna och regeringen är alltså överens om att med utgångspunkt i principen om barnets bästa och rätten till familjeåterförening hitta en lösning på problematiken med kraven på styrkt identitet och pass i familjeåterföreningsfall. Det kan till exempel ske genom dna-test, men andra lösningar kan också komma i fråga.

Det är glädjande att gemensamt med regeringen redan i årets budget kunna presentera denna reform, såväl som en reform som ger papperslösa barn rätt att gå i skola. Tusentals familjer kommer att kunna återförenas i Sverige, vilket innebär att denna reform kan komma att bli den största sedan den tillfälliga asyllagen. Vår ambition är att lagförändringarna om anhöriginvandring kan träda i kraft redan den 1 juli 2012.

Det är fortfarande flera månader kvar till dess att lagförändringarna träder i kraft, och tyvärr tar det en del tid att förändra lagstiftningen. Vår tidsplan är dock pressad, och frågan har såklart högsta prioritet. För Miljöpartiet är det viktigt att det sker skyndsamt och att det samtidigt genomförs ett grundligt arbete för att lösa problemen.

För mig som grön är det viktigt att arbeta för konkreta förändringar. Det räcker inte för mig att bara tala vackert, utan de stora samhälleliga problemen kräver politisk handling. Självklart kommer inte Miljöpartiet

att kunna förändra allt, men genom det migrationssamarbete vi har med regeringen kommer många människors liv att påverkas. Många familjer kommer att kunna återförenas, och många barn kommer att få rätt till skolgång. Det är det viktiga.

Med dessa ord vill jag avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 132 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att korrigera mina tidigare bifallsyrkanden: Jag yrkar bifall till reservationerna 2, 5, 10, 13 och 15 och ingenting annat.

Fru talman! Jag har några frågor till Maria Ferm. Anser Miljöpartiet att utredningen om vård efter behov och på lika villkor borde gå ut på remiss? Det är en ganska enkel fråga att svara ja eller nej på.

När det gäller frågan om synnerligen ömmande omständigheter, som jag nämnde, har jag förstått att Maria Ferm och Miljöpartiet är engagerade. Jag välkomnar den syn på människor man har och som jag tycker genomsyrar sju av åtta partier i riksdagen. Det är bara Sverigedemokraterna som inte har samma människosyn som vi.

Maria Ferm har talat om vikten av att få till en förändring. Vi ser att begreppet synnerligen ömmande omständigheter inte är tillräckligt bra, som vi uppfattar det. Framför allt tolkas det alldeles för restriktivt, och det bör ändras. Min fråga är: När kommer det en förändring? Det skulle jag vilja veta om Maria Ferm kan berätta, fru talman.

Anf. 133 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Svaret på den första frågan är att det stämmer; Miljöpartiet vill verkligen att utredningarna om vård ska ut på remiss. Vi ser fram emot att vi väl kan ta ytterligare ett steg i frågan eftersom den är en av de viktigaste frågor som finns med i överenskommelsen. Den är också en av de viktigaste frågorna i samarbetet med regeringen.

När ändå vårdfrågan kommer på tal kan jag säga att jag hoppas att Socialdemokraterna i sitt interna utvecklingsarbete kommer att komma fram till att man kan stödja en linje som går ut på att alla människor, inte bara barn, kan få tillgång till vård på samma villkor som andra även om de är papperslösa. Rätta mig om jag har fel, Eva-Lena Jansson, men i dagsläget är Socialdemokraterna inte positiva till förändringen, även om ni säkert vill att utredningen ska gå ut på remiss.

På fråga nummer två svarar jag att det för Miljöpartiet är viktigt att det blir en förändring av begreppet synnerligen ömmande omständigheter och en lagändring som innebär att fler personer kan få stanna. Det är en fråga som vi ser att det finns möjligheter att diskutera med regeringen. Vi ser också att det är den enda möjligheten att få till någon form av förändring av lagstiftningen. Du är precis lika medveten som jag, Eva-Lena Jansson, om att det inte finns något annat sätt att bilda majoritet för en sådan förändring i den här kammaren. Det är genom vårt samarbete med regeringen som vi driver frågorna, och vi ser positivt på att kunna komma vidare i samtalen eftersom vi har positiva diskussioner nu.

Anf. 134 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Både jag och Maria Ferm sitter i riksdagen. Det är riksdagen som i så fall kan vara med och fatta dessa beslut. Som jag har uppfattat det har Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet men även Kristdemokraterna och jag tror faktiskt också Centerpartiet uttryckt en önskan och vilja att förändra begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Jag tror att till och med Folkpartiet stod bakom detta. I och med det skulle det finnas en majoritet i Sveriges riksdag. Vi behöver alltså inte vänta på regeringen, för riksdagen kan fatta beslut att ge regeringen i uppdrag att göra det här.

Jag förstår att Maria Ferm gärna vill försvara samarbetet. Men glöm inte bort att vi sitter i riksdagen och att vi här, fru talman, kan vara med och fatta sådana beslut tillsammans.

Vad är tidsplanen för begreppet synnerligen ömmande omständigheter?

Jag tror att det är viktigt att utredningen om vård efter behov och på lika villkor kommer ut på remiss. Jag vill också poängtera att när det gäller sjukvård för papperslösa har ett av de landsting som styrs av en socialdemokratisk majoritet, Örebro läns landsting, varit med och fattat beslut om just sjukvården och rätten till sjukvård.

Anf. 135 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Det stämmer att så är fallet när det gäller Örebro. Men Socialdemokraterna som helhet är emot att ge papperslösa människor rätt till vård på lika villkor. De är bara för att barn ska kunna få denna möjlighet. Där har ni ett arbete kvar att göra, kan jag hoppas på.

Vi har haft inledande diskussioner om frågan om synnerligen ömmande omständigheter. Jag hoppas såklart att vi kan komma vidare i arbetet. Jag tycker att det är problematiskt att Sverige trots den stora debatt vi hade för ett antal år sedan om apatiska barn fortfarande utvisar apatiska barn. Jag tycker att det behövs en förändring som gör att lagstiftningen blir mindre restriktiv.

Jag ser också att den enda politiskt realistiska vägen att kunna få till stånd en sådan förändring, som inte bara blir fina ord som sedan inte blir genomförda eller återfinns i någon budget, är det samarbete som vi har med regeringen. Därför ser jag fram emot fortsatta diskussioner i frågorna.

Anf. 136 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! Migration, som är dagens ämne, handlar om att människor flyttar från ett land till ett annat, till Sverige och till Europa eller tvärtom – från Sverige och från Europa.

Det handlar om människor som har drabbats av förföljelse och fruktansvärda lidanden. Det handlar om ensamma barn som någon kanske har skickat i väg från fattigdom eller krig. Men det handlar också om många människor som vill pröva ett nytt liv och ett nytt arbete.

Oavsett vad människors flyttande beror på ser vi från en liberal utgångspunkt öppenhet och rörlighet mellan länder som en utvecklande och skapande kraft. Historiskt kan vi tvärtom se att länder, kulturer och regioner som har fastnat i nationalism och försökt isolera sig har stagnerat och stannat i utvecklingen.

För mig är det uppenbart, fru talman, att invandring och utvandring hör ihop med handel och ekonomisk utveckling men också med frihet och demokrati.

Rädslan för utländsk arbetskraft, till exempel, lade alltför länge en broms på den svenska tillväxten och utvecklingen. Men 2008 öppnade Alliansen och Miljöpartiet för arbetskraftsinvandring från länder utanför EU. Sedan dess har flera tusen personer kommit och fått jobb i Sverige – helt olika typer av jobb. Det är ofta nyckeljobb som har gett mer i arbete åt andra människor som redan bor i Sverige.

Sveriges framtid är beroende av att vi här kan vara attraktiva för människor som vill komma hit och arbeta. Det är ett viktigt budskap.

Alliansregeringen har tagit fasta delar på migrationens utvecklingsmöjligheter, dels, och inte minst, på vår medmänskliga skyldighet att hjälpa människor på flykt. Det finns nu en bred majoritet i riksdagen för migrationspolitiken i stora drag. I våras ingick Alliansen och Miljöpartiet en ramöverenskommelse om de olika migrationsfrågorna. Den ligger till grund för politiken hela denna riksdagsperiod.

En sak som bestämdes i riksdagen 2006 var en ny utlänningslag. Den bygger på ett system med domstol och rätt till överklagande. Som helhet tycker vi i Folkpartiet att det systemet är rättssäkert för flyktingar och skyddsbehövande som söker uppehållstillstånd, och hittills har det fungerat mycket bättre än det gamla systemet som byggde på politiska beslut i enskilda ärenden.

Samtidigt är ingen lag så heltäckande och bra att den kan vara för evigt. Den extrembild som målas upp i kammaren av Vänsterpartiet om att svensk flyktingpolitik som helhet är hård, hänsynslös, inhuman och så vidare stämmer inte alls. Den stämmer lika lite som Sverigedemokraternas extrembild av en politik för massinvandring. Nej, Sverige tillhör de länder som tar emot många flyktingar även i absoluta tal.

Som helhet har vi en bra politik för flyktingmottagande, men vi i Folkpartiet är övertygade om att även vi i Sverige behöver förbättra och utveckla en del av vår flyktingpolitik. Därför driver vi ett antal frågor inom ramen för det här samarbetet mellan Alliansen och Miljöpartiet.

Vi för en ständig diskussion inom vårt parti om vilka beståndsdelar en human flyktingpolitik ska ha. Vår utgångspunkt är självfallet att internationella konventioner ska hållas och att Sverige ska vara ett föredöme. Samtidigt måste vi inse att en lagreglerad migrationspolitik som Sverige, liksom alla andra länder, har måste kunna innebära att människor som inte får uppehållstillstånd också ska lämna landet, annars är det meningslöst att ha lagar och regler.

Vi menar att man framöver måste fortsätta att se över praxis i asylärenden och även vara öppen för att korrigera lagen på vissa punkter. Vi föreslår samtal om ett utvecklingsarbete inom det här ramsarbetet.

När det gäller gömda och papperslösa har vi länge sagt att även om människor som är här utan tillstånd inte kan ha alla medborgerliga rättigheter finns det vissa grundläggande mänskliga rättigheter, till exempel rätten till liv och hälsa. Det finns också den grundläggande rättigheten att barn ska ha rätt att gå i skola var de än bor.

Det finns en del utvisningar som väcker frågor, till exempel utvisning av barn med stark anknytning till Sverige eller utvisning av gamla och svårt sjuka som inte kan ta vara på sig själva. Därför föreslår vi i Folk-

partiet att en diskussion tas upp om att utöka möjligheten att göra undantag enligt det som i utlänningslagen heter synnerligen ömmande omständigheter. Folkpartiet driver också på sikt att vi i Sverige ska implementera barnkonventionen i vår lagstiftning.

Det är väldigt bra att alliansregeringen har utrett frågorna om vård och skola. Det var något som inte hände under de tolv år som Socialdemokraterna hade ansvar för de här frågorna. Jag förväntar mig nu att det snart kommer remisser med förslag på hur vi går vidare med både frågan om vård och frågan om skola.

Det är också väldigt bra att ett lagstiftningsarbete nu är på gång för att underlätta identifieringen av barn och anhöriga utan godkända pass. Vi har till exempel sett en hel del tragedier när det gäller hopplösa försök att återförena somaliska familjer. Där vet vi också att ett lagstiftningsarbete är på gång.

Vi i Folkpartiet vill, som sagt, snabba på arbetet med en hel del av de här frågorna, men samtidigt måste vi konstatera att det äntligen har satts i gång ett arbete med frågor som inte har lyfts fram på många år och som inte minst var bortglömda under den förra, socialdemokratiska regeringen.

Fru talman! Det är svårt att tänka sig en migrationspolitik i dag utan europeiskt samarbete och utan internationellt samarbete. Stockholmsprogrammet, som antogs under Sveriges ordförandeskap, ritar upp en politik för solidaritet och mänskliga rättigheter och en politik för att skapa enhetliga principer för uppehållstillstånd i hela Europa. Det är endast så vi kan möta de flyktingströmmar som kan komma under olika perioder.

Europeiska kommissionen under Cecilia Malmström agerar aktivt för att stödja länder som får särskilt stora flyktingströmmar och också för att följa upp att EU-länderna följer de konventioner som gäller. Just nu pågår förhandlingar mellan ministerrådet och parlamentet om att införa mer automatiska system som ska gripa in förebyggande när flyktingmottagandet hotas av sammanbrott i ett land.

Sverige stöder också programmet för att fler länder ska ta emot så kallade kvotflyktingar via FN och UNHCR från olika flyktingläger. Det handlar om människor som inte själva kan ordna en transport, som inte har en chans att söka asyl i något land och som lever under eländiga förhållanden i överfyllda flyktingläger. Vi ser fram emot att fler länder tar emot kvotflyktingar. Om alla EU-länder tog emot kvotflyktingar i samma utsträckning som Sverige skulle Europa kunna upplåta en fristad för 100 000 flyktingar på ett år.

Fru talman! Som vi har hört tidigare görs den stora besparingen i den här budgeten av Sverigedemokraterna. De tänker sig att den 1 januari 2012 ska vi minska invandringen med 90 procent. Då minskar också alla kostnader för integrationsbudgeten, som inte vi i vårt utskott har ansvar för, för sfi och för olika typer av aktiverande och arbetssökande insatser. Den här bristen på logik beskrev Mikael Cederbratt mycket ingående. Å ena sidan menar Sverigedemokraterna att invandrarnas arbetslöshet kostar en väldig massa skattepengar, för de lever bara på bidrag, och å andra sidan menar Sverigedemokraterna att de tar jobben från svenskarna. Det hänger inte riktigt ihop. De räknar med att av de invandrare som får arbete stöter 70 procent bort en svensk från ett arbete. Den siffran finns inte på något sätt belagd någonstans, utan tvärtom fungerar modern eko-

nomi så att när människor får jobb och börjar arbeta, inte minst i nyckelpositioner, skapar det nya och fler jobb och mer utrymme både för produktion och för konsumtion.

Sverigedemokraterna skrotar också hela regeringens satsning på integrationspolitiken. Då räknar man inte in kostnaderna för att flyktingar som har kommit hit kommer att bli arbetslösa i större utsträckning och kommer att lära sig svenska i mindre utsträckning.

Vi vet alla att invandring i Sverige är en vinst på sikt, men en flykting som inte har arbete när han eller hon kommer hit kan naturligtvis inledningsvis medföra en kostnad. Man kan inte begära att flyktingar som kommer från andra sidan jordklotet ska kunna få ett arbete i morgon, men i flertalet fall blir det ett rent ekonomiskt plus för Sverige när de väl får arbete eftersom väldigt många av dem har kommit hit som vuxna. Med den nya politiken för mottagande som satsar mindre på omhändertagande och mer på initiativ och mer på jobb i stället för bidrag kommer plusvärdet av invandringen att öka i Sverige.

Så här blir det när ett politiskt parti bestämmer sig för att finna en enda, enkel lösning på alla problem, och i det här fallet är den enkla lösningen att stoppa invandringen. Med Sverigedemokraternas förslag att minska invandringen med 90 procent på några månader skulle vi dessutom, som nämndes, bryta mot ett antal FN-konventioner, flyktingkonventionen, tortyrkonventionen, barnkonventionen och så vidare. Barn skulle inte kunna återförenas med sina föräldrar.

Fru talman! Humanitet och medmänsklighet är en viktig utgångspunkt i migrationspolitiken. Liberaler har i alla tider velat ha så öppna samhällen som möjligt. De ska vara öppna och välkomnande för dem som behöver skydd, öppna för dem som vill arbeta och studera och öppna för dem som vill driva handel och göra affärer. En politik där fundamentet är rädsla och instängdhet leder bara bakåt. Enligt min mening är en politik för öppenhet ett recept på framgång, och det är så vi klarar framtidsfrågorna. Jag instämmer i förslaget i betänkandet.

Anf. 137 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Ulf Nilsson och jag är kanske inte alltid överens, men att kalla de åsikter jag representerar extrema är att lite grann gå till ytterligheterna, speciellt om man ser det i ett antirasistiskt perspektiv. Jag tycker att vi ofta har varit överens, och det ska vi lyfta fram, för då ser vi skillnaderna mellan oss och dem som verkligen tycker annorlunda.

Ulf Nilsson och jag deltog nyligen i en migrationsdebatt på MR-dagarna. Vi diskuterade EU:s asylpolitik. Flera andra partier var också representerade. Ulf Nilsson berättade då att det är viktigt för Folkpartiet att till exempel tvångsåtervändandet följs upp och utvärderas. Han var en mycket varm förespråkare för det. Samtidigt hör vi att regeringen och Miljöpartiet kommit överens om att inte bry sig så mycket om EU:s krav på ökad insyn och övervakning i samband med tvångsutvisning, att det till exempel inte behöver vara någon med på flygplanet. Eftersom jag hört Ulf Nilsson tala så varmt om uppföljningen undrar jag så klart hur Folkpartiet ser på den överenskommelsen, vad Ulf Nilsson tänker om det.

Anf. 138 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag syftade närmast, vad gällde extremuppfattningen, på att Vänsterpartiet gärna målar upp svensk flyktingpolitik som obarmhärtig och inhuman. Det är en extremuppfattning när vi tillhör de tre fyra länder som tar emot flest flyktingar i absoluta tal. Sedan har man naturligtvis rätt att kritisera olika inslag.

Det sägs i våra riktlinjer för återvändande att Migrationsverket ska kontrollera att det finns ett mottagande, särskilt när det gäller barn, och att överföringen, återflyttningen, genomförs på ett humant sätt. Det jag tog upp i den nämnda debatt som vi båda deltog i var att det vore önskvärt om Migrationsverket i större utsträckning skaffade sig en bild av vad som händer med människor vi utvisar, detta för att kunna dra slutsatser och kanske ändra vissa policyfrågor. Migrationsministern har vid olika tillfällen öppnat för att han vill öka samarbetet med organ som UNHCR och andra för att få en del sådan information. Så visst finns det en hel del saker vi ska arbeta med.

Jag vet inte riktigt vilket beslut Christina Høj Larsen syftar på. Det ingår ju fortfarande i grundreglerna vid utvisningar från Sverige att vi ska se till att det sker under ordnade former, framför allt att barn inte lämnas utan vettig omsorg och vård.

Anf. 139 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag syftar på den del av återvändandedirektivet där kommissionär Malmström sagt att det är önskvärt att ha observatörer ombord på flygplanet. Även Frontex har framfört önskemålet att det ska finnas en observatör. Migrationsminister Billström tycker dock inte det. Jag hoppas och tror att det inte är migrationsminister Billström som styr Folkpartiets migrationspolitik, och därför var jag mest intresserad av hur Folkpartiet ser på detta. Jag tycker att Folkpartiet ofta haft en annan åsikt i den frågan, och det var lite det jag ville efterhöra.

Sedan tycker och tror jag inte att det är en extremuppfattning att anse att Sverige ska respektera mänskliga rättigheter. Det kan jag garantera är inte extremt. Det är det enda rimliga.

Anf. 140 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Nej, det är en extrem beskrivning av svensk flyktingpolitik om den som helhet utmålas som inhuman.

Återvändandedirektivet är på väg att behandlas på olika nivåer i EU och i Sverige och ska implementeras i de olika lagstiftningarna. Jag tycker naturligtvis att det är oerhört viktigt att direktiven om vederbörlig kontroll, och uppsikt över att människor hanteras på ett mänskligt sätt, följs. Det får vi se till när vi förverkligar återvändandedirektivet i Sverige. Där är jag engagerad, och jag utgår från att även regeringen som helhet är det.

Anf. 141 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Jag tänkte först besvara en fråga från Ulf Nilsson och sedan bemöta ett påstående.

Ulf Nilsson tyckte att han inte riktigt fick ihop ekvationen när Sverigedemokraterna, som Ulf Nilsson hävdar, säger att invandringen medför arbetslöshet, att invandrare är arbetslösa och en belastning för samhället

och samtidigt tar jobb från svenskar och därmed blir en belastning för samhället. Det beror på att Ulf Nilsson kanske har en lite onyanserad syn på invandringen. Invandringen har ju olika karaktär. Vi har till exempel anhöriginvandringen, som utgjort den största invandrargruppen de senaste decennierna, och det är förstås ett problem att alltför många hamnar i utanförskap, inte kommer in på arbetsmarknaden och därmed blir en ekonomisk och också social belastning för samhället.

När det kommer till arbetskraftsinvandring är det förstås en tillgång ifall folk kan komma hit och jobba om det är så att vi behöver arbetskraft och den inte finns att tillgå i Sverige. Det är ingen självklarhet att det är en lönsam affär för Sverige om lågkvalificerad arbetskraft kommer hit och tar arbetstillfällena när vi samtidigt kanske har hundra tusen arbetslösa svenskar som borde kunna utföra de sysslorna. Det är nog ingen slump att det inte finns något annat västland som har den helt öppna arbetskraftsinvandringspolitik som Sverige har. Å andra sidan, i sjuklösnernas värld är väl Sverige världsbäst som vanligt och övriga västländer allesammans kanske rasister – vad vet jag?

Ulf Nilsson påstår att invandringen blir en vinst på sikt, och då undrar jag: På hur lång sikt då? Det har inte blivit det på 40 år. Det finns inga ekonomiska utredningar som visar på det. Förra regeringens egen utredare, Jan Ekberg, professor i nationalekonomi, menar att den invandring vi haft de senaste decennierna kostat 40 miljarder om året. Svenskt Näringsliv menar att Sverigedemokraternas politik skulle bespara Sverige 20 miljarder kronor om året i statsbudgeten, vilket är nästan dubbelt så mycket som vi själva kommit fram till. Varifrån får Ulf Nilsson sina siffror?

Anf. 142 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Bland annat redovisades de i statsbudgeten förra året av finansministern. Det var i grova tal, för det går naturligtvis inte att räkna ut exakt vad vinst och kortsiktig förlust blir.

Allt talar för att människor som kommer hit som vuxna och efter några år får arbete ger en pluseffekt för samhället som givetvis är väldigt svårt att beräkna. Det enkla exempel som jag nämnde tidigare, som Mikael Cederbratt gav, att mellan 600 000 och 700 000 människor från andra länder arbetar i Sverige och att det är svårt att tänka sig att Sverige skulle fungera om man tog bort dem, tycker jag tydligt visar på det.

Ingen har förnekat att integrationen fungerat dåligt i Sverige och att det tagit för lång tid innan människor som kommit hit kunnat komma in i arbete och studier. Där gör vi nu insatser som Sverigedemokraterna tyvärr röstar nej till. Det är insatser för utbildning och jobbsökande, insatser för att vända omhändertagandet till aktivitet bland dem som kommer. Det anslaget stryker Sverigedemokraterna i sin budget men räknar inte med de ökade kostnader som det blir när det för invandrare boende i Sverige kommer att ta längre tid att komma in på arbetsmarknaden. Jag vet inte hur Sverigedemokraterna får det att gå ihop.

Anf. 143 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Nu börjar det brännas lite. Ulf Nilsson talar om några grova siffror som skulle ha presenterats av regeringen beträffande hur

mycket vi tjänar på invandringen. Jag skulle gärna vilja att Ulf Nilsson upplyste mig som frånsynt sverigedemokrat om hur de siffrorna ser ut.

Det är ett faktum att invandringen leder till segregation. Det är ett faktum, och jag tror inte att Ulf Nilsson förnekar det. Det är Ulf Nilssons eget parti som kunnat påvisa hur segregationen fullständigt exploderat under de senaste två decennierna. Det är ett faktum att det inom de offentliga transfereringarna i dag finns fördelningsnycklar som tar hänsyn till just människor med utrikes bakgrund, och man anser att det behövs extra anslag i de offentliga finanserna för att kunna hantera belastningen. Det är ett faktum att kommuner för att ta emot flyktingar närmast måste mutas. De måste ges kommunala bidrag för att gå med på det.

Jag har svårt att se hur det är förenligt med att invandring samtidigt skulle vara en ekonomisk tillgång. Det är klart att det kan vara det i det enskilda fallet. Självklart kan det vara så att den som kommer hit och arbetar och gör rätt för sig kan vara en tillgång för Sverige, men det intressanta är nettot. Det intressanta är nettoeffekten av sjuklöversnans invandringspolitik. Är den positiv eller är den negativ? Vad blir nettoeffekten? Där finns det, som sagt, en del beräkningar, och alla pekar på kostnader i mångmiljardklassen.

Den förra regeringens egen utredare kom fram till 40 miljarder per år för de senaste decenniernas invandring.

Svenskt Näringsliv räknar med 20 miljarder i besparingar om vi skulle införa en sverigedemokratisk politik i morgon för år ett, vilket är en nästan dubbelt så hög siffra som den som vi själva har kommit fram till. Även Socialdemokraterna bekräftade Svenskt Näringslivs siffra och använde den i sitt eget interna utbildningsmaterial när de internt skulle lära sig vad vår invandringspolitik faktiskt innebär. Sossarna menade då att Sverige skulle kunna spara 20 miljarder på en ansvarsfull invandringspolitik år ett.

Anf. 144 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Det är klart att om man räknar statistiskt och konstaterar att Sverige tar emot ett visst antal flyktingar om året som får uppehållstillstånd och att mottagande, domstolshantering, tolkar och så vidare kostar en viss summa och sedan låter denna summa ligga i budgeten år ut och år in kan man säga: Så här mycket mindre behöver vi betala för invandringen eller för flyktingarna.

Förutom att detta är inhumant och att Sverige då skulle bryta mot FN-konventioner gör man det misstaget i sådana statiska beräkningar att man inte räknar med den intäkt som dessa människor ger Sverige på olika sätt i tillväxt och i pengar när de väl kommer ut på arbetsmarknaden. Det är naturligtvis fullständigt omöjligt för en seriös ekonom att ha några exakta siffror på detta.

Men det som jag sade i mitt anförande är inte något slags romantisk fantasi. Länder som har stängt sig för invandring eller även försökt hindra utvandring har stagnerat. Det finns en utvecklingspotential i att människor flyttar fram och tillbaka över gränserna.

Men det viktiga är att det som Erik Almqvist och Sverigedemokraterna gör är att de har en siffra för vad man i dag skulle spara genom att dra ned på vissa saker. Men de glömmer bort att tala om den uteblivna vins-

ten av dessa människor på sikt. På det sättet blir det en mycket konstig beräkning.

Återigen ska man naturligtvis inte glömma att det inte bara är ett matematikexempel, även om det inte är någon tvekan om att invandringen som helhet är ett plus rent ekonomiskt för Sverige, utan att det också handlar om att vi vill tillhöra den civiliserade och humana världen som lever upp till FN-konventioner och har respekt för mänskliga rättigheter.

Anf. 145 SOLVEIG ZANDER (C):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer och motioner.

När man läser det betänkande som vi nu debatterar är det intressant hur mycket som har hänt på detta område under de senaste fyra fem åren. Handläggningstiderna har blivit mycket kortare, något som är otroligt viktigt för dem som kommer till vårt land för att ansöka om att få stanna här. Det handlar om hela deras framtid, och då är det viktigt att handläggningstiderna har blivit kortare.

Dessutom har vi fått ett positivt omdöme från UNHCR om att kunskapen och utbildningen hos personalen på Migrationsverket är bra och att hanteringen av ärenden där är bra. Vi har tidigare hört synpunkter om att det var mycket stora brister. Nu har det rättats till, och det är bra.

Dessutom har vi tillsatt flera utredningar, vilket vi har hört här under debatten. Det handlar om förvarsprocessen, om asylmottagandet, om hälso- och sjukvård, om utbildning, om förskoleverksamhet och om barnomsorg för personer som är gömda eller som är här av olika anledningar och inte har fått uppehållstillstånd än. Detta är viktigt.

Centern är övertygad om att resultaten av dessa utredningar kommer att bli positiva för de människor som finns i Sverige. Där är vi tämligen överens i denna kammare, förutom ett parti som utmärker sig, och det är naturligtvis Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna vill inte ens att barn ska få förenas med sina föräldrar. Det är för mig omänskligt och otänkbart.

Då säger man från Sverigedemokraterna här i talarstolen att det är viktigt att man ser till att stödja flyktingarna där de finns. Då undrar jag naturligtvis: Hur mycket av de pengar som Sverigedemokraterna tänker spara på migrationen avsätter man till bistånd just i flyktingförläggningarna? Eftersom jag ställer frågan förstår ni att de drar ned på biståndet.

Vi har i debatten också hört att samarbetet inom EU är mycket viktigt och att vi i Sverige tillsammans med de övriga europeiska länderna ser till att ta emot flyktingar och invandrare på ett bra sätt och att vi fördelar dem mellan länderna. Där är Sverige drivande och går i bräsch för att ta emot personer på ett bra sätt. Vi är också drivande i diskussionerna och överenskommelserna i EU. Detta är viktigt.

En annan viktig sak som jag verkligen vill poängtera och som har hänt den senaste tiden är överenskommelsen mellan Alliansen och Miljöpartiet. Den kommer att bidra till att vi får en rättssäker och långsiktig migrationspolitik och vet vad vi har att rätta oss efter.

De enda som skiljer ut sig i sammanhanget, som alltid, är Sverigedemokraterna. De är direkt fientligt inställda till alla personer som är från andra länder. Alla som inte är födda i Sverige har ingen rätt att vara här. De bara tär på välfärden och kostar massor av våra gemensamma pengar,

påstår man från Sverigedemokraterna. Och om de inte var här skulle vi ha massor av pengar till vård, skola och omsorg.

Då undrar naturligtvis jag och Centerpartiet: Skulle dessa pengar regna från himlen? Skulle Anders Borg trola med knäna för att få mer pengar till sin skattkista, eller hur skulle dessa pengar komma oss alla till godo här i Sverige?

Vi har hört hur Erik Almqvist, som är Sverigedemokraternas representant här, har sagt att de vill spara 1,6 miljarder på invandringen.

Jag ska då ta ett exempel från 2006. Vi vet att utlandsfödda då drev företag i detta land som gav skatteintäkter på 20 miljarder. Dessutom gav de arbetstillfällen till 200 000 personer. De omsatte och tillförde 35 miljarder till Sveriges bnp. Dessutom tillförde de i andra sammanhang 110 miljarder. Om jag inte har räknat fel skulle det innebära 165 miljarder till den svenska statskassan. Det var 2006, och ingen människa kan väl tro att det skulle ha blivit mindre i år än det var för fem år sedan. Ändå påstår man från Sverigedemokraterna att personer som kommer till vårt land är tärande.

Vem är det som kommer med morgontidningen? Vem är det som bygger våra hus? Vem är det som driver restauranger? Vem är det som arbetar inom vården? Vi vet att var fjärde läkare i dag är utlandsfödd. Vart femte vårdbiträde är född utomlands. Kan vi vara utan dem, eller vill Sverigedemokraterna att deras tjänster inte ska finnas? Hur skulle vårt samhälle fungera utan dessa personer?

Vi vet också från arbetsmarknadens statistik att det kommer att fattas personer inom vård- och serviceyrken i framtiden. Det är en väldigt nära framtid – om bara några år. Det kommer att fattas tandläkare, läkare, förskolelärare, specialpedagoger och yrkeslärare. Jag kan räkna upp många. Vi har inte möjlighet att besätta dessa tjänster med enbart svenskfödda.

Det intressanta i sammanhanget, för att fortsätta på linjen att invandrare tär på det svenska samhället, är att studier visar att 10 procents invandring från ett speciellt land gör att exporten till detta land ökar med 6 procent. Eftersom alla vet att Sverige är ett exportberoende land förstår alla hur otroligt viktigt det är att vi ser till att locka hit investerare och personer så att vi kan bidra till att exporten och handeln med övriga världen fungerar.

Vi ska med andra ord inte bygga murar. Nej, vi ska se till att våra gränser är öppna. Det är något som är viktigt för Centerpartiet. Låt mig ta ett exempel som ligger väldigt nära oss. Svenskarna är de största gästarbetarna i Norge. Tänk om norrmännen satte upp murar och våra svenska ungdomar inte kunde åka dit och jobba. Är det detta Sverigedemokraterna tycker skulle vara bra? Då undrar jag vad vi skulle göra i stället.

Nej, som centerpartist vill jag verkligen förbättra omhändertagandet av alla dem som kommer hit. Som centerkvinna tycker jag att det är viktigt att kvinnor som har utsatts för våld och misshandel får en möjlighet att stanna kvar här i Sverige. Jag vill att vi vidareutvecklar arbetskraftsinvandringen – att det blir lättare att anställa och lättare att starta företag samt att det blir kortare handläggningstider.

Jag vill också förbättra svenskundervisningen så att man snabbare lär sig svenska när man kommer hit. Man ska inte behöva vänta så många år på att få sitt svenska medborgarskap. Jag tycker att det är viktigt att vi

förstärker samarbetet och samverkan mellan myndigheter, lokala nätverk och det civila samhället för att inlemma våra migranter och invandrare i Sverige. Det är viktigt.

Vi ska naturligtvis också se till att bostadsmarknaden och arbetsmarknaden inte diskriminerar folk. Vi har mycket mer att göra för att bättre ta emot de personer som kommer till oss. Det är vi nämligen skyldiga. Vi måste se till att de trivs hos oss så att vi kan bevara vår svenska välfärd tillsammans med dem.

Det vi har gjort hittills är fel. Vi har sökt problemet i migrationen och integrationspolitiken. Det är inte den enskilda invandraren som är felet, utan felet är att vi inte har sett till att hela samhället ställer upp. Det är det vi måste ändra på. Vi måste ha en inkluderande politik i allt det som har med samhället att göra och se att en invandrare är en tillgångsfaktor, inte ett problem. Vi ska se till att de får möjligheter att hjälpa till så att Sverige får en bättre välfärd, en bättre skola och en bättre omsorg.

Herr talman! Jag tror att det är bättre att jag slutar här, för jag tror inte att det är någon som på något sätt skulle kunna missförstå att Centerpartiet och Sverigedemokraterna står så långt ifrån varandra man någonsin kan i denna fråga.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 146 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Jag ska se hur mycket jag hinner besvara på två minuter.

Till att börja med undrade Solveig Zander hur många procent av de pengar vi räknar med att kunna spara på vår invandringspolitik vi sedan vill omfördela till flyktinghjälp runt om i världen. Svaret är noll procent. Vi lösgör resurser genom omfördelning av bistånd. Det är inom biståndet vi omfördelar pengar, från ineffektivt utvecklingsbistånd till just humanitärt bistånd för att hjälpa flyktingar.

På så sätt kan vi trots en betydligt mindre kostnad än den nuvarande regeringen har för svensk invandringspolitik hjälpa fler flyktingar. Vi tycker att det är viktigare att hjälpa många flyktingar på ett bra sätt än att det kostar mycket pengar att göra det. Det var det jag var inne på i mitt anförande också, att vi måste ta ansvar för skattebetalarnas pengar.

Sedan undrar Solveig Zander hur det är möjligt att vi skulle kunna spara, som hon säger, massor med pengar på vår invandringspolitik. Solveig påpekar mycket riktigt att väldigt många invandrare arbetar, är företagare och bidrar till det allmänna – till välfärden och samhället. Dock känner jag att det kanske saknas vissa kunskaper i nationalekonomi när man inte inser att vi om vi ska ta reda på vilken konsekvens – alltså nettot, vilken ekonomisk och budgetär effekt – invandringen har för Sverige också måste titta på utgiftssidan.

När vi ställer intäktssidan mot utgiftssidan är det tyvärr så att utgiftssidan är betydligt större. Vi har kommit fram till detta. Vi presenterar våra beräkningar i detalj. Det finns bland annat på Youtube ifall Solveig Zander vill se. Det är en nästan timslång presentation av våra beräkningar. Det finns som sagt nationalekonomer som har räknat på detta, och Svenskt Näringsliv har räknat på detta. Alla som har räknat på det har kommit fram till samma slutsats: Det handlar om mångmiljardbelopp som det kostar oss årligen. Det är den bistra sanningen.

Anf. 147 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Jag undrar hur många miljardbelopp vi skulle förlora i vårt land om vi inte hade invandringen. Det skulle vara åtskilliga, för alla invandrare medverkar i vårt land till att det blir arbetstillfällen, att vår export fungerar och att vi har en service som fungerar. Det är inte, som Sverigedemokraterna försöker förmedla, enbart kostnader.

Den nationalekonomiska beräkning ni gör förstår vi hur den går till, nämligen precis på samma sätt som du nu försökte inveckla biståndspengarna. Du säger, Erik Almqvist, att ni ska avsätta mer pengar till bistånd för att hjälpa personerna i de länder de kommer ifrån. Ni drar dock ned på biståndet. Nationalekonomiskt förstår jag inte hur detta går ihop. Hur ska man hjälpa mer och samtidigt avsätta mindre pengar? Det måste innebära att ni inte gör det. Sedan får du veckla in dig hur du vill i det, men problemet kvarstår: Ni avsätter mindre pengar till det ni säger att ni vill satsa på.

Vi vet också när det gäller befolkningen i våra kommuner att av de 290 kommuner vi har i Sverige skulle 234 faktiskt ha en otrolig minskning av sina invånare. Vi vet alla vad det innebär att minska invånarantalet. Det är faktiskt en katastrof. Att säga att invandringen i vårt land kostar och bara är till nackdel stämmer alltså inte, Erik Almqvist.

Anf. 148 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Det håller jag så klart med om. Det är aldrig någon som har påstått att invandringen bara är till nackdel. Det första vi gjorde när vi presenterade vår beräkning av invandringens budgetära konsekvenser var att beskriva vilka intäkter vi får genom invandringen och på vilket sätt invandringen också bidrar – även socialt, till viss del.

Problemet är dock, återigen, att nettot är negativt. Invandringen totalt sett, summa summarum, är en kostnad och en belastning. Den är det både socialt och ekonomiskt, och den är det på alla sätt jag känner till att man kan räkna på. Solveig Zander hävdar motsatsen, och då vill jag gärna se den beräkning som kan påvisa motsatsen. Hittills existerar den nämligen inte. Den finns inte.

Den finns bara på det fluffiga ideologiska planet, där man i talarstolen gärna talar om invandringen som berikande eller, som tidigare har nämnts av folkpartister och andra från sjuklövern, hur ett internationellt utbyte alltid är en vinstaffär för alla inblandade parter. Så är tyvärr inte fallet.

Jag kan garantera att det inte är som Solveig Zander säger, att alla invandrare bidrar till att skapa arbetstillfällen. Det är inte heller så att alla svenskar gör det. Det är inte så enkelt. Verkligheten är inte så svart eller vit.

Det är märkligt hur man kan företräda regeringen och säga: En del av regeringens politik är att vi försöker muta kommuner för att de ska ta emot fler invandrare. En del av regeringens politik är att vi har omfördelningsnycklar som ökar stöden efter invandringskvoten för olika offentliga verksamheter.

Vi kan se hur invandringen visst kan öka befolkningsantalet i vissa kommuner. Det visar också hur det samtidigt kan få som konsekvens att många medelklassfamiljer med svensk bakgrund flyttar från dessa områden. Det finns en väldigt tydlig befolkningsstatistik som visar hur det på

så sätt blir en förskjutning i demografin. Det har gått långt i Malmö. Det finns enkäter från kommunen som visar hur svenska barnfamiljer och medelklassfamiljer med svensk bakgrund flyttar från de områden där invandrare flyttar in – segregation.

Anf. 149 SOLVEIG ZANDER (C) replik:

Herr talman! Jag kommer från Uppsala län, och landets fjärde största stad heter Uppsala. Där har man något som Erik Almqvist tidigare benämnde som getto, och det är Gottsunda.

I Uppsala län har man gjort en trygghetsanalys och tittat på hur människor uppfattar sin trygghet, i den lilla staden Enköping, som är min hemstad, i Uppsala och i övriga länet, och den plats där människor är tryggast är Gottsunda. Där bor det flest invandrare, så att människor vill flytta från olika ställen på grund av invandringen stämmer inte.

Erik Almqvist och Sverigedemokraterna säger också att invandrarna kostar pengar. Då undrar jag: Vet vi alltid när vi föder barn om vi får tillbaka kostnaderna för barnet? Om jag föder ett barn och det kostar med barnomsorg, sjukvård och en massa annat, vet jag då att pengarna kommer att betalas tillbaka till samhället? Nej, och nu skakar Erik Almqvist på huvudet. Lika lite vet vi då om hur mycket en invandrare ger tillbaka till samhället. Men jag som förälder har ju skyldighet att se till att mitt barn bidrar till det svenska samhället.

Lika stor skyldighet har vi att se till att alla som kommer hit till Sverige och är utlandsfödda får en möjlighet att bidra till det. Där ska vi jobba tillsammans med, Erik Almqvist, och inte emot dem som vill komma hit och stödja vårt land.

Anf. 150 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Som förälder vill man kunna finnas där för sina barn, alltid. Vi är nog rätt många som nu går och längtar efter lite ledighet, att kunna få tid att tillbringa lite mer tid tillsammans med dem som står oss närmast, för behovet av familjen gör sig extra påmint vid högtiderna.

För människor som har lämnat allt för att söka sig en tryggare framtid, för att hitta någonstans där man kan ha trygghet i vardagen, är knappast behovet av att finnas tillsammans med sina anhöriga mindre, snarare tvärtom.

Sömnen blir inte djup när man varje kväll försöker sluta ögonen men inte vet var ens barn är, inte vet hur ens barn har det. Kraften att börja bygga sig en ny framtid dräneras av oron över om barnen klarar sig, om barnen lever.

Jag har berättat tidigare om en somalisk kvinna, en fyrabarnsmamma som jag har träffat. Sedan jag träffade henne hoppas jag att tre av hennes barn har fått fylla år. Men jag vet också att hon inte har kunnat vara där och fira deras födelsedagar. Men framför allt vet jag att hennes fjärde barn fick hon aldrig fira någon mer födelsedag med, för sedan de skildes åt, på grund av våra regler, på grund av att de inte har kunnat återförenas här i Sverige, har ett av hennes fyra barn avlidit. Det här ska ingen förälder behöva genomlida.

Därför känns det så otroligt bra att vi med beslutet om den här budgeten faktiskt ger förutsättningar att lösa den situation som gör att familjer som levtt åtskilda inte kan återförenas.

Hela överenskommelsen är viktig, och det är den därför att den slår fast att vi värnar om rätten att söka asyl. Det är extra viktigt i en tid då alla partier inte står upp för denna.

Människor som flyr, flyr ifrån något. Man flyr därför att man är desperat, därför att man inte kan fortsätta att leva under de förhållanden man lever i. Man flyr från förföljelse och förtryck för att man har en politisk åsikt, en tro, en sexuell läggning eller ett kön som inte är accepterat. Men man flyr självklart också till någonting – till ett hopp om en bättre framtid.

Vi kommer aldrig någonsin att kunna hjälpa alla människor, men rätten att söka asyl, rätten för dem som lyckas fly att få sin sak noggrant och rättssäkert prövad, är helt grundläggande. Det är någonting som vi är skyldiga varandra som medmänniskor, men det är också någonting som vi är skyldiga enligt internationella överenskommelser och konventioner.

En annan rättighet som vi kristdemokrater står upp för, och har stått upp för länge, är rätten till vård. Den nämns också i överenskommelsen. Och vi kristdemokrater arbetar för att den utredning som har gjorts ska skickas på remiss så att vi kan få en lagstiftning som reglerar rätten till vård. Sverige ska inte längre behöva stå i Europas skamvrå för att vi är ett av få länder som ännu inte har en lagstiftning som reglerar det här.

Vi kristdemokrater kommer också att fortsätta verka för att barnkonventionen ska bli svensk lag. Barns rättigheter ska inte kunna kompromissas bort, oavsett var barnet är fött, oavsett vad föräldrarna har fattat för beslut. Tills vi når fram i den ambition vi har tycker jag att det är otroligt viktigt att regeringen nu för första gången har gjort en ordentlig kartläggning av hur Sverige lever upp till barnkonventionen i dag, för det är bara när vi vet det som vi vet var vi behöver göra extra insatser, extra ansträngningar. Ett område där vi har en del mer att göra är rätten till skolgång. Det är en rätt som ska vara självklar för varje barn.

Herr talman! Jag vill återknyta till vikten av familjen, för självklart är familjen otroligt viktig under barndomen. Men familjen är också viktig i andra skeden i livet, framför allt i de skeden då vi är som skörast.

Under hösten har vi fått följa ett barnbarns kamp för att hennes mor ska få tillbringa sin sista tid här med sina enda kvarlevande släktingar. Tyvärr går inte det. På grund av förändringar som den socialdemokratiska regeringen gjorde 1996 finns inte den möjligheten i lagstiftningen i dag. Kristdemokraterna protesterade då. Vi har gjort det sedan dess, och vi kommer att fortsätta att göra det, därför att vi vet hur viktig familjen är, att man kan finnas där med sina närmaste i slutet av livet. Vi menar att den som är ensam kvar i livet måste kunna få återförenas med sina anhöriga här, precis som vi tycker att det är jättetrevligt att läsa om en gammal tant som får återförenas med sin son som har flyttat till Thailand.

Nu finns inte denna rättighet. Inte ens om släktingarna är beredda att betala varenda krona och stå för hela försörjningen går det. Vi kristdemokrater menar att det måste införas det vi kallar för en sista länkenbestämmelse, för familjen är viktig i slutet av livet.

Vi kristdemokrater har varit den starkaste rösten i regeringen, och vi tänker fortsätta vara den starkaste rösten i regeringen för dem som själva har för svaga röster för att höras.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 151 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! I fem års tid har Kristdemokraterna varit med och styrt Sverige. När man hör Emma Henrikssons anförande kan man tro att det är under betydligt kortare tid.

Emma Henriksson säger att hon vill att utredningen *Vård efter behov och på lika villkor* ska ut på remiss. Vi har också hört att Maria Ferm tycker det. Vem är det som stoppar att utredningen går ut på remiss? Det skulle jag vilja få svar på.

När det gäller ”synnerligen ömmande omständigheter” lyftes frågan som ett utskottsinitiativ i utskottet. Kristdemokraterna tyckte att det inte behövdes utan trodde att man skulle få till en förändring ändå.

Nu hör vi åter hur Emma Henriksson redovisar att det finns personer och omständigheter där ”synnerligen ömmande omständigheter” inte har kommit i fråga.

Blir det en förändring av ”synnerligen ömmande omständigheter”? När kommer i så fall denna förändring?

I det skriftliga svar som jag fick av migrationsminister Tobias Billström stod det att det i nuläget inte finns anledning att vidta några åtgärder angående begreppet synnerligen ömmande omständigheter.

Delar Emma Henriksson denna uppfattning? Det skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 152 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Socialdemokraternas migrationspolitik numera. Det har skett en ganska stor förändring, i varje fall i retoriken. Socialdemokraterna var förut ganska smala i sin migrationspolitik. De var ganska mycket för att se till att vi hade en liten och begränsad invandring. Det har dock skett en förändring åt rätt håll, och det är något jag verkligen välkomnar.

Jag tror att Eva-Lena Jansson hör till de socialdemokrater som skulle vilja att partiet gick ytterligare steg och att Socialdemokraterna som helhet skulle ställa sig bakom rätten till vård, vilket man i dag inte gör. Det är dock bra att man ställer sig bakom att i alla fall barn ska ha rätt till vård.

Kristdemokraterna tycker att rätten till vård ska vara en självklarhet, och det är något vi fortsätter arbeta för.

Vi är en del av en regering, och den regeringen ska vara överens innan vi tar ytterligare steg. Men varje dag som Kristdemokraterna har suttit i regeringen har vi sett till att föra migrationspolitiken steg för steg mot en mer generös och rättssäker migrationspolitik, och det tänker vi fortsätta göra.

När det handlar om möjligheten att återförenas med äldre släktingar har Kristdemokraternas alternativ ända sedan Socialdemokraterna ryckte undan möjligheten varit att vi vill införa en sistalänkenbestämmelse. Vi menar att det inte är om man är tillräckligt halt eller lytt, blind eller döv eller dement som ska avgöra om man får stanna utan att man är anhörig och ensam.

Vi kommer också att arbeta för att man ska se över ”synnerligen ömmande omständigheter”, men det är framför allt av andra skäl.

Anf. 153 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag ställde ganska konkreta frågor. Tyvärr fick jag inte svar på dem, så jag upprepar dem.

Om Emma Henriksson med flera från den borgerliga sidan i socialförsäkringsutskottet tycker att utredningen *Vård efter behov och på lika villkor* borde gå ut på remiss, vem är det som bromsar?

Vad finns det för tidsplan när det gäller ”synnerligen ömmande omständigheter”? Varför agerar ni inte? Varför tackade ni nej till Vänsterpartiets utskottsinitiativ?

Jag vet att Kristdemokraterna gärna vill göra detta till en kostnadsfråga. Jag skulle därför vilja ha svar på frågan: Har Emma Henriksson och den borgerliga gruppen i riksdagen någon kostnadsberäkning för ”synnerligen ömmande omständigheter”?

Enligt mig handlar denna fråga om människovärde. Det handlar också om synen på vilka som ska omfattas av begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Vi menar att det kommer att tolkas alldeles för restriktivt och att nuvarande praxis i ärenden som rör barn borde mildras.

Delar Emma Henriksson denna uppfattning borde hon driva på för en förändring.

Vad är det för tidsplan? Blir det någon förändring? Kommer det någon tilläggsbudget eftersom Emma Henriksson har gjort detta till en kostnadsfråga?

Anf. 154 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är enkelt att försöka göra retorik av kostnadsförslag. Men som riksdagsledamot vet Eva-Lena Jansson lika väl som jag att för att kunna lägga fram en budget och för att kunna genomföra de förändringar i samhället vi vill är det viktigt att vi ser till att ha en ordentlig finansiering.

Det är inte samma sak som att säga att vi bara ser människor som kostnader. Så är det absolut inte. Kristdemokrater är de främsta att stå upp för att människor i första hand är en tillgång, oavsett var de kommer från.

Men vi kan inte blunda och tro att det inte får några konsekvenser om vi öppnar upp möjligheten för fler människor att komma till vårt land. Vi vill göra det för att vi vet att vi har en skyldighet mot våra medmänniskor, mot dem som är mest utsatta. Vi har en skyldighet att se till att de får det skydd de behöver.

Men vi måste också se till att vi har ekonomiska resurser att ta hand om dem när de kommer hit så att de får bra möjligheter att introduceras i det svenska samhället och kan få vara med och bidra till det nya samhälle de kommit till, så som de vill. Utan ordentliga resurser för att ta emot

dem kan vi inte ge dem möjligheten att komma in i samhället. Därför blir det en kostnadsfråga.

Det är ett lite löjets skimmer över att Socialdemokraterna är beredda att rösta för något i ett utskottsinitiativ men på samma möte röstar igenom en budget som inte lägger en enda krona mer. Det är som om den politik man vill föra inte skulle få konsekvenser.

Vi är beredda att avsätta mer resurser för detta, och det kommer vi att arbeta för. Vi anser att det är en skyldighet för oss och en rättighet för människor att få det skydd de har rätt till.

Anf. 155 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är tid för ansvar. Vår förmåga att ta ansvar i dag möjliggör för oss att bygga en bättre morgondag, och det är absolut tid för ansvar när det gäller migrationspolitiken.

Regeringen tar ansvar för Sverige på flera olika sätt när det gäller det utgiftsområde som riksdagen i dag debatterar. Vi tar ansvar för Sverige när det gäller att ha ordning och reda i asylprocessen. Vi gör det när det gäller att ha en ansvarstagande och långsiktig planering för Migrationsverket. Vi gör det med ett av världens mest öppna och framåtsyftande regelverk när det gäller arbetskraftsinvandring.

Vi tar ansvar för Europa genom att vara pådrivande när det gäller vidarebosättning av kvotflyktingar, genom att ta vårt ansvar och se till att andra inte backar för sitt och genom att verka för ett gemensamt europeiskt asylsystem.

Vi tar ansvar för världen genom en öppen och generös asyllagstiftning, genom en hög vidarebosättningsambition, genom att vara den främsta bidragsgivaren till FN:s flyktingkommisariat UNHCR och genom att öppna dörren för arbetskraftsinvandring.

Herr talman! Ordning och reda i asylprocessen är en nödvändig del av en rättssäker och fungerande asylprocess. Under åren som jag har varit minister har över 140 000 människor sökt asyl i Sverige. Under samma tid har knappt 80 000 asylsökande beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrund.

För alla dem som har beviljats uppehållstillstånd ska en snabb och tydlig integrationsprocess följa. Även beslutet för dem som inte får ett ja, utan ett nej måste följas. I asylprocessen betyder ett nej i vissa fall att beslutet går att överklaga, men när man har kommit till vägs ände, när beslutet har vunnit laga kraft och det inte finns några nya omständigheter att väga in är ett nej ett nej. Det ska respekteras som ett sådant. Det innebär att den som har fått avslag ska lämna landet – i första hand självmant, i andra hand med tvång. Det är inte den enklaste delen av vårt politikområde, men det är helt nödvändigt för att det ska gå ihop.

Såvitt jag vet finns det inget parti i denna kammare som har någon annan åsikt än att Sverige ska ha en reglerad invandring. Därför måste vi alla samfällt ta ansvar för att upprätthålla den regleringen.

Så här i en budgetdebatt – det är faktiskt vad det här är – finns det anledning att peka på kostnaderna för om verkställighetsarbetet inte upprätthålls. När 10 000 personer med lagakraftvunna avslagsbeslut som fortfarande är inskrivna i mottagningssystemet kostar drygt 100 miljoner kronor i månaden förstår alla att det inte är en fråga på marginalen. De

som ska lämna måste lämna, annars tar de upp platser och kostar resurser som behövs till andra.

För att det ska bli verklighet pekar denna budget på att Migrationsverket, polisen och Kriminalvårdens transporttjänst ytterligare ska fördjupa och effektivisera sitt samarbete.

Herr talman! Genom den här budgeten ger vi Migrationsverket bättre förutsättningar att göra ett bra jobb och ha flexibilitet i sin verksamhet. Genom att ha långsiktighet i sina planeringsförutsättningar kan Migrationsverket attrahera duktiga medarbetare och ge dem goda arbetsvillkor. Vattentäta skott kan överbyggas och kompetens kan tas till vara gränsöverskridande. Kunskap inom en del av verksamheten på Migrationsverket kan berika övrigas arbete. Det är slut på det ständiga gasandet och bromsandet med svåra rekryteringar och dyra avvecklingar. I stället kan verksamheten planeras mer långsiktigt och flexibelt.

Herr talman! I Stockholms stads gymnasieskolor går 133 av 17 240 elever på vård- och omvårdnadsprogrammet. I Malmö stad är motsvarande siffror 223 av 6 961 elever. Enligt Sveriges Kommuner och Lands-ting arbetar drygt 1 miljon människor i våra kommuner och landsting. Under åren fram till 2025 kommer 44 procent av dessa personer att gå i pension. De största pensionsavgångarna återfinns inom vård- och omsorgssektorn samtidigt som gruppen äldre i behov av vård ökar.

Det är naturligtvis många faktorer som måste till för att möta denna utmaning. En av dem är att få fler människor från utanförskap och in i arbete. En annan är arbetskraftsinvandring. Arbetskraftsinvandring är rätt ur svenskt perspektiv. Det är också rätt ur ett europeiskt perspektiv, och det är rätt ur ett världsperspektiv. Sverige behöver arbetskraftsinvandringen. Behoven är stora både när det gäller yrkesarbetare och akademiker. Europa står också inför demografiska och arbetsmarknadsmässiga utmaningar, även om sjukdomsinsikten där inte är riktigt lika stor som hos oss. Det är också rätt ur ett världsekonomiskt perspektiv. Länder som genererar arbetskraftsutvandrare får ofta tillbaka dem i form av remitteringar och i form av återvändare utrustade med know how, kontakter och dörröppnare. Det är rätt också ur ett moraliskt perspektiv. Jag är stolt över att Sverige har övergett den enda dörrrens politik och breddat möjligheten för människor att söka sin lycka i vårt land.

Jag tycker inte att Sverige ska ge asyl till alla som vill stanna. Jag står upp för den reglerade invandringen, och som representant för regeringen menar jag att den rättssäkra asylprocessen har två möjliga avslut, nämligen bifall eller avslag.

Jag tycker att det är härligt att vi också har öppnat en annan dörr, arbetskraftsinvandringens dörr, för dem som vill komma hit och arbeta och göra rätt för sig.

Under året har ett par saker blivit tydliga. Migrationsverket kommer att behöva ta tydligare ansvar för att granska ärenden där arbetstagare riskerar att fara illa eller där anställningen är en chimär med andra syften än lagligt arbete. Migrationsverket måste, och kommer att, korta handläggningstiderna för dem som har alla papper i ordning och som kan visa upp ett anständigt track record.

Regeringens politik går ut på att få fler människor i arbete och skapa förutsättningar för fler och växande företag. Samtidigt innebär den successivt ökande andelen äldre i befolkningen på sikt en allvarlig utmaning för hållbarheten i våra välfärdssystem. Att Sverige och andra länder i Europa kommer att behöva arbetskraft i framtiden råder det inga tvivel om. Redan i dag är det brist på arbetskraft i flera yrken, och Sveriges behov av arbetskraft kommer att växa de kommande åren.

Arbetslöshet utesluter inte att det kan vara brist på arbetskraft i särskilda yrken eller sektorer. För att framgångsrikt hantera dessa utmaningar krävs en framsynt och bred politisk strategi som sträcker sig bortom migrationspolitiken. Arbetskraftsinvandringsreformen är ett av flera viktiga instrument för att på kort och lång sikt motverka arbetskraftsbrist. En ökad arbetskraftsinvandring kan underlätta för företag att hitta arbetskraft med rätt kompetens, vilket i sin tur kan mildra flaskhalsar på arbetsmarknaden. Tillgång på arbetskraft kan också hjälpa företag att utvecklas och därmed bidra till högre sysselsättning bland dem som redan finns i Sverige, oavsett ursprung – oavsett om man är född i det här landet eller har kommit hit senare.

Av Arbetsförmedlingens rapport *Var finns jobben?* framgår att tillgången på lediga jobb fortsätter att öka. Det gäller alla regioner och nästan alla yrkesområden. Arbetsförmedlingen bedömer att rekryteringsbehoven kommer att vara stora även på lite längre sikt, bland annat på grund av den stora generationsväxlingen på arbetsmarknaden. I rapporten anges också att brist på arbetskraft inom vissa yrken kan bli ett stort hinder för en ökning av produktionen, och att sysselsättningsökningen inom vissa yrkesområden, exempelvis it-sektorn, kommer att motverkas av en stor brist på arbetskraft.

På Migrationsverkets förteckning, som upprättats i samråd med Arbetsförmedlingen, över arbeten där det råder stor efterfrågan på arbetskraft finns både högkvalificerade yrken och yrken som inte kräver specialistkompetens. Det råder i dag stor efterfrågan på civilingenjörer, läkare, bilmekaniker, kockar, taxiförare och vvs-montörer, för att nämna några.

Herr talman! Vi lever i en tid av stor rörlighet. Det råder inget tvivel om att den kommer att bli ännu större i framtiden på grund av en global arbetsmarknad som i sin tur genererar allt fler förbindelser och kontakter mellan människor, arbetsplatser och stater. Att detta ställer krav på de regelverk som styr migrationen är uppenbart. Frågan är inte *om* mobiliteten kommer att expandera, utan inom vilka ramar och på vilka villkor det kommer att ske. Det finns en utmaning i att se till att människors rörelser över gränser sker välorganiserat och tryggt. Det finns all anledning att peka på behovet av solidaritet med dem som gör dessa resor, till exempel i egenskap av asylsökande.

Regeringens ambitioner kommer till uttryck i den budget som riksdagen har att ta ställning till och som vi har diskuterat och förhandlat fram tillsammans med Miljöpartiet. Det handlar om att ta ansvar för de migranter som i närtid är på väg till vårt land liksom för ett väl fungerande långsiktigt hållbart system för migration i alla dess former.

(Applåder)

Anf. 156 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! I Maria Ferns anförande fick vi höra om rätten till vård för papperslösa och att det kommer att lösa sig inom överenskommelsen. Det vore verkligen glädjande.

Om vi inte visste det förut har vi i dag fått höra att migrationsminister Billström har stor makt över de andra partiernas politik. Jag undrar som många andra – inte minst hela Vårdsverige – om migrationsminister Billström snart skickar utredningen om rätt till vård på remiss. Jag undrar också om migrationsministern tycker att rätten till vård bör omfatta alla.

Anf. 157 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är inte jag som migrationsminister som har hand om utredningen. Det är inte jag som ska skicka ut någonting. Det är Socialdepartementet och socialminister Göran Hågglund som är ansvariga för de frågorna. Socialdepartementet bereder frågan och kommer att skicka ut den på remiss när beredningsarbetet är avslutat. Frågan bör därför riktas till socialministern och inte till mig.

Vad beträffar utgångspunkten för det resonemang som Christina Höj Larsen för om omfattningen på vården vill jag påpeka att i den ramöverenskommelse som har träffats är regeringen och Miljöpartiet de gröna överens om att inriktningen är att tillgången till subventionerad hälso- och sjukvård ska utvidgas för vissa grupper som i dag saknar tillgång till subventionerad hälso- och sjukvård.

Jag kan naturligtvis inte i det här skedet gå in på detaljer vad gäller utformningen av den nya regleringen, eftersom det ärendet också är under beredning i Regeringskansliet.

Anf. 158 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Herr talman! Migrationsministern är kanske allra skickligast på att låtsas som att han inte har ett politiskt ansvar för saker som sker och i stället låtsas vara någon typ av politisk byråkrat, vilket är ett intressant grepp, men inte helt sant. Om det är sant har vi verkligen problem.

När man talar om utökad rätt till vård för vissa grupper är det fråga om en förhandling om mänskliga rättigheter, något jag även pratade om i mitt anförande. Jag är så klart nyfiken på vilka andra mänskliga rättigheter vi kan försöka töja och bända. Kan man säga att man ska behöva uthärda lite tortyr? Ska man behöva behandlas lite grann som människa? Hur är det möjligt att gradera mänskliga rättigheter? Kan det verkligen stämma att statsrådet Billström inte har något inflytande över den fråga som handlar om att få ut den här utredningen på remiss?

Anf. 159 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! När det gäller frågan om ansvar skulle jag nog vilja säga att jag är väldigt stolt över att det varit möjligt för mig som migrationsminister att ta ett brett ansvar för att bygga en majoritetsställning för regeringen på utgiftsområde 8, migrationspolitik, det som kammaren diskuterar här och nu, tack vare ramöverenskommelsen med Miljöpartiet, någonting som jag har tagit ansvar för. Eftersom jag å regeringens vägnar har lett arbetet med att ta fram den här överenskommelsen har vi nu en bra plattform att stå på när det gäller att se till att migrationspolitiken i Sverige präglas av långsiktighet, stabilitet, en human men också rätts-

säker inriktning för asylpolitiken samt en öppenhet när det gäller arbetskraftsinvandringen, allt det som naturligtvis skulle vara mycket mer betänkligt om vi inte hade den här uppgörelsen, givet de strömningar och den utveckling som vi har kunnat se i övriga Europa.

Det är naturligtvis någonting unikt över den här överenskommelsen. Det vill jag inte sticka under stol med. Det är unikt att en centerhögerregering som vår sätter sig ned med ett grönt parti och gör upp. Jag är väldigt glad åt att vi kunde göra det och lämna extremerna i den här kammaren därhän. Det tror jag att alla gynnas av, inte minst svenska folket, som får se långsiktigheten ta form på det här området. Jag tror också att det för att klargöra detta är viktigt att understryka att arbetet naturligtvis kommer att behöva fortgå. Vi måste fortsätta att diskutera enskildheter i överenskommelsen. En del av de förslag som tas fram kommer att behöva detaljgranskas. Men inriktningen är väldigt klar.

Därmed svarar jag också i någon mening på Christina Höj Larsens fråga. Jag är inte någon allsmäktig gud på en piedestal. Jag måste naturligtvis diskutera med mina kolleger i Alliansen. Men det finns en väldigt stor skillnad. Vi har alltid under de fem år jag varit migrationsminister kunnat klara av att i slutändan bli överens. Så såg det inte ut under de tidigare åren när Christina Höj Larsens parti, Socialdemokraterna, och i viss mån Miljöpartiet styrde det här landet.

Anf. 160 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar migrationsministern för ett brandtal till försvaret för en arbetskraftsinvandringslagstiftning utan någon som helst behovsprövning. Retoriken är snarlik den vi fick höra i samma talarstol för tio år sedan. Då var det 40-talisterna som skulle gå i pension och lämna en stor lucka efter sig på arbetsmarknaden. I dag har två tredjedelar av denna grupp redan lämnat arbetsmarknaden. Vi har en rekordstor arbetslöshet. Var fjärde ung svensk är arbetslös. Bland unga invandrare handlar det om två av fem. Vi har helt enkelt olika uppfattningar om behovet av arbetskraftsinvandring till Sverige i dag, framför allt den generella. Vi är dock överens om att vi kan behöva arbetskraftsinvandring där vi har luckor på arbetsmarknaden som vi inte kan matcha mot den egna befolkningen.

Med den reflektionen skulle jag vilja ställa en fråga till migrationsministern. Jag har tidigare försökt få svar från migrationsministerns kolleger här i kammaren om huruvida man kan erkänna att det finns en koppling mellan en stor invandring till Sverige och ett växande utanförskap, det vill säga ett ökat antal utanförskapsområden. Som jag tidigare nämnde har Folkpartiet mätt dessa områden och kommit fram till att det fanns 3 stycken år 1990 och 136 stycken år 2004. Sedan slutade man mäta lagom till att man själv hamnade i regeringsställning.

Frågan är alltså om migrationsministern kan erkänna att det finns en koppling mellan den stora invandringen och det ökande utanförskapet i Sverige.

Anf. 161 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Regeringens politik går ut på att bryta utanförskapet för dem som står längst från arbetsmarknaden, se till att få fler människor i arbete och naturligtvis skapa förutsättningar för fler och växande företag.

Men samtidigt är det som jag sade i mitt anförande så att den successivt ökande andelen äldre i befolkningen innebär en utmaning mot hållbarheten i vårt välfärdssystem. Jag har svårt att se hur vi ska kunna lösa detta utan att använda oss av arbetskraftsinvandring. Däremot är jag helt övertygad om att Sverigedemokraterna inte delar den analysen.

Problemet med hela Erik Almqvists retorik – jag har lyssnat noga på inläggen – är att han blandar beviljandet av uppehållstillstånd till människor som har flykting- och asylbakgrund med den behovsstyrda arbetskraftsinvandring som vi har i Sverige. Erik Almqvist räknar nämligen bara huvuden. För honom är det mängden människor som kommer som invandrare som är det viktiga, inte sättet de kommer på eller anledningen till att de kommer hit. Det gör också att Erik Almqvist i den sverigedemokratiska analysen ser invandrare som utbytbara mot varandra, som kuggar i någon sorts maskineri.

Det gör inte jag eller regeringen. Det är väldigt viktigt att komma ihåg att mängden arbete i Sverige inte är begränsad. Det är inte ett konstant antal. Men när Sverigedemokraterna resonerar utgår de från att det finns en omedelbar undanträngningseffekt när det gäller arbetskraftsinvandring – en in, en ut från arbetsmarknaden. Så fungerar det givetvis inte. Det har aldrig fungerat så och kommer inte att göra det heller. Arbetsmarknaden är och kommer alltid att vara dynamisk, vilket det finns mycket gott om bevis för.

Då är jag också inne på den sista delen av frågan. Finns det problem med utanförskap i Sverige? Ja, naturligtvis. Finns det kostnader kopplade till detta? Ja, naturligtvis. Men har regeringen en politik för att hantera de här frågorna? Ja, det har vi sannerligen. Vi verkställer dagligen och stundligen försök att tvinga tillbaka utanförskapet i det här landet, inte minst bland de människor som är utrikesfödda.

Anf. 162 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Jag börjar med att konstatera att om det är regeringens politik att försöka bryta utanförskapet kan vi nog konstatera att man har misslyckats ganska fatalt. Andelen arbetslösa har ökat mycket snabbare bland utrikesfödda än hos befolkningen i stort de senaste åren med regeringens politik, som går ut på det motsatta.

Jag tror att statsrådet blandar ihop förhållandena när han talar om att Sverigedemokraterna snarare ser till mängden invandrare än till sättet vi tar emot på och förutsättningarna när vi tar emot invandrare, att vi inte ser någon skillnad. Det är precis tvärtom. Sverigedemokraterna är till exempel det enda parti här inne som vill att vi inför ett regelverk där vi tar reda på vad de som söker uppehållstillstånd av anhörigskäl har för förutsättningar för att kunna bli en del av samhället, en modell som tillämpas med lyckade resultat i dag i bland annat Kanada och Danmark. Det är Sverigedemokraterna som vill ha en behovsprövad arbetskraftsinvandring, där vi kan tillåta folk att komma hit för att arbeta när vi har behov av arbetskraft inom en viss sektor. Regeringen står för den motsatta linjen och ställer allt mindre krav på den som kommer till Sverige, vilket leder till att det blir allt sämre förutsättningar för den som invandrar till Sverige att kunna bli en del av samhället.

Med det sagt kan jag konstatera att jag inte riktigt fått svar på min fråga. Min fråga till migrationsministern var om regeringen kan erkänna att det finns någon som helst koppling mellan ett utanförskap som växer, med ett ökat antal utanförskapsområden, och en stor invandring. Jag tror att det är många, åtminstone ute i landet, som skulle kunna se den här debatten i efterhand på Youtube eller liknande och själva upplever att det finns något slags koppling mellan områden som Botkyrka, Tensta och Södertälje, som utpekas som utanförskapsområden, och att ett stort antal invandrare har kommit de senaste åren. Kan migrationsministern erkänna att det finns någon som helst koppling mellan dessa två fenomen?

Anf. 163 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag tror nog att tittarna på Youtube blir ännu mer intresserade av att Erik Almqvist helt plötsligt lyfter fram Kanada. Den kanadensiska regeringen omtalar i nästan alla dokument sitt eget land som *the multicultural state*. Att höra Sverigedemokraterna helt plötsligt bli förespråkare för arbetskraftsinvandring av kanadensisk modell är verkligen intressant. Det hoppas jag att Youtube-tittarna verkligen tar till sig.

När det sedan gäller sakfrågorna är det är angeläget att understryka att jag inte blandar ihop något, men det tycker jag att Erik Almqvist fortsätter att göra. Den svenska arbetsmarknaden är inte en begränsad kaka av arbeten som ska delas upp politiskt. Det fungerar inte på det viset.

Får företagen, arbetsgivarna, en möjlighet att attrahera människor och lösa en kompetensbrist snabbt och lätt kan de anställa fler personer helt enkelt därför att de då kan ta fram ordrar snabbare, de kan öka produktionsstakten, de kan leverera snabbare och de kan utveckla produkter som fungerar bättre. Kort sagt: En dynamisk ekonomi är beroende av mobilitet, och Sverige är inget undantag.

Vår tillväxt och själva vår välfärd är beroende av ett stadigt inflöde av människor som vill arbeta här. Vår verkliga utmaning framöver kommer snarare att vara att attrahera de människor som behövs på den svenska arbetsmarknaden. Vi är inte ensamma när det gäller att konkurrera om de människor som är tillgängliga.

Frågan om utanförskapsområden är en fråga som jag själv är välbekant med eftersom jag kommer från Malmö. Jag är invald i riksdagen som representant för Malmö även om jag nu är ledig för att vara statsråd. Vid ett flertal tillfällen när man har gjort mätningar i de här frågorna har man kunnat konstatera att många av dem som lämnar Malmö gör det för att de tycker att skolorna är dåliga. Det är ju inte så konstigt eftersom många har socialdemokratiskt styre.

Det är dock intressant att se att detta lämnande av Malmö till förmån för andra kommuner sker ganska jämnt över hela staden. Även människor från Rosengård lämnar Malmö, men också folk från Limhamn. Betänk det nästa gång vi diskuterar de här frågorna, Erik Almqvist! Vad är det egentligen som får folk att lämna?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Föredrogs
justitieutskottets utlåtande 2011/12:JuU10
Straffrätt i EU: garantier för ett effektivt genomförande av EU:s politik genom straffrättsliga åtgärder (KOM(2011)573).

Anf. 164 THORALF ALFSSON (SD):

Herr talman! Till att börja med vill jag yrka bifall till reservation 1.

Kommissionens meddelande är en följd av Lissabonfördraget och av att EU nu har behörighet att vidta åtgärder på det straffrättsliga området, något som jag vänder mig starkt emot.

Vi sverigedemokrater anser att brottsbekämpningen och de straffrättsliga påföljderna är väldigt viktiga för att medborgarna fritt ska kunna verka och röra sig ute i samhället utan rädsla för att bli utsatta för brott eller våld. Det är en grundläggande förutsättning för ett fungerande samhälle och för demokrati. Därför är kriminalpolitiken också ett av Sverigedemokraternas mest prioriterade politiska områden.

Sverigedemokraterna förespråkar en rad skärpningar på det straffrättsliga området och att de straffsatser som döms ut vid domstolarna ska stå i proportion till det brott som begåtts, något som vi anser inte sker till fullo i dag. Det är en uppfattning som vi tror att en stor del av Sveriges befolkning delar.

Jag tror att dessa skärpningar på det straffrättsliga området säkrast och effektivast utförs och beslutas av Sveriges riksdag utan direktiv från EU. Av det utlåtande som vi nu debatterar framgår att EU:s medborgare rankar kampen mot brottsligheten som ett av de fyra främst prioriterade områdena.

I meddelandet gör man gällande att en övergripande och överstatlig lagstiftning skulle förhindra att brottslingar väljer den medlemsstat som har minst stränga påföljder. Jag frågar mig vilka medlemsstater kommissionen syftar på. Är Sverige en av dessa medlemsstater som brottslingar väljer på grund av låga straffpåföljder? Mycket tyder på det när man ser utvecklingen i södra Sverige.

På sätt och vis innebär samtidigt kommissionens påstående att man redan har kapitulerat inför den gränsöverskridande brottsligheten i EU. Jag tror nog att EU först och främst bör inrikta sig på att utforma utökade möjligheter för brottsbekämpning inom EU-länderna, inte minst när det gäller den gränsöverskridande brottsligheten, som i vissa avseenden kan sägas skyddas av Schengenregelverket i stället för att komma med direktiv om de straffrättsliga påföljderna, även om det bara kan bli tal om minimiåtgärder.

Herr talman! När det gäller den straffrättsliga lagstiftningen och fastställande av brottsrekvisit ser jag det som en grundläggande nationell rättighet att utforma dessa efter grundläggande svenska värden, seder och bruk. Även om det endast kan bli tal om att lagstifta om minimiåtgärder anser jag att det inte är EU:s uppgift att ersätta den nationella lagstiftningen.

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

Kommissionen försöker nu med Lissabonfördraget i bakfickan harmonisera straffrätten inom EU. Jag motsätter mig en utveckling där den nationella straffrätten åsidosätts till förmån för EU-regler. Jag anser att det ska vara upp till varje medlemsstat att bestämma vilka brottsrekvisit och vilka påföljder som är nödvändiga och befogade.

Anf. 165 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! Detta blir inget långt anförande, för jag fick hoppa in med kort varsel. Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 166 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Så har vi då en liten kvällsdebatt om Europeiska kommissionens meddelande *Straffrätt i EU: garantier för ett effektivt genomförande av EU:s politik genom straffrättsliga åtgärder*. I meddelandet konstaterar kommissionen att Lissabonfördraget innebär en ny rättslig ram och att EU nu har behörighet på både det straffrättsliga och det straffprocessuella området. Trots att det inte är EU:s uppgift att ersätta den nationella strafflagstiftningen kan straffrättslig lagstiftning på EU-nivå ändå bidra med ett mervärde till det befintliga, nationella straffrätts-systemet.

Kommissionen hänvisar också till en undersökning som gjordes våren 2011 som visar att EU-medborgarna anser att brottsligheten är ett mycket stort problem i unionen. På frågan vilka områden som de europeiska institutionerna bör prioritera för att stärka EU rankar medborgarna kampen mot brottsligheten bland de fyra främsta.

Som mervärde med straffrättslig reglering på EU-nivå konstaterar också kommissionen att straffrättslig lagstiftning gör medborgarna mer benägna att använda sin rätt till fri rörlighet och att köpa varor och tjänster från leverantörer i andra medlemsstater. Många brott i dag, inklusive överträdelser av harmoniserad EU-lagstiftning, har gränsöverskridande inslag. En tillnärmning av nationell lagstiftning förhindrar att brottslingar väljer den medlemsstat som har minst stränga påföljder. Gemensamma bestämmelser stärker också det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaternas rättsliga och brottsbekämpande myndigheter.

Herr talman! Låt mig så gå över till justitiekammarens utlåtande, som vi socialdemokrater tycker är noga avvägt. Vi står därför bakom det. I utlåtandet framhålls att straffrättslig lagstiftning återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i de enskilda medlemsstaterna och att det är viktigt att understryka att det inte är EU:s uppgift att ersätta den nationella lagstiftningen. Behovet av straffrättslig lagstiftning på EU-nivå måste noggrant analyseras inför varje beslut, och den ska tas fram endast om det står klart att den bidrar med ett betydande mervärde.

Utskottet skriver vidare att det bara kan bli fråga om att lagstifta om minimiåtgärder, vilket innebär en tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning som utesluter en fullständig harmonisering av straffrätten.

Vi vet att straffrättslig lagstiftning har stor inverkan på enskilda individer. Därför framhåller också utskottet i sitt utlåtande att det är nödvändigt att respektera de grundläggande rättigheterna som garanteras i Europakonventionen om skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Anf. 167 PATRICK RESLOW (M):

Herr talman! Det nu aktuella ärendet avser ett meddelande från Europeiska kommissionen om hur ett effektivt genomförande av EU:s politik kan garanteras genom straffrättsliga åtgärder. I stora huvuddrag handlar meddelandet om hur EU ska kunna förverkliga den straffrättsliga lagstiftningskompetens den erhållit i samband med Lissabonfördraget.

EU:s straffrättsliga lagstiftningskompetens grundar sig på reglerna i fördragets artiklar 83.1 och 83.2. I den förra räknas tio specifika brott upp, de så kallade Eurocrimes. Med dessa avses bland annat terrorism, människohandel, sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet. Gemensamt för dessa brott är att de oftast är av gränsöverskridande natur, och därför krävs åtgärder på EU-nivå. I den senare artikeln, vilken föreliggande meddelande från kommissionen tar sikte på, ges straffrättslig kompetens även på de politikområden som redan har harmoniserats. Även dessa har i mångt och mycket gränsöverskridande inslag.

Det finns flera fördelar med en tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsystem på redan harmoniserade politikområden. En sådan är att brottslingar förhindras att välja den medlemsstat som har de mildaste påföljderna. En andra fördel är att det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter stärks. En tredje är att det ömsesidiga erkännandet av domstolsavgöranden underlättas. Dessutom innebär gemensamma bestämmelser också att det brottsförebyggande arbetet och lagföringen av allvarliga brott mot EU-lagstiftning på viktiga områden underlättas.

Som kommissionen också påpekar är det emellertid viktigt att en straffrättslig lagstiftning på EU-nivå är aktuell först när det står klart att en sådan är nödvändig för att uppfylla önskade effektmål. Innan gemensamma regler införs måste en sådan prövning göras. Straffrättslig lagstiftning på EU-nivå ska alltså ses som en sista utväg. I denna prövning ska också andra sanktioner än rent straffrättsliga först övervägas, som till exempel administrativa eller civilrättsliga sanktioner.

Skulle det emellertid visa sig att en straffrättslig reglering på EU-nivå är nödvändig framför kommissionen i meddelandet att det närmare måste analyseras vilka åtgärder som ska vidtas. Här är också EU begränsat av regleringen i fördragets artikel 83.2, som säger att endast minimidirektiv får införas. Det är således fråga om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning och inte en fullständig harmonisering.

Kommissionen tar också upp ett antal politikområden där en straffrättslig lagstiftning på EU-nivå kan anses vara nödvändig. Detta gäller områden som redan har harmoniserats och där EU har exklusiv lagstiftningskompetens. Som exempel ges otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel, bedrägerier riktade mot unionens ekonomiska intressen samt skyddet mot förfalskning av euron. Men även andra viktiga områden, såsom tullbrott, miljöfarlig verksamhet och olagligt fiske omnämns.

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

Kommissionen vill därför i det nu aktuella meddelandet dels i nära samarbete med parlamentet och rådet utarbeta gemensamma standardformuleringar som ska användas i framtida lagstiftning, dels inrätta en expertgrupp som har till uppgift att samla in fakta och fortsätta diskussionerna om viktiga rättsliga frågeställningar för att säkerställa ett effektivt genomförande av EU-lagstiftning i medlemsstaternas nationella straffrättssystem. Visionen är att till 2020 ha kommit så långt att det finns en enhetlig och konsekvent straffrättslig EU-politik.

Allianspartierna menar att kommissionens slutsatser och målsättningar är rimliga och väl avvägda. Vi är positivt inställda till att kommissionen inleder ett arbete för att se över hur de olika medlemsstaterna definierar olika brottsrekvisit och påföljdstyper samt hur de bedömer rättsliga begrepp som förmildrande och försvårande omständigheter. En sådan strategi skulle minska skillnaderna mellan de nationella systemen samtidigt som varje enskild medlemsstats värden, seder och bruk respekteras. Vi vill i detta sammanhang understryka att det inte är EU:s uppgift att ersätta den nationella straffrättsliga lagstiftningen utan endast agera när det finns ett oundgängligt behov av gemensamma regler.

Herr talman! Med detta sagt vill jag yrka bifall till utskottets förslag till utlåtande.

(Applåder)

I detta anförande instämde Krister Hammarbergh (M).

Anf. 168 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Vi debatterar i dag justitieutskottets utlåtande om Europeiska kommissionens meddelande *Straffrätt i EU: garantier för ett effektivt genomförande av EU:s politik genom straffrättsliga åtgärder*. Jag vill inleda med att yrka bifall till utskottets förslag till utlåtande. Kommissionen beskriver hur straffrätt i vissa fall genom en tvåstegsprocess ska kunna utvecklas inom EU genom direktiv som medlemsländerna ska implementera. Frågan är dock vilken straffrätt det handlar om egentligen

Jag vill problematisera att kommissionen i meddelandet skriver att EU kan ta itu med luckor och brister överallt där EU-insatser tillför ett mervärde. Detta är en i högsta grad anmärkningsvärd skrivning, för när tillför EU-insatser mervärde, och vem avgör detta? Jag tolkar kommissionens meddelande som att det finns en uppenbar risk för att det är kommissionen själv och de andra EU-institutionerna som kommer att avgöra detta. Jag hoppas att jag får fel.

Det är inte Europeiska unionens uppgift att införa nya straff för nya eller gamla brott. Än mindre är det unionens uppgift att införa straff för gärningar som en majoritet av unionens medlemsländer anser ska vara straffbara. Låt mig genom olika exempel visa på hur fel det kan bli.

Inom unionen finns det länder som anser att aborter ska vara olagliga, att homosexualitet ska vara olagligt eller att det ska vara olagligt att yttra sig kränkande eller nedsättande om meningsmotståndare i medier. Allt detta är sådant som för det absoluta flertalet här i Sverige ter sig fullkomligt oralistiskt. För politiker i andra europeiska länder är det lika orimligt att gärningarna inte ska vara bestraffade.

Jag delar därför utskottets bedömning att det inte är EU:s uppgift att ersätta den nationella lagstiftningen inom det straffrättsliga området med en unionsgemensam sådan. Vad EU kan överväga är om det effektiva genomförandet av EU:s rättsakter kräver en viss nationell tillnärmning genom miniminivådirektiv. Direktiv kan enskilda länder alltid genom den så kallade nödbromsen hänskjuta till det europeiska rådet för avgörande.

Historien lär oss att reglering i straffrättsliga frågor på EU-nivå inte alltid blir helt lyckad. Ett exempel på detta är hur rambeslutet om bekämpande av terrorism från år 2002 kommit att tillämpas på olikartade och svårförståeliga sätt i olika medlemsländer och hur definitionen av terrorism kommit att medföra att gärningar som i ett land är helt oförargliga i ett helt annat land kan leda till stränga straff om man misstänker terrorism.

Vår svenska terrorismlagstiftning – lag om straff för terroristbrott från år 2003 – är varken klar, tydlig eller enkelt tillämpbar. I sitt yttrande över den lagrådsremiss som ledde fram till terroristbrottlagen anförde Lagrådet bland annat: ”Som brottsrekvisit framstår de också som mycket allmänt hållna på ett sätt som står i mindre god överensstämmelse med legalitetsprincipens krav på klar och tydlig lag. Detta gäller särskilt det s.k. objektiva rekvisitet att gärningen skall kunna allvarligt skada en stat eller en mellanstatlig organisation.”

Någon offentligt tillgänglig statistik över hur många i Sverige som misstänkts för terrorism finns inte. Men enligt Dagens Nyheter i september 2011 har tolv personer åtalats i Sverige misstänkta för terrorbrott. Tio av dem friades eller dömdes för annan brottslighet.

Bara Säpo och en trio åklagare vet hur många förundersökningar om misstänkt terroristbrott som inletts i Sverige sedan terrorattackerna i USA den 11 september 2001. Säpo vägrar att lämna ut uppgiften eftersom det skulle skada det operativa arbetet om uppgiften blev känd.

Även om den EU-rättsliga regleringen av de så kallade terrorbrotten förskräcker kan det finnas områden inom det gemenskapsrättsliga systemet där en gemensam straffrätt behövs. Det kan handla om att vissa miniminivåer av straff behöver genomföras inom områden där vissa enstaka länder sackar efter andra länder. Om den metod kommissionen och justitietskottet anvisat används kan det vara en framkomlig väg.

Anf. 169 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Jag satt och lyssnade på Sverigedemokraterna här tidigare, och jag har även läst deras reservation. Av vad de säger skulle man kunna tro att det vi nu debatterar om det utlåtande som utskottet har skrivit skulle innebära någon stor förändring inom EU och i Sverige. Men så är det inte riktigt.

Meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet och rådet handlar om hur kommissionen vill arbeta vidare med straffrättsliga frågor inom EU. I meddelandet konstaterar kommissionen, precis som Kerstin Haglö var inne på tidigare, att EU-medborgare förväntar sig att EU ska jobba just med straffrättsliga frågor för att komma åt den grova gränsöverskridande brottsligheten.

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

*Straffrätt i EU:
garantier för ett
effektivt genomförande
av EU:s politik genom
straffrättsliga åtgärder*

Många svenskar tycker att EU inte ska lägga sig i för mycket. Men om man ställer frågan om huruvida EU ska jobba mot gränsöverskridande brottslighet är svaret ja. Det är ett logiskt svar. Narkotikabrottslighet, människohandel, terrorism men också organiserade stöddligor handlar om gränsöverskridande brottslighet. Det är en typ av brottslighet som vi i Sverige inte ensamma kan klara av. Vi måste ha ett samarbete med andra länder. Därför är det extra beklagligt att Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet säger nej.

För svensk narkotikabekämpning är det viktigt att alla länder i EU har en straffrättslig lagstiftning som kriminaliserar till exempel smuggling av narkotika. Om ett land inte skulle ha det och om narkotikan kommer in genom detta lands hamnar, till exempel, så har vi betydligt mer narkotika även i Sverige.

Därför kan man ställa sig frågan om inte Thoralf Alfsson och Sverigedemokraterna tycker att det är viktigt att till exempel Nederländerna har en relevant straffrättslig lagstiftning mot narkotikainförsel. Är det verkligen enbart en nationell fråga, som ni skriver i er reservation?

Herr talman! Jag tycker också att det blir lite förvirrande när man läser att detta är ett steg mot en harmoniserad straffrätt inom EU. Precis som Patrick Reslow var inne på tidigare säger fördraget, som är EU:s grundlag, att EU enbart kan anta rättsakter om minimiåtgärder. Det är det som meddelandet handlar om. Alltså finns det inte någon möjlighet till en fullständig harmonisering av straffrätten, utan fördraget utesluter tvärtom detta.

Jag tycker att det borde finnas en enighet i Sveriges riksdag för att effektivt bekämpa grov organiserad gränsöverskridande brottslighet. Men tyvärr är det alltså inte så. Det är helt okej att inte vilja ha något EU-samarbete; det får ju varje parti själv stå för. Men då får man också stå för att det skulle innebära en sämre brottsbekämpning i Sverige och andra EU-länder. Våra poliser skulle ha betydligt sämre möjligheter att bekämpa en lång rad olika brott om vi inte hade ett polisiärt och straffrättsligt samarbete inom EU. Så är det, och det får man också stå för om man inte vill ha EU-samarbetet.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i utlåtandet.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

12 § Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2011/12:TU4
Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet (prop. 2011/12:25).

Tal mannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Anmäldes och bordlades

Proposition

2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionen skulle förlängas till *fredagen den 20 januari 2012*.

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkanden

2011/12:UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

2011/12:UFöU3 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor)

Utrikesutskottets betänkande

2011/12:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2011/12:SfU1 Utgiftsområdena 10, 11 och 12 inom socialförsäkringsområdet

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 8 december

2011/12:220 Kustbevakningens utökade uppdrag

av *Eva Sonidsson* (S)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (M)

2011/12:221 Naken blankning

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet *Peter Norman* (M)

2011/12:222 Hamnbanan i Göteborg

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2011/12:223 EU-moms för ideell sektor

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till finansminister *Anders Borg* (M)

2011/12:224 Barnen och de mänskliga rättigheterna

av *Lena Hallengren* (S)

till statsrådet *Nyamko Sabuni* (FP)

2011/12:225 Besked om den personliga assistansen

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2011/12:226 Skydd för kristna minoriteter i Irak

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

2011/12:227 Kvarskrivna i vården
av *Désirée Liljevall* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

15 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 8 december

2011/12:198 Likvärdighet i möjligheten att skriva högskoleprovet
av *Olle Thorell* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

16 § Kammaren åtskildes kl. 19.24.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.49,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56,
av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 144 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden.....	1
3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	1
4 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
5 § Kultur, medier, trossamfund och fritid	1
Kulturutskottets betänkande 2011/12:KrU1	1
Anf. 1 BERIT HÖGMAN (S).....	1
Anf. 2 TINA EHN (MP).....	4
Anf. 3 MATTIAS KARLSSON (SD)	5
Anf. 4 BERIT HÖGMAN (S) replik	8
Anf. 5 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	9
Anf. 6 BERIT HÖGMAN (S) replik	9
Anf. 7 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	9
Anf. 8 TINA EHN (MP) replik	10
Anf. 9 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	10
Anf. 10 TINA EHN (MP) replik	11
Anf. 11 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	11
Anf. 12 BENGT BERG (V)	11
Anf. 13 CECILIA MAGNUSSON (M).....	13
Anf. 14 BERIT HÖGMAN (S) replik	15
Anf. 15 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	15
Anf. 16 BERIT HÖGMAN (S) replik	16
Anf. 17 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	16
Anf. 18 BENGT BERG (V) replik	17
Anf. 19 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	17
Anf. 20 BENGT BERG (V) replik	17
Anf. 21 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	18
Anf. 22 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	18
Anf. 23 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	18
Anf. 24 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	19
Anf. 25 CECILIA MAGNUSSON (M) replik.....	19
Anf. 26 CHRISTER NYLANDER (FP).....	19
Anf. 27 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	22
Anf. 28 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	23
Anf. 29 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	24
Anf. 30 CHRISTER NYLANDER (FP) replik	24
Anf. 31 PER LODENIUS (C)	24
Anf. 32 ANDREAS CARLSON (KD).....	27
(forts. 7 §).....	29
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29
6 § Frågestund.....	29
Anf. 33 TALMANNEN.....	29
<i>Införande av lagen om valfrihet.....</i>	<i>29</i>

Anf. 34	LENA HALLENGREN (S)	29
Anf. 35	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	30
Anf. 36	LENA HALLENGREN (S)	30
Anf. 37	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	30
<i>Stöd till den demokratiska utvecklingen i Burma</i>		31
Anf. 38	ULRIK NILSSON (M)	31
Anf. 39	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	31
Anf. 40	ULRIK NILSSON (M)	31
Anf. 41	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	31
<i>Djurtransporter</i>		32
Anf. 42	HELENA LEANDER (MP)	32
Anf. 43	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	32
Anf. 44	HELENA LEANDER (MP)	32
Anf. 45	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	33
<i>Det ekonomiska samarbetet i EU</i>		33
Anf. 46	BARBRO WESTERHOLM (FP)	33
Anf. 47	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	33
Anf. 48	BARBRO WESTERHOLM (FP)	33
Anf. 49	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	34
<i>Äldrevården</i>		34
Anf. 50	EVA OLOFSSON (V)	34
Anf. 51	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	34
Anf. 52	EVA OLOFSSON (V)	35
Anf. 53	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	35
<i>Polisuniformen</i>		35
Anf. 54	RICHARD JOMSHOF (SD)	35
Anf. 55	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	36
Anf. 56	RICHARD JOMSHOF (SD)	36
Anf. 57	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	36
<i>Strandnära boende</i>		37
Anf. 58	ANDERS ANDERSSON (KD)	37
Anf. 59	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	37
Anf. 60	ANDERS ANDERSSON (KD)	37
Anf. 61	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	38
<i>Bluffakturor</i>		38
Anf. 62	RICKARD NORDIN (C)	38
Anf. 63	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	38
Anf. 64	RICKARD NORDIN (C)	39
Anf. 65	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	39
<i>Behovet av försörjningsstöd</i>		39
Anf. 66	GUNNAR SANDBERG (S)	39
Anf. 67	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	40
Anf. 68	GUNNAR SANDBERG (S)	40
Anf. 69	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	40
<i>Vårdnadsbidraget och svenska språket</i>		41
Anf. 70	IBRAHIM BAYLAN (S)	41
Anf. 71	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	41
Anf. 72	IBRAHIM BAYLAN (S)	41

Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	42
<i>Våldsbejakande extremism</i>	42
Anf. 74 ELISABETH SVANTESSON (M)	42
Anf. 75 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	43
Anf. 76 ELISABETH SVANTESSON (M)	43
Anf. 77 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	43
<i>Biståndet via privata aktörer</i>	44
Anf. 78 VALTER MUTT (MP)	44
Anf. 79 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	44
Anf. 80 VALTER MUTT (MP)	44
Anf. 81 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	45
<i>Arbetslösheten i utsatta grupper</i>	45
Anf. 82 PIA NILSSON (S).....	45
Anf. 83 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	45
Anf. 84 PIA NILSSON (S).....	46
Anf. 85 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	46
<i>Bristen på kultur på äldreboenden</i>	47
Anf. 86 CECILIA MAGNUSSON (M).....	47
Anf. 87 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	47
Anf. 88 CECILIA MAGNUSSON (M).....	47
Anf. 89 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	47
<i>Ekonomiska klyftor i samhället</i>	48
Anf. 90 PETER PERSSON (S)	48
Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	48
Anf. 92 PETER PERSSON (S)	48
Anf. 93 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	48
Anf. 94 TALMANNEN.....	49
7 § (forts. från 5 §) Kultur, medier, trossamfund och fritid	
(forts. KrU1)	49
Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	49
Anf. 96 BERIT HÖGMAN (S) replik	52
Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	53
Anf. 98 BERIT HÖGMAN (S) replik	53
Anf. 99 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	54
Anf. 100 TINA EHN (MP) replik	54
Anf. 101 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	54
Anf. 102 TINA EHN (MP) replik	55
Anf. 103 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	55
Anf. 104 BENGT BERG (V) replik	55
Anf. 105 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M) replik	56
Anf. 106 BENGT BERG (V) replik	56

Anf. 107 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M) replik	56
Anf. 108 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	57
Anf. 109 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M) replik	57
Anf. 110 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	58
Anf. 111 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M) replik	58
Anf. 112 ELLEN JUNTTI (M)	59
Anf. 113 ANNA STEELE (FP).....	60
(forts. 9 §).....	62
Ajournering.....	62
Återupptagna förhandlingar	62
8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 7 december	62
AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	62
SkU8 Kontroll av postförsändelser	64
SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	64
SkU6 Slopade Lundinregler och vissa andra skatteåtgärder för företag.....	65
SkU7 Genomförande av det nya EU-direktivet om bistånd med indrivning samt ändrad beräkning av dröjsmålsavgift i vissa fall	65
CU10 Värdering till verkligt värde	65
CU3 Avgifter enligt lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor.....	65
CU11 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag.....	66
9 § (forts. från 7 §) Kultur, medier, trossamfund och fritid (forts. KrU1).....	66
Anf. 114 ISAK FROM (S)	66
Anf. 115 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	67
Anf. 116 ISAK FROM (S) replik	67
Anf. 117 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	68
Anf. 118 ISAK FROM (S) replik	68
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	68
10 § Migration.....	68
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2011/12:SfU2	68
Anf. 119 EVA-LENA JANSSON (S)	68
Anf. 120 ERIK ALMQVIST (SD).....	72
Anf. 121 EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	74
Anf. 122 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	75
Anf. 123 EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	75
Anf. 124 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	75
Anf. 125 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	75
Anf. 126 MIKAEL CEDERBRATT (M).....	78
Anf. 127 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	81
Anf. 128 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	81
Anf. 129 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	82

Anf. 130 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	83
Anf. 131 MARIA FERM (MP)	83
Anf. 132 EVA-LENA JANSSON (S) replik	85
Anf. 133 MARIA FERM (MP) replik	85
Anf. 134 EVA-LENA JANSSON (S) replik	86
Anf. 135 MARIA FERM (MP) replik	86
Anf. 136 ULF NILSSON (FP)	86
Anf. 137 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	89
Anf. 138 ULF NILSSON (FP) replik	90
Anf. 139 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	90
Anf. 140 ULF NILSSON (FP) replik	90
Anf. 141 ERIK ALMQVIST (SD) replik	91
Anf. 142 ULF NILSSON (FP) replik	91
Anf. 143 ERIK ALMQVIST (SD) replik	92
Anf. 144 ULF NILSSON (FP) replik	92
Anf. 145 SOLVEIG ZANDER (C)	93
Anf. 146 ERIK ALMQVIST (SD) replik	95
Anf. 147 SOLVEIG ZANDER (C) replik	96
Anf. 148 ERIK ALMQVIST (SD) replik	96
Anf. 149 SOLVEIG ZANDER (C) replik	97
Anf. 150 EMMA HENRIKSSON (KD).....	97
Anf. 151 EVA-LENA JANSSON (S) replik	99
Anf. 152 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	99
Anf. 153 EVA-LENA JANSSON (S) replik	100
Anf. 154 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	100
Anf. 155 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	101
Anf. 156 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	104
Anf. 157 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	104
Anf. 158 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	104
Anf. 159 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	104
Anf. 160 ERIK ALMQVIST (SD) replik	105
Anf. 161 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	105
Anf. 162 ERIK ALMQVIST (SD) replik	106
Anf. 163 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M) replik.....	107
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	107
11 § Straffrätt i EU: garantier för ett effektivt genomförande	
av EU:s politik genom straffrättsliga åtgärder.....	108
Justitiekottets utlåtande 2011/12:JuU10	108
Anf. 164 THORALF ALFSSON (SD).....	108
Anf. 165 MARIANNE BERG (V)	109
Anf. 166 KERSTIN HAGLÖ (S)	109
Anf. 167 PATRICK RESLOW (M)	110
Anf. 168 MARIA FERM (MP)	111
Anf. 169 JOHAN LINANDER (C)	112
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	113
12 § Genomförandet av det tredje körkortsdirektivet.....	113
Trafikskottets betänkande 2011/12:TU4	113
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	113

Prot. 2011/12:44
8 december

---

13 §	Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	114
14 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	114
15 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	115
16 §	Kammaren åtskildes kl. 19.24.	115

Tryck: Elanders, Vällingby 2011